Claudia Golea (n. 1968) a urmat cursurile Facultăţii de Litere (secţia japoneză-engleză) din cadrul Universităţii Bucureşti. A studiat un an literatura japoneză la Universitatea Tokyo. Din 1992 până în 1997 a locuit în Tokyo, apoi, până în 1998, în Cairo. Volume publicate: *Planeta Tokyo*, Nemira, 1998; *Tokyo by night*, Nemira, 2000. La Editura Polirom a mai publicat: *Vară în Siam*, în 2004, precum şi reeditările romanelor *Planeta Tokyo* şi *Tokyo by night* (*Planeta Tokyo 2*), ambele în 2005.

© 2005 by Editura Polirom www.polirom.ro Editura POLIROM

Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506 Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, el. 7, ap. 33, O.P. 37;

P.O. BOX 1 – 728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României: GOLEA, CLAUDIA

French Coca-Cola/ Claudia Golea. – Iaşi: Polirom, 2005. ISBN: 973 – 46 – 0141 – 5 821.135.1 – 31 Printed in ROMÂNIA

Claudia GOLEA

French

Coca-Cola

ROMAN

POLIROM

2005

„Îţi introduc penisul meu lung şi negru în gură, România”.

Manifest anarhist şi alte fracturi (*Marius Ianuş*)

PARTEA I

Bangui

Avionul începu să coboare şi m-am trezit brusc din visul care-mi comemora ultimele ore. Se făcea că mă plimbam nonşalantă pe Riviera. Simţeam sub tălpi nisipul fierbinte al plajelor Coastei de Azur şi vedeam în faţa ochilor albastrul infinit al Mediteranei. Aceasta însă nu satisfăcea curiozitatea mea de copil. Îi întorceam spatele mării şi intram pe uşa dinspre plajă a hotelului Negresco.

Treceam în viteză de recepţie şi intram în holul somptuos, cu canapele şi fotolii luxoase, lumini indiscrete şi oameni bogaţi. Alergam pe coridorul acoperit cu covorul persan roşu-purpuriu şi urcam apoi în liftul cu oglinzi şi tapiţerii care mă ducea direct la etajul doi. Acolo era apartamentul nostru, un apartament în care stătuse odinioară un anume domn Napoleon şi ale cărui săli de baie erau prevăzute în prezent cu W.C.-un, chiuvete şi bideuri din aur. Se făcea apoi că nu mai era secolul XX, ci cândva cu mult timp în urmă. Stăteam toată ziua în acel apartament somptuos şi priveam pe fereastră la superbele ape albastre ale Mediteranei. Locuiam în apartament împreună cu câteva zeci de ceănişi albi ca mieluşeii. Ieşeau uneori pe balcon şi urechile imaculate şi buclate le fluturau gingaş în briza Mistralului. Veneau apoi să se refugieze în faldurile rochiei mele bufante şi se împiedicau uneori printre arcurile crinolinei.

Acest frumos film narcisist mi-a fost întrerupt de coborârea sacadată a avionului. Mi-am frecat pleoapele şi mi-am întors capul spre hublou. Vedeam acei aburi stranii şi, prin câteva locuri pe care le lăsaseră libere, acel amestec de verde intens şi roşu-cafeniu. „În zece minute vom ateriza la Bangui. Vă rugăm să vă puneţi centurile de siguranţă”. Deci acesta era locul unde tata fusese trimis ca diplomat şi unde urma să petrecem câţiva ani: *Banghi*… Mda, se potrivea cu peisajul de jos; părea un loc cu adevărat zbanghiu.

Mama s-a aplecat spre mine şi m-a legat cu centura de scaun. M-a făcut astfel să iau din nou cunoştinţă de timpul în care ne aflam şi de mine însămi. Purtam un pulover roşu cu dungi galbene, albastre şi verzi şi nişte blugi ponosiţi evazaţi. Purtam plete şatene care-mi cădeau până la umeri şi un breton care-mi cădea peste ochelarii cu dioptrii imense prin care, şi aşa, nu vedeam cine ştie ce. Ei da, eram în 1972, iar eu, născută în 1968, eram un produs tipic al Revoluţiei, al Eliberării… sau, mă rog, în limbajul mai puţin poetic al României comuniste, eram un „decreţel”.

Avionul luă în sfârşit contact cu solul şi începu să alerge pe pista denivelată. Nici nu încetini şi aproape că opri brusc la câţiva metri de o clădire joasă deasupra căreia scria cu majuscule AEROPORTUL INTERNAŢIONAL BANGUI. Nu am intrat însă în ea. La capătul scărilor avionului ne aştepta un jeep cu un domn alb şi unul negru alături.

— Bine aţi venit la Bangui, tovarăşu' Golea! Sunt Ionică, şoferul ambasadei, şi dânsul este domnul Aristide Bonzaville, spuse Ionică, arătând spre africanul din dreapta lui.

Peisajul din fundal era la fel de neaşteptat ca personajele. În spate, verdele puternic şi luxuriant al junglei îţi lua ochii, iar ceva mai aproape – pământul roşu-cafeniu în mâlul căruia ploua atât de intens, încât ieşeau acei aburi imenşi, ca de sfârşit de lume. Aveam să aflu mai târziu că în Africa ecuatorială existau două anotimpuri: cel fierbinte şi secetos şi cel ploios. Aterizasem în timpul celui ploios, care dura şase luni pe an.

— Bine aţi venit în Republica Centrafricană! ne întâmpină cu palma la tâmplă şi în poziţie de drepţi vânjosul negru din stânga lui Ionică.

Să fi avut vreo 35 – 40 de ani. Purta o uniformă cafeniu-kaki, şapcă militară şi câţiva epoleţi aurii.

— Simţiţi-vă ca acasă şi primiţi, vă rugăm, complimentele Majestăţii Sale Jean-Bedel Bokassa.

Aristide Bonzaville ne făcu apoi semn să ne punem bagajele în portbagaj şi să urcăm pe bancheta din spate a jeepului.

— N-aveţi nevoie de viză. Sunteţi diplomaţi, aşa că vă pun eu ştampila. Vă rog! făcu el, întorcându-se spre tata.

Tata îi întinse două paşapoarte, iar Aristide le răsfoi şi le ştampilă câte o pagină cu instrumentul pe care şi-l scosese din servietă.

— Eu şi domnul Ionică vă conducem acum spre reşedinţa ambasadei române, spuse el pompos.

Partea din spate a jeepului era prevăzută cu un acoperiş impermeabil negru – un fel de umbrelă mai largă

– şi aceasta făcea să nu ne plouă direct în cap. Drumul ne conducea direct prin junglă: de-o parte şi de alta aveam verdele incredibil al baobabilor, palmierilor şi cocotierilor. Din solul roşu-cafeniu ieşeau de zor acei aburi stranii. Am mers mult, foarte mult, iar drumul părea să se prelungească la infinit când, deodată, apărură pe ambele laturi cocioabele viu colorate. Erau compuse, în cel mai fericit caz, din scânduri şi aveau acoperişuri de paie şi frunze. Acolo unde nu ajunseseră scândurile, pereţii erau peticiţi cu materiale plastice roz, bleu, vernil, galbene… probabil părţi ale unor vechi oale, ligheane sau bidoane. Bărbaţi şi femei cu pielea neagră, mai mult dezbrăcaţi decât îmbrăcaţi, îşi făceau de lucru în preajma acestora, sub ploaia torenţială. Nu mai văzusem niciodată o privelişte atât de sexy. Sânii bombastici şi negri ai femeilor tinere şi cei negri, veştejiţi ai femeilor în vârstă se expuneau iară fasoane tuturor celor care ar fi putut îi interesaţi. Stropii ploii ecuatoriale îi biciuiau cu tărie, prelingându-se apoi lasciv în jos, peste siârcurile şi peste burta lor, către pânza pe care o purtau înfăşurată în jurul soldurilor.

7

— Este una dintre suburbiile Bangui-ului, ne anunţă pompos domnul Bonzaville.

Asta l-ar fi făcut probabil să râdă pe un adult, dar curiozitatea mea infantilă mă făcu să-mi doresc din tot sufletul să văd cât mai repede Zbanghi-ul adevărat.

Am trecut de cocioabe şi am intrat iarăşi în junglă. De data aceasta n-am mers mult şi am văzut apărând în zare apele învolburate ale unui râu imens.

— Este râul Oubangui, ne anunţă cu mândrie domnul Bonzaville.

În dreapta jeepului aveam acum jungla, iar în stânga furiosul Oubangui. Nu peste multă vreme, văzurăm câteva bloculeţe.

— Am intrat în Bangui, ne anunţă domnul Bonzaville.

Într-adevăr, după cum spusese el, am zărit, pe ceea ce părea o peninsulă întinsă în largul Oubangui-ului, un

bloc înalt. Ni s-a spus că era hotelul Safari şi că aici vom putea veni să ne distrăm la bowling sau la cazinou.

— Mama, când mergem la cazinou?

— Mai târziu, Claudiţă. Hai să ajungem deocamdată acasă.

Nu trecu mult şi eram deja în cartierul ambasadelor. Părea a fi cam totuna cu centrul oraşului, căci aici se aflau şi câteva ministere, un comisariat şi o galerie de artă. Nu erau mulţi oameni pe stradă – probabil din cauza ploii –, dar puteam vedea aici şi câţiva îmbrăcaţi cam ca mine: în blugi şi tricou. Mmm… oricum, mi se păreau mai interesanţi cei cu o zdreanţă numai în jurul şoldurilor.

Am coborât iarăşi, pe rue Fourneau de data aceasta, către râu. Eram pe o colină prea puţin circulată când văzurăm câteva clădiri albe cu un singur nivel.

— Am ajuns, anunţă Ionică.

Era superb! Ne aflam pe o colină cu petice de junglă pe ici, pe colo, iar jos, la câteva zeci de metri, era râul.

Coborârăm din maşină şi domnul Bonzaville îşi luă la revedere.

— Majestatea Sa dă mâine seară, la ora 7, o recepţie în cinstea dumneavoastră, domnule consul, şi a doamnei consul. Vă aşteptăm la palat.

— Abia ulterior Bokassa s-a autoînscăunat ca împărat. În

1972 avea încă titlul de preşedinte, dar cei din preajma sa erau deja obligaţi să îl trateze ca pe un împărat şi să-l numească astfel.

Domnul Bonzaville demară şi jeepul dispăru într-o mare de noroi. Ionică ne luă bagajele şi ne făcu semn să-l urmăm în incinta ambasadei. Aceasta avea să fie şi reşedinţa mea pe parcursul următorilor doi ani. Eram un preşcolar oarecare, dar povestirile ulterioare ale părinţilor mei despre această perioadă îmi păstrează încă vii în minte acele locuri, acele timpuri şi acei oameni. Deşi poate numai poveşti, totul mi s-a părut întotdeauna Amintire Vie, iar eu, cea de atunci, nu eram un preşcolar oarecare, ci o Persoană cu gânduri, fantezii, concepţii şi, mai ales,

personalitate.

Pereţii sălii de primire erau de un alb imaculat, dar cam denivelaţi. Probabil că un adult l-ar fi înjurat pe cel care făcuse tencuiala. Ionică ne pofti să ne aşezăm pe canapeaua şi pe cele două fotolii acoperite cu blană de leopard din mijlocul încăperii.

— Aşteptaţi aici. Mă duc să-i chem pe doamna şi domnul ambasador şi pe familia Bucur.

Tata s-a aşezat pe unul dintre fotolii, iar eu şi mama – pe canapea. În mijloc, aveam o măsuţă de salon neagră ca tăciunele.

— Ia te uită, făcu mama, o masă de abanos!

Luă apoi în mâini una dintre scrumierele acelea superbe, de un alb-crem care-ţi lua ochii:

— Ce plăcere or avea unii oameni să-şi stingă ţigările în colţii elefanţilor, nu ştiu!

— Ăia sunt colţi de elefanţi, mamă?

— Cam aşa. Sunt scrumiere din fildeş, iar fildeşul se găseşte numai la elefănţei, în colţişorii lor.

N-am replicat nimic, dar am privit cu spaimă acele scrumiere.

Celelalte critici ale mamei, cu privire la blana de leopard de pe canapea şi fotolii, au fost întrerupte de o apariţie exuberantă care abia încăpu pe una dintre uşi. Era scundă şi extrem de grasă. Purta părul şaten tuns până dedesubtul urechilor şi breton întocmai ca mine. Rochia ei de culoare galbenă ne sugera şi mai mult că ne aflam în prezenţa unui temperament vesel. Se repezi spre noi cu braţele întinse:

— Bine aţi venit, scumpişorilor!

Prima pradă i-a fost mama, pe care a apucat-o pe după umeri şi a pupat-o zgomotos pe ambii obraji:

— Tovarăşă Golea, de-abia te-aşteptam, păpuşă!

Al doilea la rând a fost tata, care avu dreptul la o îmbrăţişare mai decentă şi apoi o mână întinsă fastidios spre buzele sale:

— Tovarăşe Golea…

Se îndreptă apoi spre mine, rânji cu gura până la

urechi şi mă înşfăcă de pe canapeaua acoperită cu blană de leopard.

Eram acum în braţele zdrahoanei care mă pupa ca şi cum ar fi vrut să mă mănânce, acoperindu-mă cu bale pe obraji şi cu aburi denşi pe lentilele ochelarilor.

— Cum te cheamă, fetiţa mea?

— Aăă… Cala… Cala… Calaudia.

— Aşa, scumpişor? Şi ce vârstă ai mătăluţă?

— Pa… Patru ani.

— Patru anişori! Bravo! Ia te uită ce bine ştie să răspundă fetiţa!

Mă aruncă un pic în aer, zglobie, şi mă prinse. Făcu apoi câteva piruete cu mine şi ateriză elefănţeşte pe canapea. Răsuflă zgomotos şi mă puse în braţele mamei:

— Soţu-meu, Costică, ambasadorul, vine imediat. Nu avu timp să-şi termine fraza, căci uşa se deschise şi intră în cameră un omuleţ pirpiriu, cu părul alb ca varul şi ochi albaştri jucăuşi.

— Aa, iată-l! Costele, au sosit puişorii! Doamna ambasador Stanciu se însărcină cu prezentările:

— Soţul meu, Costică, ambasadorul, tovarăşa Golea, tovarăşu’ consul Golea şi Claudita.

7 7 7 7

Se aşezară amândoi pe canapea şi ne iluminară cu zâmbetele lor de bunicut şi bunicuţă.

7 y 7

— Ionică! Cheam-o, drăguţă, pe Tanţa cu două cafeluţe şi un lăptişor, că ăştia mici or îi obosiţi după atâta drum! Tatiana e bucătăreasa noastră, soţia lui Ionică, reluă doamna Stanciu, întorcându-se spre mama şi tata.

Uşa se deschise iarăşi şi apărură o doamnă cu părul scurt, vopsit blond, şi un domn care începuse să devină gras; păreau ceva mai în vârstă decât mama şi tata.

— Aa, tovarăşu’ şi tovarăşa Bucur! făcu doamna Stanciu. Iată că au sosit puişorii ăi noi!

Bucurii se apropiară de tata şi mama şi le întinseră mâna, iar mie doamna Bucur îmi rezervă un gest calin, mângâindu-mi un obraz cu arătătorul mâinii drepte.

Am înţeles din conversaţia care a urmat că tovarăşii Bucur urmau să se întoarcă în ţară, unde aveau să stea o lună, iar apoi să-şi ia zborul spre ambasada română din Washington. Mai rămâneau însă în Africa Centrală câteva zile, timp în care tovarăşu' Bucur urma să-l pună pe tata în temă cu dedesubturile politicii afro-române.

Avea nevoie: era primul lui „post" în străinătate şi îi erau necesare toate alifiile. Fusese recrutat la Externe încă de la 22 de ani, odată cu absolvirea Facultăţii de Drept. Pe atunci, pe vremea ultimilor ani ai lui Gheorghiu-Dej, Externele aveau reguli stricte de recrutare a viitorilor diplomaţi: în fiecare an erau aleşi vreo zece studenţi de la Drept, şi anume cei cu mediile cele mai mari. Excepţie făceau apartenenţă naţionalităţilor conlocuitoare şi descendenţii foştilor bogătaşi. Cum tata era fiu de ţărani simpli, n-a avut probleme. A urmat imediat un curs de relaţii internaţionale şi a fost angajat la Externe.

— Costică, până să-i explice tovarăşu' Bucur Iu' tovarăşu' Golea ce şi cum, hai să-i ducem pe scumpişori să se instaleze, c-or fi obosiţi, sărăcuţii!

Propunerea doamnei Stanciu a fost aprobată în unanimitate, iar Tatiana, care tocmai venea cu tava cu cafele şi lapte, a fost invitată să ne urmeze spre apartamentul unde urma să fim cazaţi. Doamna Stanciu intră într-o altă încăpere, din care ieşi apoi cu un rând de chei pe care le clincăni zglobiu în mână:

— Hai, puişori!

Ne-am luat bagajele şi am urmat-o afară. Eram din nou în ploaie şi aveam în faţă verdele exuberant al colinei şi, mai încolo, apele tulburi ale Oubangui-ului. Ne-am îndreptat, printr-un amestec de iarbă deasă şi noroi, spre o altă casă. Era lunguiaţă, cu un singur nivel, o verandă… scândurile erau vopsite într-un alb strălucitor care-i dădea un aspect primitor, de motel în inima junglei. Am urcat pe verandă şi am trecut de o uşă… de două… de trei. Doamna Stanciu s-a oprit în faţa celei de-a patra şi a băgat cheia în broască:

— Voilà! Asta o să fie apartamentul vostru.

Am intrat într-un hol cu pereţii de un alb imaculat şi linoleum portocaliu pe jos. Pe partea dreaptă a holului se afla o uşă şi doamna Stanciu a deschis-o:

— Asta e baia şi toaleta. Din păcate, e singura din apartament.

Pereţii băii erau daţi cu ulei bleu, dar, pe jos, linoleumul era tot portocaliu. Doamna Stanciu ne lăsă pe toţi să băgăm capetele şi, odată încheiată această operaţiune, ne pofti să o urmăm mai departe. Deschise o uşă albă şi ne pofti în sufragerie. O încăpere ce îi păru imensă unui copil de patru ani. Aceiaşi pereţi albi imaculaţi, acelaşi linoleum portocaliu. În mijloc, o canapea acoperită cu un cearşaf alb şi o masă pliantă roşie. Nimic altceva în afară de un televizor instalat pe jos şi deasupra, pe tavan, elicea mare a ventilatorului.

Doamna ambasador ne invită s-o urmăm apoi spre una dintre uşile care dădeau în sufragerie. Intrarăm în dormitorul care avea să fie al părinţilor mei. Acelaşi mobilier sumar şi aici: un pat matrimonial, dar nimic altceva, nici măcar un şifonier.

Dormitorul meu, aflat de partea cealaltă a sufrageriei, era o cameră mult mai mică, cu un simplu pat pliant. Vederea era superbă, căci fereastra dădea spre verandă şi, implicit, spre Oubangui. În mijlocul patului, stând în fund şi cu picioarele întinse drept înainte, făcând un unghi de 60 de grade, o păpuşă cu păr lung, buclat, de un galben strălucitor, îmbrăcată într-o rochiţă galbenă cu flori de toate culorile.

— Îţi place? mă întrebă doamna Bucur.

— Daa! exclamai eu entuziastă.

— E Leila. Păpuşa ta.

Se duse spre pat, luă păpuşa şi o aduse să-mi arate cum, dacă o întorceai cu faţa în jos, spunea „mama”. Îi mulţumii şi-mi luai păpuşa în primire.

Ne-am întors cu toţii în sufragerie şi ne-am instalat pe canapeaua şi fotoliile acoperite cu cearşafuri albe. Am dat pe gât jumătate din paharul de lapte, iar adulţii au început să soarbă lent din ceştile de cafea. Se angajară

apoi într-o conversaţie despre ce mai era prin patria-mumă, despre Republica Centrafricană, despre afacerile ambasadei române din Bangui... Am dedus repede că personalul nu abunda aici: legaţia era formată dintr-un ambasador, domnul Stanciu, şi un consul, taică-meu, care avea să-i ia locul domnului Bucur, în rest, şoferul Ionică şi nevastă-sa, bucătăreasa.

Bărbaţii erau de pe acum puşi pe treabă, aşa că plecară toţi trei spre clădirea ambasadei, unde aveau să-i arate lui taică-meu ce şi cum. Rămăsesem singură cu Leila, mama, doamna Bucur şi doamna Stanciu. La scurt timp s-au dus toate spre dormitorul mamei să-şi ia în primire cadourile pe care ea le adusese din ţară pentru ele. Se auzeau de acolo sporovăind ca trei colibri neastâmpăraţi, câte şi mai câte. Numai Leila rămase cu mine. Am întors-o cu fundul în sus şi ea mi-a spus „maamaa”. Am întors-o cu faţa în sus şi i-am turnat restul de lapte pe buzele roz. Văzând că nu-l îngurgita, i-am spoit faţa cu el şi mi-am şters palma pe rochia ei galbenă înflorată. Se auzi deodată o bătaie ritmică în uşa de la intrare. Am ascultat cu atenţie: tac, tac, toc, toc... părea că imită sunetul stropilor de ploaie care izbeau duşumeaua de lemn a verandei. Am strigat-o pe mama şi i-am atras atenţia că bătea cineva în uşă. Făcură linişte şi îşi arătară toate trei capetele în uşa de la dormitor. Ascultară.

— Aaa, o fi Bombonel! spuse doamna Stanciu.

Ne-am dus toate spre uşă, iar doamna Stanciu a deschis.

Intră o maimuţă neagră, un pic mai mare decât mine. Ţinea în labă câteva pixuri cu care bătuse probabil în uşă. Mama făcu un „Haa!”, iar doamna Stanciu şi doamna Bucur exclamară la unison:

— Booomboooneeel!

Bombonel nici nu aşteptă invitaţia, că şi dădu buzna spre noi. Ne dădurăm la o parte şi îl lăsarăm să treacă spre sufragerie, unde sări pe un fotoliu şi se instală comod.

— Claudiţă, uite un cimpanzeu, îmi spuse mama.

Eram amândouă încântate şi le-am urmat pe doamna

Stanciu şi pe doamna Bucur spre canapea. L-am gâdilat un pic pe cap şi ne-am aşezat în preajma lui. Doamna Stanciu şi doamna Bucur au început să ne povestească despre Bombo, cum îl culeseseră din partea cealaltă a râului, lăsat singur sub un bananier de către mamă-sa, cum ambasada îl adoptase şi cum dumnealui, la remarcabila vârstă de doi ani, cât avea acum, devenise un hoţ notoriu. Obişnuia astfel să se introducă pe o uşă sau o fereastră lăsate întredeschise în incinta *y* ambasadei, unde punea laba pe toate obiectele care i se păreau mai interesante. Aşa se făcea că şi acum Bombo ţinea în labă vreo şase pixuri. Auzindu-le pe doamne bârfindu-l, îşi deschise gura până la urechi, într-un zâmbet de cimpanzeu, şi râse strident:

— Hâi hâi hii huuhi!

Doamnele râseră de el în hohote şi probabil că asta îl excită. Sări jos de pe fotoliu, pe linoleumul oranj. Se duse apoi să adulmece doamnele. Prima de lângă el era mama. Tot ţinând în labă pixurile, o mirosi, se uită la ea, o mirosi din nou, se uită din nou în ochii ei. Plecă mai departe. Urmă doamna Stanciu, căreia îi aplică acelaşi tratament. Apoi doamna Bucur. Şi, la urmă, eu. Mă mirosi îndelung, mă privi şi începu apoi să se învârtească în jurul meu strigând „Hihihihiuuu!”. Se opri brusc şi îşi aruncă pixurile în poala mea, ca o ofrandă. Sări apoi pe mine şi, cu labele din faţă, mă apucă strâns pe după gât, pe când cele din spate se făceau simţite de-o parte şi de alta a şoldurilor mele. Se lipise de mine, iar unul din obrajii săi păroşi îmi mângâia faţa. Şi iată că începu să se hâţâne deasupra mea. Totul se întâmplă foarte repede şi, la scurt timp după ce maimuţa începuse această operaţiune, se auzi un stereofon:

— Booombooo!!!

Bombo se zgâlţâia deasupra mea din ce în ce mai repede, când fu oprit cu brutalitate de trei perechi de mâini. îl apucară de pe unde putură şi îl săltară de pe mine.

Îl aruncaseră într-un colţ al sufrageriei, dar el nu părea mâhnit. Făcu „Hâhâhihuhuhoo” şi zâmbi larg,

arătându-şi dinţii puternici. Îmi lăsase între picioare recolta de pixuri, iar pe puloverul roşu şi pe blugii ponosiţi – un fel de lichid alburiu.

— Hiii!!! Ia uite ce a făcut nenorocitu’ pe puloverul fetiţei! exclamă doamna Stanciu, iar Bombo o secondă cu un „Hâhâhiuni”.

— Nesimţitule! exclamă doamna Bucur. Afară!

Cimpanzeul se repezi încă o dată spre canapeaua pe care şedeam eu. De data aceasta o înşfăcă pe Leila de pletele ei blonde solare şi o târî după el spre ieşire. Deschise uşa şi se făcu nevăzut sub ploaia torenţială.

2

Bombo

Trecuseră vreo două zile de când ne aflam la Bangui. Mama reuşise în acest timp să ne aranjeze cât de cât apartamentul. Cumpărase material din oraş şi făcuse huse pentru canapeaua şi fotoliile din sufragerie şi pentru paturile din dormitor. Era acel material tipic din bumbac african, din care se făceau de obicei *pagne*, îmbrăcămintea tradiţională africană. Toate modelele alese erau în culori vii, bătătoare la ochi, cu diverse imprimeuri exotice. Pereţii au fost decoraţi cu bucăţi din cearşafurile de pe paturi, pe care eu şi mama le-am pictat cum ne-am priceput mai bine în culori în ulei. Din câteva lăzi de carton recuperate din magazia ambasadei am făcut o „bibliotecă” ce adăpostea cărţile mele de colorat. O altă ladă de carton a devenit o măsuţă pe care am instalat-o în mijlocul camerei mele şi pe care tronau acum câteva creioane de colorat, tuburi de ulei şi tempera şi Leila.

Pe aceasta o recuperaserăm cu o seară în urmă, când tot personalul ambasadei, în afară de Tatiana şi Ionică, fusese la recepţia dată de Bokassa în cinstea debarcării părinţilor mei. Încă din prima zi, când Bombo fugise cu păpuşa mea, fusesem avertizată de către doamna Stanciu în privinţa lui şi mi se interziseseră cu stricteţe apropierea şi, mai ales, accesul în „vizuina” lui, care se afla, după cum mi se descrisese, în încăperea de lângă magazie.

Mama şi tata nu plecaseră la recepţie înainte de a mă

fi băgat în pat şi de a se fi asigurat că pleoapele nu mi se mai mişcau. Trucul cu pleoapele îl învăţasem încă de la grădiniţă şi ştiam deja că, respirând într-un anume fel, puteai să ţi le imobilizezi fără să fi adormit. Am avut apoi răbdarea să aştept câteva zeci de minute, până m-am asigurat că luminile din apartament fuseseră stinse şi nu se mai auzea şi simţea ţipenie de om afară, în curte. Abia când totul era beznă şi tăcut, în afară de răpăitul ritmic al ploii, am avut curajul să deschid ochiul cu care nu vedeam mai nimic, apoi pe celălalt… Am aprins veioza de lângă pat, m-am sculat şi m-am îndreptat tiptil spre sufragerie. Pe masa pliantă se afla întotdeauna o lanternă, condiţie *sine qua non* a supravieţuirii în acest loc în care curentul electric era furnizat de generatoare. Nu mi-am pus nimic în picioare şi am ieşit desculţă, în pijama, pe verandă. Nu mă ploua însă:

veranda avea un acoperiş de lemn, iar vizuina cimpanzeului se afla la capătul clădirii albe, lungi în care erau apartamentele, birourile ambasadei, magazia şi vizuina. Am dat în lături uşa din lemn şi, cu ajutorul fasciculului lanternei, am privit de jur-împrejurul locuinţei lui Bombo. El nu se afla acolo, iar în rest era o debandadă totală: un morman de banane putrezite într-un colţ, câteva haine încâlcite într-un colos de noroi, o grămadă de creioane, pixuri, stilouri, o alta de hârtii, unele scrise, altele albe, şi chiar o maşină de scris aruncată într-un colţ, stând într-o rină şi cu pete de noroi pe clape. Leila mea se afla la loc de cinste. Deşi părul blond şi rochia galbenă cu floricele îi fuseseră clar terfelite prin noroi, stătea culcată ca o zână pe un pat din frunze mari de palmier sau de ce dracu’ or fi fost. N-am stat mult pe gânduri, am luat-o de acolo şi am apucat-o spre apartamentul nostru. M-am oprit de-abia în faţa uşii şi mi-am ridicat pe rând picioarele pe balustrada de lemn pentru a-mi expune tălpile murdare ploii torenţiale. M-am oprit cu Leila la baie, unde am spălat-o din cap până în picioare, apoi m-am dus în dormitorul părinţilor mei. Nu apucaseră să-şi scoată mai nimic din valize – căci n-aveau unde să-şi pună lucrurile –,

aşa că a trebuit să cotrobăi îndelung după foehnul mamei. L-am găsit în final, am uscat-o pe Leila şi ne-am culcat.

Nu aveam să dau socoteală de nimic până a doua zi – astăzi – cu puţin înainte de prânz, când mama se întorsese de la cumpărături.

— Ia spune, Claudiţă! Cum de a aterizat Leila în patul mătăluţă?

— Aăă… Păăi… Ieri-noapte am auzit la uşă *cioc cioc cioc toc toc toc* şi *cioc cioc cioc* şi *toc toc toc*… aşa că m-am trezit şi m-am dus să văd cine este. Şi-i… Şi-i… era Bombonel cu Leila în mână. A zis că vreasă mio dea înapoi şi eu am luat-o.

— Daa?

— Aăă… da.

— Claudiţă, minţi! Când am ajuns la recepţie la nenea Bokassa, l-am găsit pe Bombonel furişat pe bancheta din spate a maşinii. Cine ştie cum s-a băgat acolo. A trebuit să-l luăm cu noi la palat, unde l-am închis într-o cameră. Aşa că ce mai ai de spus, Claudiţă?

— Aăă… păi, de fapt, afară era aşa de întuneric, încât am confundat poate blana lui Bombo cu întunericul. Aăă… daa… Leila a venit, de fapt, singură, a bătut la uşă şi eu i-am dat drumul.

La aceasta mama n-a mai avut nicio replică, a pufnit şi s-a dus la treburile ei.

Familia Bucur urma să plece astăzi după-amiază. Mama şi tata s-au dus să ajute la pregătiri, iar eu am rămas în camera mea să mă joc cu Leila. Au plecat apoi cu toţii la aeroport, nu înainte ca mama să fi venit să-mi spună să fiu cuminte în absenţa lor. Au plecat şi domnul şi doamna ambasador, şi Tanţa şi Ionică. Rămăsesem singură. Numai Julien, grădinarul african, îşi făcea de lucru pe-afară. Vremea era potrivită. Încetase temporar să plouă şi cerul era aproape senin. Auzisem de altfel că anotimpul secetos, acea lungă vară fierbinte de şase luni, nu era departe. Am ieşit să explorez grădina. Nu m-am încălţat cu nimic: era încă noroi afară şi mă temeam că, dacă aş fi făcut-o, mama s-ar fi supărat că mi-am murdărit pantofii.

Era plăcut să simţi sub tălpi iarba umedă şi chiar noroiul acestei ţări îndepărtate. Aerul era atât de curat, încât, paradoxal, simţeai că-ţi umpli plămânii cu cel mai de preţ parfum. Iarba deasă, dar bine întreţinută îmi mângâia gleznele şi pulpele până la genunchi. În mijlocul pajiştii se afla un arbore-plantă, fără trunchi; crengile sale, având câte o singură frunză uriaşă, porneau direct din pământ. Mă uitam încântată la acest uriaş evantai verde, când Julien, tânărul african, se apropie de mine şi începu să bolborosească ceva de genul: „putit, se larbru din vuaiajor”. Dar, vai, eu nu înţelegeam nici sango, limba băştinaşilor acestor locuri, nici franceza, limba colonialiştilor. Julien îşi dădu probabil seama de ignoranţa mea şi repetă mai lent: „arbru din vuaiajor, arbru din vuaiajor…”. Am scuturat din cap în semn că nu înţelegeam nimic. Chipul copt de soare al lui Julien se destinse atunci într-un zâmbet cu gura până la urechi şi lăsă să i se întrevadă dantura perfectă şi puternică, de un alb-crem ca de fildeş. Avea în mâini o seceră şi tăie cu ea una dintre crengile mari ale copacului. Un jet de apă mi-a ţâşnit atunci pe faţă, pe cap, pe corp… Am închis ochii şi m-am întors cu faţa în sus, cu gura deschisă spre jetul de apă. Era minunat! Când apa s-a mai domolit, am putut deschide ochii şi l-am văzut pe Julien stropit şi el până în dreptul şoldurilor. Mi-a întins creanga pe care o tăiase şi eu a trebuit s-o iau în primire. Era grea şi mult mai înaltă decât mine; de-abia mă puteam ţine pe picioare cu ea în mâini. Julien nu renunţase totuşi să comunice. Arătă cu degetul arătător spre mine şi articulă: „toa, vuaiajor, vuaiajor! Repet”. Am înţeles în sfârşit că era vorba să repet şi am repetat: „vuaiajor, vuaiajor” şi apoi am izbucnit în râs împreună cu Julien.

Avusesem de gând să mă duc în plimbarea mea de recunoaştere până pe malurile Oubangui-ului, dar acum, cu creanga imensă în mâini, n-aveam ce face decât să mă întorc acasă. Pe verandă, am dat nas în nas cu Bombo:

— Hâhâhiuhiuhiiuu!

L-am lăsat să intre după mine. Am pus creanga pe

jos, în sufragerie, şi am căutat o vază, o sticlă, ceva… Nu exista însă nimic de genul ăsta care să fie destul de mare pentru ea. Am hotărât să caut aiurea. Am ieşit din apartamentul nostru şi m-am îndreptat, de-a lungul verandei, spre bucătărie. Maimuţa a venit în salturi după mine, tot scoţând acele sunete stridente şi caraghioase. Am deschis uşa şi am intrat pe coridorul cu linoleum oranj. Uşa din stânga dădea spre apartamentul lui Tanţa şi al lui Ionică, dar pe cea din faţă am intrat direct în imensa bucătărie a ambasadei. Era o adevărată bucătărie de mare restaurant: numeroase aragaze şi cuptoare, o masă mare de metal, gresie pe jos, faianţă pe pereţi, câteva frigidere mari… Deasupra aragazelor erau agăţate o sumedenie de cuţite, tigăi, oale… Pe jos se aflau o mulţime de sticle goale. Niciuna nu părea însă pe măsura crengii mele. Am deschis larg uşile tuturor frigiderelor, să văd dacă era ceva potrivit pe-acolo.

— Hâhâhii…

Bombo părea din cale-afară de fericit. Dăduse iama în frigidere, mâncase ad-hoc ce-i venise la îndemână şi îşi făcuse, de asemenea, provizii, lansând în mijlocul încăperii diverse alimente. Fericirea lui mi-a adus probabil noroc. Am zărit sub una dintre chiuvete un coş mare de gunoi. I-am vărsat conţinutul în coşurile mai mici şi acum vaza mea

era gata. Am dus-o în apartamentul nostru, mi-am instalat creanga şi am revenit în bucătărie pentru a rezolva cumva situaţia. Toată grămada aceea comestibilă trebuia cărată spre vizuina lui Bombo înainte să se întoarcă adulţii. Ceea ce am şi făcut.

7 >

Ne-a luat ceva timp şi la final, în semn de mulţumire, Bombo a găsit de cuviinţă să-şi frece fundul păros de piciorul meu şi să mi-l ude cu acel suspect lichid alburiu. Dar ce contează? Am ajuns în faţa televizorului din sufrageria noastră la timp pentru a-i întâmpina pe mama şi pe tata.

— Ia te uită ce cuminte e Claudiţa noastră! Cum se

uită ea în liniște la televizor! exclamă mama, îndreptându-se spre mine să mă îmbrăţişeze.

— Hai, hai, lasă! N-o mai răsfăţa atât!

— Claudiţă, aşa-i că ţi-e foame? Hai să ne spălăm pe mâini şi să mergem la bucătărie să mâncăm ceva! Ne aşteaptă acolo tanti şi nenea Stanciu şi tanti Tanţa şi nenea Ionică.

Când am intrat în bucătărie, ne-a întâmpinat un adevărat vacarm, din care răzbătea vocea piţigăiată a doamnei Stanciu:

— Tanta, trebuia să încui uşa! Uite mizeria! Uite cum ne-au prădat! Ne-au furat mâncarea din frigidere, negroteii dracului!

— Ce s-a întâmplat, doamnă? întrebă tata.

— Ne-au prădat, negroteii dracului! Ne-au furat mâncarea! Cred că ăla e, Julien. Costele, dă imediat telefon la Bokassa, că doar el ni l-a recomandat! Şi spune-i ce-a făcut dumnealui! Iar dumneata, Ionele, du-te să-l chemi pe negrotei aici să dea socoteală! Trebuie să fie la coliba lui, pe malu' râului.

Mi-am adus aminte de Julien. Era negrul acela bine făcut şi voios care-mi făcuse cadou creanga şi mă pusese să repet „vuaiajor". Nu mai puteam să tac şi să ascund realitatea:

— Tanti ambasador!

— Da, puişor.

— Să ştiţi că... ăă... că eu am fost azi aici şi am mâncat din frigidere. Mi s-a făcut foame. Le-am mai dat şi lui Bombo şi Leila.

Doamna Stanciu păru extrem de înduioşată:

— Oof, puişoor! Te-am lăsat singurică şi tăluţă n-avuseşi ce să mănânci! Ooof, fetiţa lu' tanti! Ce apetit are micuţa asta! O să se facă mare, grasă şi frumoasă!

Şi, acestea fiind spuse, mă pupă zgomotos pe ambii obraji.

— Ionele, du-te să-l iei pe Julien să vină să mănânce cu noi!

Restul serii a trecut împreună cu Julien în faţa câte

unui cotlet cu mazăre şi cartofi şi un pahar de lapte pentru mine şi de vin pentru restul. Grădinarul a avut astfel ocazia să-mi explice, prin intermediul traducătorilor, ce voise să-mi spună în acea după-amiază.

Arborele din mijlocul pajiştii se numea „l'arbre du voyageur" pentru că, datorită apei pe care o conţinea în crengile sale, îi ajuta pe călători să meargă mai departe şi să rămână în viaţă. Cât despre copiii care beau apa arborelui călătorului, vechea legendă africană spunea că toată viaţa lor va fi o călătorie şi însăşi menirea lor pe pământ avea să fie aceea de „voyageur" – călător. Asta aveam să fiu eu, susţinea Julien.

3

Porno

Era deja vară şi fiecare zi părea a fi vacanţa mare. Părinţii mei nu mă dăduseră la grădiniţă în Africa pentru că nu vedeam bine şi nu înţelegeam nicio iotă de engleză, franceză sau sango. Era vremea când bronzul era la modă şi efectele nocive ale soarelui asupra pielii nu erau încă mediatizate. Stăteam toată ziua la plajă cu mama pe malurile Oubangui-ului. Doamna Stanciu ni se alătura şi ea de dimineaţă, dar stătea mai mult la umbra bananierului şi, la scurt timp, nemaiputând suporta căldura, se retrăgea în casă. Eu şi mama rămâneam acolo până pe înserat, chiar şi la vremea prânzului, când soarele bătea din plin, iar temperatura ajungea până la 45 de grade la umbră. Nu aveam voie să mă scald în râu, căci apele acestuia erau foarte tulburi şi mama spunea că duc la vale o sumedenie de microbi. Noroc cu furtunul lui Julien, care se presupunea că udă pajiştea. Mă învârteam în faţa jetului de apă şi mă udam astfel din cap până în picioare. Râdeam, căci şuvoiul care îmi stropea puternic corpul îmi provoca plăcere. Cimpanzeul aclama zglobiu de pe margini, bătând din palme şi strigând „hâhâhhii!"

— *Madame*, *essayez aussi*! îi spuse odată Julien mamei.

Ea rămase întinsă pe şezlongul ei câteva clipe, părând a nu fi auzit propunerea, după care se ridică brusc,

îşi scoase ochelarii de soare şi se îndreptă spre Julien:

— De ce nu?

Julien îndreptă jetul de apă către ea, iar mama începu să se învârtească aşa cum obişnuiam să fac eu.

Tuturor copiilor li se pare că mama lor este cea mai frumoasă femeie. A mea chiar era. Mama nu era poate cea mai frumoasă femeie, dar, în mod sigur, era foarte frumoasă. De-abia împlinise 31 de ani, dar nu i-ai fi dat mai mult de 20. Mă uitam cu încântare la corpul ei neted, subţire, puţin bombat în jurul coapselor şi al pieptului, un corp nici scund, nici înalt… nu un corp de manechin, niciunul de mamă sau de femeie, ci un adevărat corp de Afrodită. Un chip cu trăsături perfecte, o expresie fermecătoare. Din cocul strâns în vârful capului îi cădeau pe umeri câteva şuviţe din părul ei şaten, aproape blond. Pentru mine era evident cea mai frumoasă prezenţă feminină de pe malurile Oubangui-ului. Asta părea a fi şi părerea lui

Julien. Surâdea plin de fericire în timp ce o uda din cap până în picioare.

— Haideţi! Ce faceţi? E timpul să mergem. Duceţi-vă repede să vă îmbrăcaţi!

Era tata, care tocmai coborâse colina spre malurile râului. Era îmbrăcat în pantalonii săi bleumarin, cămaşa albă cu mâneci scurte şi purta la gât cravata bleumarin cu picăţele roşii. Arăta elegant, numai că în ultima vreme se cam îngrăşase şi căldura ecuatorială îl făcea să asude într-un mod prea puţin elevat.

Ne-am luat cele câteva articole de plajă şi ne-am îndreptat spre apartament. Astăzi trebuia să mergem să ne distrăm la hotelul Safari. Înţelesesem dinainte că mama şi tata urmau să vizioneze acolo un film „porno” – gen artistic pe care nu-l cunoşteam –, în timp ce pe mine aveau să mă lase să mă „distrez” la locul de supraveghere a copiilor sub şase ani din hotel.

9

Făcuserăm un duş rapid împreună, eu şi mama, apoi ne îmbrăcaserăm în grabă. Mama îşi pusese rochia neagră,

lungă şi mulată pe corp, cu motive geometrice portocalii şi ocru, iar eu, tricoul galben şi pantalonii scurţi.

Eram pe bancheta din spate a Daciei ambasadei şi mă uitam cum circulă pe lângă noi peisajul cu bloculeţe albe, africani şi palmieri. Nu îi acordam însă importanţă, căci un singur cuvânt îmi ocupa gândurile: „porno”. îl auzisem atât de des în ultima vreme! Părinţii mei îl pronunţau atunci când vorbeau despre filmele de la cinematografele diferitelor cluburi şi, la ora mea de culcare, despre reviste, poze, cărţi… Se părea că era ceva absolut nou, ceva ce făcuse furori în societate. Nu m-am putut abţine şi am întrebat:

— Tata, ce înseamnă „porno”?

— I-auzi! De unde a auzit ea de aşa ceva? Cine i-a spus?! se răsti tata spre mama.

Urmă o linişte apăsătoare şi alte peisaje care trecură pe lângă noi aproape neobservate.

— Mama, ce înseamnă „porno”?

— Aăă… porno… Porno înseamnă… Jucăuş”. Da, Jucăuş”! Adică vrea să zică aşa cum se joacă oamenii.

— Aşa cum se joacă şi copiii?

— Da. Numai că „porno” se referă la cum se joacă adulţii.

— Aha! Adică, dacă eu mă joc, mi se spune Jucăuşă”, dar, când un om mare se joacă, i se zice „porno”!

— Aăă… da, întocmai.

— Aa, gata, am înţeles!

Nu i-am mai deranjat tot restul drumului.

Odată ajunşi la complexul hotelier Safari, m-au lăsat imediat plocon la locul de supraveghere a copiilor, mi-au spus să fiu cuminte şi s-au dus să vadă filme jucăuşe. Domnişoara Marie, africană care avea grijă de noi, a fost mai drăguţă ca de obicei şi, în loc să ne pună să ne dăm pe toboganele acelea stupide din plastic şi să aruncăm cu mingea spre popicele din plastic, ne-a dus la piscină, unde ne-a dat primele lecţii de înot. Mama şi tata m-au recuperat târziu, după ora 12, şi ne-am întors la ambasadă.

Această atmosferă şi acest gen de evenimente au

făcut să-mi încolţească în cap minunata idee pe care am expus-o cu ocazia unei cine ca oricare alta, pe care o luam la bucătărie împreună cu mama şi tata, domnul şi doamna Stanciu, Tanţa, Ionică şi cimpanzeul ce morfolea liniştit o banană pe care şi-o cojise cu grijă. Tocmai fusese pus în discuţie şi era criticat din cauza activităţilor sale de tâlhărie care aveau ca obiect bananele ce stăteau la copt în ferestrele apartamentelor şi pixurile din ambasadă.

— Nu îi mai spuneţi „Bombo”! Am vorbit cu el şi mi-a zis că nu-i place acest nume.

— Cum aşa, păpuşă?

— Păi da. Prea seamănă cu o bombă. Şi atunci ne-am gândit că, fiindcă el este o maimuţă jucăuşă, să-i spunem „Porno”.

Doamna Stanciu, renumită pentru puritanismul ei, s-a înecat cu sărmăluţa care-i alunecă întreagă pe gât, pe când ceilalţi au rămas stană de piatră, în afară de Porno, care-şi morfolea mai departe banana. Tanţa s-a repezit la doamna ambasador cu un pahar cu apă, iar domnul Costel, ambasadorul, a început s-o bată uşurel pe spate.

— Tova… hum!… Tovarăşe şi tovarăşă Golea! De unde a învăţat fetiţa această… hum!… expresie capitalistă vulgară?

Tata şi mama s-au uitat unul la altul şi după o lungă tăcere, tata a încercat să dreagă situaţia:

— Chiar aşa! De unde o fi învăţat aşa ceva? Probabil de la garderia aceea de copii de la Safari.

— Ba nu! făcui eu. Am văzut că mama şi tata citesc reviste porno şi se duc la Safari să vadă filme porno. Mama mi-a zis că „porno” înseamnă Jucăuş”.

Urmă din nou o lungă tăcere. Se auzea numai respiraţia grea a doamnei Stanciu şi mă uitam cu uimire cum pieptul plin îi fremăta cu putere şi cum boabe de sudoare începuseră să i se scurgă pe faţă, pe braţele pline şi pe decolteul generos. Părea că se gândeşte cu sârg la ceva anume, că suferă de ofuscare şi totodată se înfierbântă pentru o cauză nobilă. Toată lumea crezuse că avea s-o apuce o criză de astm sau de inimă, dar ea reuşi

să-şi sublimeze trăirile şi, în sfârşit, începu să cuvinteze cu înflăcărare:

— Tovarăşă şi tovarăşe Golea, societatea capitalistă este Diavolul mascat în zână. Nu trebuie să vă lăsaţi ademeniţi. Este Diavolul consumului, societatea care te droghează cu diferitele ei bunuri care par strălucitoare şi dulci, dar care nu sunt decât perisabile şi fără valoare. Odată ce te-ai obişnuit cu acest lucru artificial, cu acest Drog, vei simţi mereu nevoia să consumi şi vei fi un sclav al capitalismului, căci, ca să consumi porcării, trebuie să munceşti ca un rob numai de dragul de a avea bani pe care să-i cheltui. Societatea capitalistă a ajuns într-o asemenea decădere, încât ştiţi ce s-a întâmplat în ’68! Şi, mai încolo, ştiţi ce s-a întâmplat! Au început să se drogheze efectiv, să nu se mai spele şi să umble ca ţiganii. Muzica şi arta Occidentului aparţin acum în exclusivitate hipioţilor. Lichelele n-au mai ştiut ce să facă pentru a ademeni publicul şi iată că acum n-au găsit nimic altceva decât să se dezbrace şi să copuleze în public!…

Îmi terminasem prăjitura şi, deşi ceilalţi păreau să stea gură-cască la discursul doamnei Stanciu, eu, neînţelegând nimic, începusem să mă plictisesc.

— Porno! Hai să ne jucăm cu Leila! îşi luă banana şi mă urmă afară.

Le serpent încă de dimineaţă se anunţă a nu îi o zi ca oricare alta. M-a trezit un strigăt ascuţit. M-am îndreptat repede spre sufragerie şi apoi spre baie, de unde venea urletul. Mama, cu o faţă înspăimântată, m-a întâmpinat pe la jumătatea holului:

— Nu, Claudiţă! Nu la baie! E un şarpe acolo!

A alergat apoi cu mine în braţe în camera mea, a închis uşa şi a încuiat-o. S-a dus apoi să deschidă geamul dinspre curte şi a strigat cât o ţineau puterile:

— Julien! Julien!

Grădinarul s-a arătat în mai puţin de un minut:

— *Oui*, *madame*!

— *Le serpent*! *Le serpent dans la salle de bain*! *a strigat mama sfâşietor*.

L-am văzut pe Julien urcând pe verandă şi apoi intrând în casă. S-a auzit ceva zgomot în baia despărţită de camera mea numai printr-un perete şi, în scurt timp, l-am văzut pe Julien reapărând pe verandă, cu un tub imens negru în mâini. îi înfăşurase un capăt în prosopul bleu de baie al părinţilor mei şi îl ţinea strâns cu mâna dreaptă. Stânga susţinea cealaltă parte a tubului, nereuşind însă s-o cuprindă pe toată circumferinţa. O mare parte atârna în jos şi se mişca precum o coadă.

— *Ce n'est rien*, *madame*! *Un petit piton*.

Şocul odată trecut, ne-am dus să luăm micul dejun. Mai târziu, soarele torid de pe malurile Oubangui-ului ne-a făcut să ne simţim ca într-o oarecare altă zi. A fost însă doar o părere, căci, într-adevăr, era o zi specială.

La ora prânzului, Julien a instalat un grătar artizanal în faţa căsuţei sale şi a început să prăjească o carne care, după câteva minute, mirosea deja ademenitor. Mi se făcuse foame şi m-am dus într-acolo. Pe grătar se aflau câteva rondele uşor rumenite, care păreau deosebit de apetisante. Julien mi-a surâs şi m-a întrebat ceva în franceză, tot ducându-şi mâinile la gură.

— Îhî, am zis eu, căci era clar că mă întreba dacă vreau să mănânc.

Se duse atunci în casă şi reveni cu două coşuleţe acoperite cu câteva frunze mari. Pe ele se afla un fel de păsat din ovăz, asemănător unei grămăjoare de orez fiert şi zdrobit. Luă direct cu mâna de pe grătar câteva felii de „salami" – căci „salam" părea că se numeşte preparatul – şi le puse în cele două coşuleţe. L-am aşteptat pe el să înceapă să mănânce, pentru că eu nu ştiam cum să procedez. Se dovedi însă a fi cât se poate de simplu. Trebuia să iei păsatul de ovăz în mână, să-l modelezi aşa încât să faci din el o mingiuţă pe care să o poţi băga în gură, să iei apoi o îmbucătură de felie de salam, să mesteci, să înghiţi şi să-ţi ştergi în final mâna pe jos, pe iarbă. Era foarte gustos. Şi foarte *cool*! Când şedeam la masă cu părinţii mei, tata – culmea, fiu de ţărani! – îmi spunea mereu: stai dreaptă! Nu pune coatele pe masă! Nu

întinde coatele, că doar nu vrei să zbori! Ţine furculiţa şi cuţitul cum trebuie! Nu ţine mâna în poală! şi câte şi mai câte. Toate aceste operaţiuni mi se păruseră întotdeauna ridicole, căci nu adăugau niciun surplus de gust mâncării. Julien însă era cu adevărat înţelept. Contactul tactil direct cu mâncarea sugera o relaţie aproape senzuală cu aceasta, te făcea să o simţi, să o deguşti din plin. Starea mea de euforie culinară era probabil magnetică; Porno se repezi spre noi ţopăind dinamic, ne puse în faţă un pix, arătă cu laba spre mâncarea din farfuria mea şi zise „Hihihii!" A trebuit astfel să-l servesc şi pe el. Înşfacă o bucată întreagă de salam şi o băgă pe toată în gură. Nu a părut să ne împărtăşească însă gusturile. A morfolit chestia câteva secunde în gură, după care a scuipat-o cât colo în iarbă. A strigat iarăşi la noi, mai strident de data aceasta, şi a luat-o apoi din loc.

Zgomotul care venea dinspre grupul nostru îi atrăsese mamei atenţia. Stătuse până atunci imobilă pe şezlongul ei, ca o reptilă avidă de soare, dar acum veni să vadă ce se întâmplă.

— Ce faci, Claudiţă? Ce mănânci aici?

— Salam.

— Te-ai spălat pe mâini? Ia să le văd!

I le-am arătat şi mama, care lucrase ca biolog tocmai la Institutul de Igienă şi Sănătate Publică şi care avea mania curăţeniei, aproape că făcu apoplexie. Se stăpâni însă, deoarece era de faţă şi Julien, care se făcea vinovat de acelaşi lucru ca şi mine.

— Julien, ce mâncaţi aici?

— *Du salami*, *madame*. *Du salami de piton*. *C'est très bon*. *Voulez-vous un peu*?

Tot sângele îi pieri atunci mamei din obraji şi faţa ei, sub bronzul portocaliu de-abia prins, căpătă o nuanţă aparte. Îi zâmbi apoi cu stângăcie lui Julien şi spuse:

— Nu, mersi. Trebuie să ne ducem să luăm masa de prânz. Hai, Claudiţă!

— Dar eu am mâncat deja.

— Fără discuţii! Treci imediat acasă!

N-am avut ce face, a trebuit s-o urmez în susul colinei. Când au auzit ce se întâmplase, Stâncilor le-a venit să verse, iar tata a făcut un scandal monstruos şi chiar mi-a tras câteva palme. Nu înţelegeam ce aveau cu mine, aşa că m-am retras în camera mea, am încuiat uşa şi am început să plâng. Am stat acolo până seara şi am refuzat să deschid. De-abia când se lăsase întunericul, la insistenţele alor mei, am deschis. Veniseră să se împace şi mi-l aduseseră pe Porno. Mi-au spus că aveau să se ducă la o recepţie în sala de festivităţi a ambasadei şi m-au rugat să stau cuminte cu maimuţa şi să ne uităm la televizor. După ce-au plecat m-am dus împreună cu Porno în sufragerie şi am dat drumul la televizor. M-am uitat câtva timp la un discurs al lui Jean-Bedel Bokassa din care nu înţelegeam o iotă, în timp ce Porno se juca frecându-şi popoul de piciorul meu.

Mă plictisisem. Auzisem mai demult că la recepţia din această seară urmau să fie invitaţi diplomaţii la Bangui ai mai multor ţări arabe, ocazie cu care mica sală de festivităţi a ambasadei avea să se transforme în cinematograf. Pe unul dintre pereţi urma să fie proiectat un film despre Republica Socialistă România.

Când la televizor nu se transmiteau decât discursuri ale lui Bokassa, un film despre R.S.R. era o tentaţie prea mare pentru ca un copil de vârsta mea să-i poată rezista. L-am luat aşadar pe Porno după mine şi ne-am îndreptat tiptil către sala de festivităţi. Am deschis cu grijă una dintre uşi, cea din spatele sălii. Era întuneric şi pe peretele din faţă se vedeau proiectate imagini cu munţi, văi, dealuri, oi, tractoare, oraşe cu blocuri, fabrici, uzine… Vocea comenta realizările înfăptuite în perioada socialistă. Pe multiplele rânduri de scaune, instalate întocmai ca într-un cinematograf, şedeau ambasadorul şi doamna Stanciu, mama şi tata şi, mai ales, o sumedenie de oameni cu un fel de cearşafuri pe cap. Mă uitam gură-cască atât la ei, cât şi la peretele cu imagini şi nici n-am observat când Porno a dispărut de lângă mine. Nu am acordat însă importanţă faptului şi mi-am continuat vizionarea.

Erau acum pe perete tovarăşu' şi tovarăşa Ceauşescu, zâmbitori şi făcând cu mina de la o tribună, în jos, spre mulţimea care părea să-şi fi ieşit din minţi tot strigând chestii precum „Ceauşescu P.C.R". Şi fluturând în mâini steaguri, portrete, lozinci... Am văzut tocmai atunci uşa din faţa sălii deschizându-se şi pe cineva cu un prosop alb de bucătărie pe cap intrând şi apoi mergând, mai mult în patru labe, către primul rând de scaune, unde se aşează lângă ambasadorul Arabiei Saudite, după cum aveam să aflu mai târziu. Ceva nu mi se părea în regulă. Din spate, vedeam clar cum acest invitat întârziat era mult mai scund decât ceilalţi arabi. M-am aplecat şi m-am uitat pe sub scaune. Abia când am văzut perechea de labe păroase mi-am dat seama şi l-am strigat în şoaptă:

— Porno! Porno!

Nimeni însă nu păru să audă. A trebuit să ridic vocea:

— Porno! Porno!

De data aceasta, toate capetele s-au întors spre mine, în afară de cel al lui Porno, care continua să se uite nonşalant la tovarăşu' şi tovarăşa. S-a produs o agitaţie teribilă. Arabii au început să şuşotească între ei diverse chestii, din care n-am putut prinde decât cuvântul care se repeta cel mai adesea: „Allah". Cum nimeni nu se mai uita oricum la filmul despre R.S.R., am văzut-o pe doamna Stanciu îndreptându-se spre întrerupător şi aprinzând lumina în sală. Eram acum la vedere şi doamna Stanciu, mama şi tata s-au îndreptat toţi trei spre mine.

— Claudiţă, de ce nu eşti la televizor?

— Porno a fugit şi am venit să-l caut.

— Tovarăşă şi tovarăşe Golea, n-avem timp acum de aşa ceva. Duceţi-vă repede să culcaţi fetiţa şi veniţi înapoi să calmăm spiritele şi să trecem la masă. Iar dumneata, tovarăşă Golea, trebuie să faci mâine dimineaţă la micul dejun o şedinţă cu mine şi cu fetiţa. Aţi înţeles?

Şoimii patriei

M-am spălat pe dinţi şi pe faţă cu mai multă grijă decât oricând şi mi-am ales cea mai frumoasă banană dintre cele câteva care mai rămăseseră în ciorchinele

agăţat la fereastra sufrageriei: era prima mea şedinţă.

Doamna Stanciu deja ne aştepta în bucătărie, pe mine şi pe mama, cu o foaie de hârtie în faţă.

— Bun, drăguţelor. Haideţi, în timp ce bem cafelele şi cacaua, să trecem la treabă.

Eu şi mama ne-am aşezat la masă, cu un aer de seriozitate pedantă. Odată ce ne văzu cu ceştile în faţă, doamna Stanciu aruncă o privire asupra colii de hârtie şi apoi se uită în ochii noştri:

— Stimabilelor, evenimentul de ieri a determinat necesitatea de a vi se aduce la cunoştinţă în primul rând, înainte de a i se aduce la cunoştinţă tovarăşului Golea, lui Ionică sau domnului Bonzaville, următorul fapt: în nici trei luni de zile vom avea onoarea să organizăm vizita în Republica

Centrafricană a tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu. Noi, ambasada, vom fi însărcinaţi cu organizarea tuturor activităţilor diplomatice şi protocolare şi cu crearea unei atmosfere plăcute, ospitaliere, de primire a străluciţilor oaspeţi.

Eu şi mama am rămas cu gura căscată.

— Acesta a fost punctul unu, spuse doamna ambasador, aruncând o nouă privire colii de hârtie. Acum trecem la punctul doi. Ca atare, nu mai putem tolera în incinta ambasadei noastre termeni capitalişti-vulgari precum „porno”.

Prin lentilele groase ale ochelarilor, ochiul drept îmi alunecă spre rădăcina nasului şi îi aruncai astfel o privire perplexă doamnei Stanciu. Nu înţelegeam de ce „Porno” era un nume capitalist-vulgar.

— Aăă… tovarăşă Golea, îi vei explica dumneata fetiţei mai încolo toate acestea. Nici „Bombo”, un nume capitalist-dulceag, nu va mai fi permis. Prin urmare, maimuţoiului îi vom spune Jenică. De asemenea, în fiecare zi cât vor fi prezenţi aici, le vom oferi Tovarăşului şi Tovarăşei câte o masă de prânz sau de seară. Cum nu putem să organizăm pentru ei o serbare, căci n-avem destui copii, va trebui măcar să o învăţăm pe fetiţă să le

recite câte o poezie la masă. De asta mă voi însărcina eu, aşa că de mâine fetiţa va rămâne cu mine o oră după micul dejun să înveţe, înainte de a merge la plajă. Căci, tovarăşă Golea – făcu doamna Stanciu, uitându-se insinuant la mama trebuie să le demonstrăm Tovarăşilor că nu ne-au trimis aici să ne bronzăm şi să ne procopsim cu viciile capitalismului, ci în scopul de a promova valorile socialismului chiar şi în mijlocul acestei jungle pline de sălbăticiuni negre.

Doamna Stanciu păstră apoi câteva momente de tăcere, pentru a permite acestor teorii să ne impregneze minţile. După care reluă:

— Şi, în sfârşit, la punctul trei, ar trebui să vă mai aduc la cunoştinţă că un angajat al Securităţii, Nicuşor, zis Ninel, va veni la noi cât de curând, la sfârşitul săptămânii ăsteia, pentru a studia problemele Republicii Centrafricane înainte de vizita Tovarăşilor. Va fi angajat în operaţiuni speciale de filaj, aşa că vă rog să-i oferiţi toată amabilitatea şi discreţia voastră. Trebuie, de asemenea, să sosească, săptămâna viitoare, feciorul meu, Romulus. E student la Bucureşti la Istoria Artelor şi e în vacanţă…

Aşa s-a făcut că în următoarele luni am urmat un curs intensiv de poezie patriotică cu doamna Stanciu. Prima „poezie” din viaţă pe care mi-o amintesc este un text de cântec. Doamna Stanciu voise, de fapt, să mă înveţe să cânt, dar, dându-şi seama imediat că eram afonă, s-a mulţumit să mă înveţe versurile:

Roşu, galben şi albastru.

Ce frumos e steagul nostru!

Toate-aceste trei culori când le văd mă trec fiori…

Şi câte şi mai câte nu m-a învăţat doamna Stanciu în acea perioadă!

În general, cu cât se apropia vizita Tovarăşilor, cu atât atmosfera devenea mai febrilă. La puţin timp după ce începusem studiul versurilor patriotice, apăru la legaţie trimisul Securităţii în Republica Centrafricană, care avea să stea cu noi până la vizita personalităţilor, urmând să se

întoarcă în ţară împreună. Aşa cum ne spusese doamna Stanciu, se numea Nicuşor, dar numele său de cod era Ninel, aşa că toată lumea îi zicea astfel. Dădea târcoale cât era ziua de lungă prin toate apartamentele şi birourile ambasadei, prin vizuina lui Porno, prin grădină şi chiar pe malurile Oubangui-ului. îl sur prindeam adeseori – căci şi eu obişnuiam să-mi bag nasul peste tot – lipind mici butonaşe pe sub mese şi scaune, plasând mici dispozitive în lustre, televizoare, telefoane…

— Ce faci acolo, nenea Ninel?

— Nimic, fetiţă. Nen’tu Ninel verifică să nu cumva să fie… ăăă… să nu fie gândaci prin lustra asta.

— Aha.

Mercedes

Probabil că Ninel reuşise deja să amplaseze microfoane până şi în curul lui Porno – sau, mă rog, Jenică –, când se întâmplă păţania cu francul francez.

Republica Centrafricană fusese până nu demult colonie franceză şi avusese ca monedă naţională francul francez. Franţa voia acum să interzică folosirea acestuia ca monedă africană, ceea ce ar fi avut repercusiuni negative asupra economiei Republicii Centrafricane. La îndemnul lui Bokassa, fusese convocată astfel o mare demonstraţie în faţa ambasadei Franţei.

Era cel mai important eveniment politic din această ţară de la declararea independenţei încoace şi Ninel, însărcinat cu filajul, nu putea să-l rateze.

Domnul Stanciu recomandă ca Ninel să fie însoţit de tata, care, chipurile, era deja versat în dedesubturile politicii Bangui-ului. Ionică urma să-i conducă pe amândoi la bordul Daciei 1300.

— Costele, interveni doamna Stanciu, lasă-i să ia Mercedesul nostru negru! Aşa vor avea mai multă prestanţă.

Domnul Stanciu aprobă şi astfel porniră toţi trei la bordul Mercedesului negru ultimul tip. Odată ajunşi în apropierea locului cu pricina, parcară cu câteva străzi mai încolo. Tata şi Ninel se îndreptară spre demonstraţie, iar

Ionică rămase la maşină.

Sute de africani se adunaseră şi fluturau de zor în aerul fierbinte steagul naţional în cele cinci culori – roşu, galben, verde, alb, albastru –, diferite pancarte cu portretul lui Bokassa şi lozinci care spuneau toate acelaşi lucru: „*JDonnez nous le franc français*!” – „Daţi-ne francul francez!”. Aceste cuvinte erau, de asemenea, cele pe care le urla mulţimea. În rest, câteva gesturi: pumni ridicaţi ameninţător şi bulgări de pământ şi pietre aruncate în ferestrele ambasadei. Francezii trăseseră storurile şi se baricadaseră acolo, niciunul nemaiîndrăz nind să se arate.

Tata şi Ninel îşi cumpăraseră de la un chioşc din apropiere câte o Coca-Cola din care sorbeau din când în când, stând gură-cască pe margini. Ce stupid! avea să-şi dea seama tata mai târziu.

— Probabil că din cauză că m-a bătut soarele prea mult în cap.

Majoritatea albilor din Africa Centrală erau francezi. Est-europenii comunişti erau cvasi-necunoscuţi aici şi, în general, toţi albii erau luaţi drept foşti colonialişti şi urâţi ca atare. Nu trecu mult şi chipurile palide – singurele din zonă – ale lui Gigi Golea şi Ninel Stamate atraseră atenţia. Un african strigă cât îl ţinu gura, arătând cu degetul înspre ei:

— *Les français*! *Les français*!

Toţi demonstranţii se întoarseră către Gigi şi Ninel şi uitară parcă instantaneu de francul francez, începură în schimb să urle:

— *À bas les français*! *À bas les français*! *şi se repeziră spre ei*.

Nefericiţii avură cel puţin norocul de a se afla la câţiva paşi depărtare de demonstranţi. Îşi lăsară amândoi sticlele de Coca-Cola să cadă şi o luară la fugă, cât îi ţineau picioarele, către locul unde era parcat Mercedesul ambasadorului. Africanii îi urmară strigând în continuare „À bas les français!” Lui Gigi şi Ninel le era atât de frică, încât alergară ca doi campioni şi ajunseră la Mercedes

intacţi, încercară însă să deschidă portierele şi… nimic. Toate erau încuiate. Ionică lipsea. După cum aveau să afle mai târziu, se dusese la frizer să se tundă.

Africanii se apropiau cu bastoanele, steagurile şi lozincile lor fluturând ameninţător în aerul fierbinte.

— Hai la Clubul Francez! îi strigă Gigi lui Ninel.

O porniră amândoi într-acolo cu toată viteza.

De necaz că nu puseseră încă mâna pe „francezi”, africanii se năpustiră cu toate obiectele lor contondente pe însuşi simbolul capitalismului imperialist neruşinat: Mercedesul negru ultimul tip. îi sparseră geamurile, capota, portbagajul… totul. Din fericire, africanii fiind absorbiţi de această operaţiune, Gigi şi Ninel avură destul timp să ajungă la uşa cu geamuri mari a Clubului Francez.

— *Ouvrez nous*! *Nous sommes blanes*! *Blanes*!

Doi africani care, în final, nu mai avuseseră loc la Mercedes erau gata să pună mâna pe ei, când uşa se deschise. Un domn le dădu drumul înăuntru, închise rapid uşa şi trase storurile.

Demonstranţii nu fuseseră până acum conştienţi de existenţa acestui loc elegant, adăpostit într-o casă în stil franţuzesc, proaspăt renovată. Acum însă se aflau cu toţii – căci o încheiaseră cu Mercedesul – în faţa uşii mari, cu geamuri impecabil de curate şi storuri prohibitive. Deasupra acesteia, cu litere mari, aurii, scria pompos „Le Club Français”. Gigi şi Ninel nu au avut nici măcar vreme să-şi tragă sufletul, căci a şi început asaltul asupra uşii. Toţi clienţii stătuseră până acum liniştiţi la bar, în faţa paharelor lor cu whisky sau la masa de biliard, împingând tacticos biluţele cu bastonaşele lor din lemn. Acum însă geamurile erau sparte, uşa stătea să-şi iasă din ţâţâni, iar peretele dinspre stradă se cutremura. De-abia au avut cu toţii timp să fugă spre toalete, când uşa a căzut şi au năvălit demonstranţii.

Acolo, la toaletă, au fost prinşi Gigi şi Ninel şi tot acolo au fost bătuţi. Aceeaşi soartă au avut-o *y* francezii, englezii, americanii, belgienii… Totul s-ar fi sfârşit într-o tragedie dacă nu ar fi apărut acel poliţist african, căzut

parcă din cer. Gigi s-a repezit spre el şi s-a aruncat în genunchi.

— *Sauvez nous*! *Nous ne sommes pas français*! *Nous sommes roumains*! *Roumains*! *Ceauşescu*! *Communisme*! *Pauvreté*!

Gigi nici nu se aşteptase ca poliţistul să înţeleagă toate acestea, dar, iată, el a făcut un semn către demonstranţi, a rostit câteva cuvinte în sango şi i-a calmat. Africanul care arătase iniţial spre ei strigând „Ies français!” şi-a aruncat pancarta cât colo, şi-a desfăcut braţele şi l-a ridicat pe Gigi de pe jos. L-a îmbrăţişat şi l-a sărutat zgomotos pe ambii obraji:

— *Aa*… *Roumain*! *Ami*!

Tot astfel l-au pupat şi pe Ninel alţi câţiva africani înfierbântaţi.

Cei doi au fost escortaţi până la Mercedes de un grup de alţi africani entuziaşti. De data aceasta, Ionică era acolo şi căsca gura, nevenindu-i să creadă cât de mult se transformase maşina în ultimele 30 de minute. Cum şi motorul era spart, Mercedesul a fost imposibil de pornit. Grupul de africani entuziaşti s-a oferit să-l remorcheze cu jeepul lor vechi şi, după o trambalare prin jumătate din Bangui, i-au lăsat pe cei trei, cu Mercedes cu tot, în curtea ambasadei române.

Ceilalţi clienţi ai clubului, dovedindu-se a fi occidentali, au avut o soartă mai tristă, fiind bătuţi măr în toalete. Sticlele de whisky de la bar au fost golite toate, iar incinta clubului a fost trecută prin foc şi sabie.

Domnul Stanciu, dar mai ales doamna Stanciu au fost distruşi când au văzut starea deplorabilă în care se afla Mercedesul. În a treia zi după păţanie, le parveni însă o ştire care le mai ridică moralul. Domnul Bonzaville le-a dat telefon şi le-a spus că Majestatea Sa Jean-Bedel Bokassa hotărâse să-i ofere domnului Stanciu, din partea statului centrafrican, acelaşi tip de maşină, numai că nou-nouţă. Aceasta urma să fie livrată în curtea ambasadei a doua zi, de către domnul Bonzaville însuşi.

Romulus

Acest dar picase la timp. A doua zi urma să sosească fiul doamnei şi domnului Stanciu, Romulus. În acea seară, atât bucătăreasa, Tatiana, cât şi mama şi doamna ambasador au făcut pregătiri culinare deosebite pentru primirea lui Romulus, prilej pentru doamna Stanciu să ne vorbească despre el. Avea deja 22 de ani şi de-abia intrase la facultate, la engleză. Ar fi trebuit să studieze româna în secundar, dar relaţiile ambasadorului reuşiseră să obţină pentru el ceva nemaiauzit: Romulus avea să studieze istoria artelor în secundar şi, când se va fi hotărât în sfârşit să termine facultatea, pe care amenința s-o prelungească la infinit, picând toate examenele, avea să obţină o dublă diplomă în engleză şi istoria artelor. Părea un tip interesant şi eu, care abia împlinisem cinci ani, vârstă la care mi se părea că m-am maturizat şi că trebuia să încep să cunosc lumea, îl aşteptam nerăbdătoare.

Nu am fost dezamăgită. Cum sosi de la aeroport în Mercedesul condus de Ionică, Romulus produse agitaţie în cadrul ambasadei, ceea ce ne făcu pe toţi să mai uităm de plictiseală. Sezonul ploios începuse deja. Cerul nu mai era senin şi, deşi nu ploua încă torenţial, duşurile scurte, dar dese te obligau să stai în casă şi să-ţi muşti buzele din cauza depresiei.

Au vrut să-l instaleze într-una din camerele apartamentului somptuos al ambasadorului, dar Romulus s-a opus: era destul de mare ca să nu mai stea cu părinţii. După un mic scandal, au fost nevoiţi să-l cazeze în singura locuinţă rămasă liberă după ce Ninel ocupase fostul apartament al Bucurilor. Era un apartament compus dintr-o singură încăpere, mai mică decât magazia şi decât vizuina lui Porno. Uşa acesteia se afla lângă cea a apartamentului nostru, fiind ultima din clădirea lungă, asemănătoare unui motel. Cel puţin, Romulus se afla la margine şi avea să beneficieze de intimitate. În rest, nu era de invidiat. În locul unui W.C., avea o latrină, mai precis o gaură în duşumea, într-un colţ al camerei. Duşul era inexistent. Pereţii erau nevopsiţi de când fusese construită şandramaua şi nu se afla niciun fel de mobilă acolo. O

singură saltea i-a fost adusă în loc de pat, dar el s-a declarat mulţumit şi fericit să fie liber. A fost lăsat să se instaleze şi anunţat că era aşteptat la cină peste o oră.

Madame Stanciu a dat din colţ în colţ să aranjeze masa de primire. A împodobit-o cu farfurii elegante şi şerveţele din mătase albă, iar preparatele pe care le pusese în mijlocul mesei variau de la salată boeuf la sărmăluţe, de la mămăliguţă la piftii şi de la musaca la limbă de porc. Faţa până atunci tensionată i s-a luminat când a auzit uşa şi când i-a văzut chipul arătându-se în sfârşit. Arbora aerul său obişnuit, acelaşi cu care coborâse din Mercedes. Privea lumea prin lentilele groase ale ochelarilor săi, cu un amestec paradoxal de dispreţ şi dorinţă de a-şi împărtăşi spiritualitatea. S-a apropiat cu paşi lenţi de masa la care şedeam cu toţii şi s-a aşezat anevoie. A aruncat apoi o privire intelectuală şi circumspectă către preparatele expuse pe masă. Au urmat câteva secunde în care zâmbetul doamnei Stanciu i-a îngheţat pe faţă, iar toţi ceilalţi am aşteptat ceva, orice, un comentariu cât de insipid. Care a venit în sfârşit:

— Hmm… Sunt vegetarian. Aveţi ceva orez pe aici?

Faţa lui madame Stanciu pică. Obrajii plini şi rumeni i se scofâlciră, iar bărbia ei născu încă o guşuliţă. Şocul bătea în plin şi urmară alte câteva momente de tăcere apăsătoare. Mama a fost cea care salvă situaţia:

— Orez nu avem. Dar avem pâine, banane şi salată boeuf. E făcută numai din legume.

Romulus păru să cugete şi, după câteva secunde interminabile, luă în sfârşit o felie de pâine din coş. Îşi puse în farfurie chiar şi ceva salată boeuf, pe care se apucă imediat să o „şteargă” de maioneză, începu apoi să mănânce şi aceasta ne dădu undă verde şi nouă, care ne-am năpustit asupra preparatelor festive. Romulus acceptă chiar să i se umple paharul de câteva ori cu vin roşu. În scurt timp, atmosfera se destinse şi Romulus tocmai luase o sarma din platoul din mijlocul mesei. Madame Stanciu l-a privit cu entuziasm, dar, vai! odată ce sarmaua ateriză în farfuria lui, începu să o desfăşoare. Azvârli conţinutul de

came tocată în farfuria» *

mea – şedeam alături – şi el înfulecă frunza de varză murată.

Seara nu s-a sfârşit nici bine, dar nici aşa de rău cum se aşteptase toată lumea din momentul în care Romulus pomenise de orez. Desertul odată terminat, ne-am despărţit şi ne-am dat întâlnire pentru a doua zi de dimineaţă.

Era o dimineaţă înnorată; m-am trezit mai târziu decât de obicei, şi atunci numai din cauza unui zgomot constant şi straniu. Am ascultat mai bine: „Ooommm…". Se auzea dinspre camera lui Romulus. M-am îmbrăcat repede şi m-am dus într-acolo să văd ce se întâmplă. M-am uitat pe fereastră. Romulus şedea pe salteaua sa, cu picioarele încrucişate şi mâinile pe genunchi, cu palmele în sus şi degetele apropiate într-o formă stranie.

El era cel care scotea acel sunet: „Ooommm ooommmmm…" şi nu părea să mai termine. Am bătut la uşă şi, fără să mai aştept răspuns, am intrat. Romulus nu păru deloc intimidat de prezenţa mea şi îşi continuă nestingherit incantaţia. După câteva minute, m-am plictisit şi nu m-am mai putut abţine să nu întreb:

— Ce tot zici acolo? Nu ţi-e incomod să stai aşa?

Romulus s-a oprit instantaneu şi mi-a aruncat

O privire tăioasă. Pe urmă însă, aducându-şi probabil aminte de toleranţa Marelui Maestru, chipul

1 s-a îmblânzit şi mi-a zâmbit:

— Stau în poziţia lotus. Aşa stătea Buddha.

— Cine??

— Cel mai mare maestru spiritual al tuturor timpurilor.

— Aha.

— Şi cântam incantaţia „om". Dacă repeţi acest sunet de mai multe ori concentrându-te, intri în contact cu universul.

— Cum fac cosmonauţii?

y

— Da, cam aşa.

— Păi eu vreau să mă fac cosmonaut. Hai că încerc şi eu!

Articulaţiile unui copil de cinci ani sunt deosebit de flexibile, aşa că m-am aşezat fără efort şi întârziere în poziţia „lotus”. Am început apoi să recit „ooommm… oommm…” cât mă ţinea gura. Romulus a râs un pic, dar apoi s-a pus şi el pe treabă, intonând „ooommm…”. Trebuie să fi făcut împreună un vacarm îngrozitor, căci n-a trecut mult şi la fereastra lui Romulus s-au arătat mama, doamna Stanciu, Tanţa şi Ionică. Au dat imediat buzna pe uşă şi doamna Stanciu, gâfâind, s-a repezit spre noi:

— Ce s-a întâmplat?! Aţi băut ceva? Aoleeeu, tovarăşă Golea, cine ştie ce drog le-a dat nenorocitu’ ăla de Julien! Hai să vedem dacă au febră! spuse ea, punându-i lui Romulus mâna pe frunte.

Acesta a sărit în picioare ca ars:

— Mamă! îmi făceam incantaţia budistă de dimineaţă!

Doamna Stanciu a rămas atunci stană de piatră şi nu a putut să scoată o vorbă în următoarele secunde. Am văzut apoi cum o lacrimă i se prelinge pe obrazul plin şi ulterior am fost cu toţii şocaţi să o vedem izbucnind în plâns. Toţi ceilalţi am rămas muţi, iar doamna Stanciu s-a îndreptat către uşă. Mă uitam surprinsă cum fundul enorm i se zguduia din cauza icnetelor patetice. Mama a luat-o pe după umeri şi au ieşit amândouă pe verandă.

Rămăsesem în camera lui Romulus cu Ionică şi Tanţa, care veniseră şi ei să vadă ce se întâmplă:

— Ei, lasă, că-i trece! Haideţi la masă!

I-am urmat aşadar pe verandă şi n-am putut să nu auzim vaietele doamnei Stanciu:

— Hâhâhî… hî! hî! Mi-au nenorocit copiiluul! Băiatul meu! I-au băgat în cap prostii de-ale hipioţilor cu India aia plină de ţigani! i-au sucit minţile!…

Ajunsă în bucătărie, după o cană de cafea, o omletă şi două banane, doamna Stanciu s-a calmat. Romulus şi-a mâncat şi el banana absent, dus parcă pe alte tărâmuri. Nimeni n-a vorbit în timpul micului dejun, iar la sfârşit,

doamna Stanciu a fost cea care a rupt tăcerea:

— Şi acum eu rămân cu fetiţa să înveţe poezii. Romulus, nu vrei şi tu să rămâi să vorbim despre cum să te prezinţi în faţa Tovarăşilor? N-ai vrea să le faci impresie bună şi să-ţi ofere un post bun la Ministerul de Externe?

— Numai dacă este în India.

— Dar şi pentru India trebuie să faci impresie bună. Hai, învaţ-o şi tu o poezie pe Claudiţa şi cu ocazia asta vom trece cu vederea… alte chestii.

Romulus şi-a întors faţa acoperită aproape în întregime de lentilele groase ale ochelarilor săi spre ventilatorul din tavan şi s-a gândit îndelung. Într-un târziu, rămas în aceeaşi poziţie, a închis ochii, şi-a împreunat palmele sub bărbie şi a început să recite:

Iată, El a apărut.
El, care luminează lumea.
Protectorul lumii care produce Lumina.
Care îi dă lumii oarbe Ochiul
Care discerne Răul ascuns inerent în Bine.
El, Diamantul din Lotus…

La auzul acestui ultim vers, doamna Stanciu, care ascultase până atunci cu încântare, izbucni iarăşi în hohote de plâns. Noi ceilalţi am tăcut mâlc. Numai Romulus glăsui într-un sfârşit:

— Mă duc să mă plimb prin oraş.

Şi ieşi imediat din bucătărie.

8

Chinină

De când erau misionari în Africa, exista şi chinina. Sau aproximativ. Primele tranşe de misionari albi căzuseră pradă unor viruşi foarte diverşi şi unor boli năprasnice, dintre care cea mai curentă fusese malaria. De-abia după toate acestea se inventase chinina. Astfel, orice alb care mergea în ţările Africii negre era nu numai vaccinat împotriva a numeroşi viruşi, ci se presupunea că lua, pe tot parcursul şederii pe continentul sălbatic, chinină. Într-adevăr, s-ar părea că albii care intră în contact cu negrii africani şi cu ţânţarii şi alimentele din ţările lor sunt

predispuşi la felurite boli la care africanii sunt totalmente sau cvasi-imuni. Se consideră şi astăzi că un alb care locuieşte

’7

Într-o astfel de zonă şi nu consumă regulat chinină are 90% şanse să facă malarie. Această realitate ştiinţifică hălăduia ca un zvon teribil prin comunitatea diplomaţilor de la Bangui. Era renumit cazul soţiei ambasadorului neamţ. Aceasta refuzase de la bun început, de cum sosise la Bangui, să ia chinină. În schimb, la toate întrunirile mondene se făIea cu brăţara ei magică şi atotputernică. Se credea că aceasta, prin emiterea unor unde magnetice, sonice şi de cine ştie ce altă natură, îndepărta orice ţânţar sau muscă ţeţe care ar fi visat să atenteze la integritatea doamnei ambasador. Povestea durase câteva luni bune, până când doamna Giinzer căzuse la pat cu o malarie gravă, înnebunise parcă; o lua când cu friguri, când cu fierbinţeli.

Toată comunitatea albă simulă milă şi durere la auzul veştilor din ce în ce mai îngrozitoare cu privire la nemţoaică. Sub grimasele şi suspinele fastidioase ale doamnelor, eu recunoşteam însă o adevărată satisfacţie. „Aşa îi trebuie”, păreau ele să spună, „cu ifosele şi brăţara ei”.

Matilde Giinzer nu avusese totuşi de ales. Avea o miopie pronunţată, iar cum chinina afectează muşchii oculari, nu putea risca să ajungă oarbă.

La fel şi eu. Tatăl meu citise însă povestirile din *Mările Sudului* de Jack London şi dedusese de acolo că whisky-ul era un dezinfectant foarte bun. Aveam aşadar dreptul la o raţie zilnică. Aceasta a făcut ca lumea exotică în care trăiam să capete pentru mine exuberante contururi fantastice.

Doctrinele budiste, mai ales, căpătară în ochii mei o dimensiune aparte. Romulus adusese cu el câteva traduceri populare, multiplicate la xerox, ale textelor sfinte şi le citea fără încetare. Cum căpătasem şi eu un interes pentru chestiile astea exotice şi cum deja puteam citi, deşi

cu greutate, mi le dăduse spre studiu. La ora cinei mă făleam astfel cu noile mele cunoştinţe şi citeam întregii asistenţe, rămasă gură-cască, chestii de genul: „În Iiirreal ei îşi imagineeaază Rrrealul, în Rreal ei văd Irrealul; cei care se hrănn-esc cu gâân-duri greşite nu în… în… făptuiesc niciodată Realul”, „Ca şi cum pl… ploaia pătrrunde prin acoperişul unei case prost constrruite, aşa dor-inţa pătrunde în mintea ne-nedezzz… voltată”.

Toate acestea se amestecau în capul meu cu poeziile patriotice pe care doamna Stanciu mi le inocula neobosită. Din fericire, se anunţa o pauză de la învăţarea imnurilor comuniste.

Se apropia Anul Nou, iar Bokassa trimisese invitaţii la recepţia şi petrecerea sa tuturor ambasadorilor şi diplomaţilor străini. Avea să fie prezentă la palat toată floarea Bangui-ului, aşa că mama şi doamna Stanciu erau de mai bine de-o săptămână în pregătiri de anvergură pentru alegerea unui stil de coafură şi a unei toalete corespunzătoare. Colindau împreună toate magazinele, croitoriile şi puţinele saloane de coafură din Bangui.

Era una dintre după-amiezile când fusesem lăsată să-mi fac de cap împreună cu Porno. După ce s-a săturat să-şi frece popoul de piciorul meu, deşi ploua, am ieşit la plimbare. Am mers prin iarba deasă şi udă până pe malul Oubangui-ului, unde plaja se transformase în mocirlă. După ce ne-am udat îndeajuns, am luat-o înapoi spre casă. Am trecut pe la bucătărie să ne încălzim cu o cacao fierbinte. Acolo l-am găsit pe Romulus. Stătea comod cu picioarele pe masa pe care tronau un pahar şi o sticlă de whisky şi pufăia dus de-acasă dintr-o ţigară. De cum am intrat, Porno s-a repezit la ciorchinele său cu banane, iar eu m-am răzgândit în privinţa cănii de cacao. Whisky-ul era un încălzitor la fel de bun. Mi-am turnat şi eu un păhărel şi am încercat să-l imit pe Romulus, punându-mi picioarele pe masă, deşi vârful pantofilor de-abia îmi ajungea la marginea acesteia. Am tras o duşcă şi am căutat să ghicesc la ce se gândea Romulus. Dar nu, ceva îmi lipsea. Mi-a trebuit foarte mult timp şi foarte mult whisky ca să-mi dau

seama ce.

— Ce pufăi acolo?

— Fumez o ţigară. Haşiş.

— Vreau şi eu!

— Nu cred că se poate.

— Păi, din moment ce beau whisky, de ce n-aş putea să fumez şi haşiş?

Porno a părut şi el interesat de această mică discuţie, căci a încetat să-şi cionflăne a cincea banană, a făcut „hâhâhihii” şi s-a uitat curios la noi. Romulus, tot trăgând din ţigară şi uitându-se la rotocoalele de fum care se ridicau spre tavan, părea acum să se gândească la o problemă mai pragmatică.

— Mda… Asta cam aşa este. În fond, de ce nu?

Mi-a întins ţigara din care fumase el şi mi-a spus să trag fumul în piept şi apoi să-l scot pe gură. El şi-a aprins o alta.

Trăgeam fumul tacticos, iar Porno, văzând că se întâmpla ceva deosebit, ni s-a alăturat, aşezându-se pe scaunul pe care stătea de obicei ambasadorul şi punându-şi pe marginea mesei labele din spate, pline de noroi. Mi-a luat paharul din faţă şi l-a dat pe gât. S-a strâmbat apoi, a urlat, a gesticulat, dar whisky-ul era deja băut.

Încet-încet, s-a rupt şi contactul meu cu realitatea. Cratiţele şi oalele din bucătărie căpătară contururi stranii, Porno mi se părea a fi Făt Frumos, iar din ţigara pe care o pufăia Romulus mi se părea că însuşi nenea Buddha torcea caiere fantastice.

M-am trezit apoi pe jos, pe gresia portocalie, cu un picior şi un şold deosebit de dureroase. Am simţit cum Romulus mă ridică de la sol, mă scoate din bucătărie, cum mă duce spre apartamentul nostru şi mă azvârle pe patul din camera mea. N-a trecut mult şi am adormit ca un prunc.

M-am trezit parcă după o eternitate, din pricina unor strigăte piţigăiate şi isterice: „Jenică! Jenică, nu! maimuţoi pervers! Jenică!”, dar am adormit la loc aproape

instantaneu. Am fost din nou trezită de o lumină orbitoare care mi-a inundat camera.

— Claudită! Claudită, ce ai? Te simţi rău? Vrei să mănânci?

— Mi-e somn. Mănânc mâine dimineaţă.

Dimineaţa, m-am trezit ca nouă. La micul dejun a fost pus în discuţie incidentul survenit cu vreo 12 ore în urmă. Pe înserat, madame Stanciu şi mama se întorseseră de la cumpărături şi îl găsiseră pe Porno urlând, dându-se de-a berbeleacul şi, în pauze, frecându-se cu fundul de unul dintre stâlpii care susţineau acoperişul verandei. Rămăseseră siderate şi îl priviseră cu atenţie, până când Porno îşi dăduse seama de prezenţa lor. Atunci îşi părăsise stâlpul şi se repezise pe spinarea mamei, unde începuse să facă gesturi dubioase cu şalele şi abdomenul. Madame Stanciu strigase la el şi îl altoise cu sacoşa. Porno se repezise apoi la ea, îi apucase strâns un picior şi începuse să facă mişcări tabu pe pulpa ei. Nu reuşiseră să scape de el decât după ce tata şi ambasadorul ieşiseră să le salveze, îl imobilizaseră pe Porno şi îl azvârliseră în vizuina lui.

— Cine-ar fi crezut că şi bananele pot să fermenteze, tovarăşă Stanciu? a întrebat mama retoric, iar eu şi Romulus n-am scos o vorbă.

În sfârşit, după două zile, era vremea petrecerii mult aşteptate. Mama se pusese să se aranjeze în faţa oglinzii încă de la ora prânzului, iar acum, la ora 9 seara, era în sfârşit gata. M-a îmbrăcat şi pe mine cu o rochiţă de catifea roşie pe care tocmai mi-o cumpărase şi, împreună cu tata, domnul şi doamna Stanciu, Romulus şi Ionică la volan, am pornit spre reşedinţa Majestăţii Sale. Numai Tanţa şi Ninel au fost lăsaţi acasă.

Am făcut vreo doi kilometri de la poartă până la intrarea principală. Parcul imperial cuprindea o serie de clădiri, care mai de care mai ornate cu beculeţe şi ghirlande în cinstea Anului Nou. Cât despre palmierul din faţa intrării principale, acesta se împodobise cu sute de fructe sclipitoare şi multicolore, cu steluţe, conifere vopsite în bronz şi argintiu şi cadouri. Un majordom

purtând o uniformă somptuoasă ne-a întâmpinat şi m-a invitat să aleg un cadou de la baza palmierului. Madame Stanciu a întins şi ea mâna, dar majordomul a anunţat-o că acestea erau numai pentru copii. Aşa că numai eu m-am ales cu un pachet mare înfăşurat într-o hârtie roşie şi legat cu o panglică aurie. L-am deschis imediat. Conţinea un leu imens, tolănit, cu blana de un galben-portocaliu ca de soare ecuatorial de după-amiază, cu o mutră simpatică de pisicuţă şi coamă bogată de un roşu care-ţi lua ochii. Am hotărât pe loc cum aveam să-l numesc: Bokassa. Ajungând în antreu, a trebuit să-l las însă la garderobă împreună cu umbrelele noastre. O africană simpatică a venit să ne întâmpine şi a vorbit ceva cu mama, care apoi mi-a spus:

— Claudiţă, trebuie să te duci cu tanti în camera copiilor. Să fii cuminte!

Ideea de a-mi petrece revelionul cu ţâncii nu-mi surâdea deloc, dar, din păcate, aşa s-a întâmplat. Imediat înainte de miezul nopţii însă, toţi copiii am fost chemaţi în salonul ăl mare pentru a trece în anul următor împreună cu părinţii noştri. Astfel, la 12 fix am fost îmbrăţişată de toţi cunoscuţii de la ambasada română. S-a anunţat apoi că Jean-Bedel Bokassa avea de gând să îmbrăţişeze toţi copiii cu ocazia Anului Nou şi să se fotografieze cu ei. Am fost aşadar puşi în rând de către părinţii noştri, iar eu, din fericire, mă nimerisem mai la coadă. Aveam timp berechet să mă duc să-l iau pe Bokassa de la garderobă şi să-l pun pe naşu-său să-l îmbrăţişeze şi pe el şi să ne tragem toţi trei în poză. Bokassa le-a zâmbit tuturor copiilor când s-a pozat cu ei. Când a venit rândul meu şi l-am rugat să-l îmbrăţişeze şi pe leul „Bokassa”, zâmbetul i-a devenit deosebit de destins şi călduros.

— Este cel mai frumos cadou de Anul Nou care mi s-a făcut până acum, i-a spus el mamei în franceză şi a aşteptat să-mi traducă.

Ne-a îmbrăţişat apoi pe Bokassa şi pe mine, ne-a luat în braţe şi am pozat pentru posteritate.

Din păcate, anul care venise nu se anunţa a fi unul fast.

Prima catastrofă a declanşat-o Ana Stanciu.

Deja ne apropiam de sfârşitul sezonului ploios când doamna ambasador şi-a dat seama că terenul ambasadei era prea mare. I-a găsit însă o întrebuinţare „potrivită”:

— Dragă, îi spuse ea într-o zi mamei, e păcat de atâta teren! La mine la ţară aveam o ogradă mult mai mică şi creşteam o sumedenie de păsări!

Câteva zeci de pui de trei luni au fost astfel achiziţionaţi în aceeaşi zi la piaţă de către Julien şi aduşi în curtea ambasadei. Doamna Stanciu a

dispus împrejmuirea cu garduri de sârmă a unui perimetru vast şi construirea câtorva coteţe.

— Şi, dragă, de acum ne putem procura hrana pentru noi şi pentru recepţii chiar din curte!

A fost prima criză existenţială africană a mamei mele şi aceasta s-a răsfrânt asupra întregii noastre familii. Mama se născuse în Bucureşti şi mersese la ţară numai în vacanţe. Tăierea şi jumulirea găinilor îi era aşadar ceva cu totul străin. îl iubea însă atât de mult pe tata, încât pentru el ar fi fost în stare să se afunde în mocirla cea mai adâncă. În acest spirit, o însoţi pe Ana Stanciu pentru prima dată în ţarcul cu găini. Prinseră amândouă câte una, doamna Stanciu le suci gâtul şi începură apoi să le jumulească. Reputaţia diplomatică a tatălui meu rămase astfel intactă, dar, de atunci, mama era în permanenţă bosumflată şi de-abia dacă mă mai băga în seamă.

Nimic nu mai era ca înainte, iar eu şi Porno ne înecam amarul jucându-ne pe malurile Oubangui-ului de-a mocirla, piciorul şi poponeaţa.

Cerul se limpezea din ce în ce mai mult şi anotimpul fierbinte aproape că-şi intrase în drepturi.

Nu eram singura căreia i se părea că atmosfera din cadrul ambasadei devenise fetidă. Lui Romulus începuse de asemenea să i se acrească de suspinele maică-sii, pe care aceasta le scotea atunci când îl auzea declamând din scripturile budiste, şi de entuziasmul ei în a mă învăţa poezii patriotice. Sucirea gâtului găinilor şi jumulirea lor

era un act care îi repugna şi lui.

— M-am gândit să merg în vacanţă la Kinshasa, să-l vizitez pe unchiul Dumi, anunţă Romulus în prima zi când soarele bătu din plin pe cerul Bangui-ului.

— Cum aşa? sări doamna Stanciu. Tocma' acu', când trebuie să vie tovarăşu' şi tovarăşa ca să-i cunoşti şi tu şi să-ţi ofere un post bun la Externe?!

Domnul Stanciu părea însă mai pragmatic:

— Dragă, dacă vin tovarăşu' şi tovarăşa şi îl găsesc pe ăsta pe-aici, în vacanţă perpetuă, urlând ca nebunul „om" în fiecare dimineaţă şi fumând chestiile alea ale lui, nu numai că n-or să-i ofere un post la Externe, dar or să ne trimită şi pe noi valvârtej acasă.

La acestea, doamna Stanciu izbucni în plânsul ei isteric.

După ce spiritele se calmară, conveniră însă de comun acord că o vizită la unchiul său Dumitrescu, ambasador în Zair, i-ar prii cum nu se poate mai bine lui Romulus. Trebuia să meargă cu vaporul de-a lungul Oubangui-ului şi al fluviului Zair[12], până la Kinshasa". Acolo, peste câteva zile, urma să fie aşteptat de către ambasadorul Dumitrescu însuşi. Trebuia să petreacă acolo o lună, după care urma să se întoarcă la Bangui. îi luară un bilet de vapor dus-întors şi a treia zi deja îl conduceam pe Romulus la locul de îmbarcare.

Totul redeveni aşadar cum fusese mai înainte, cu excepţia dosarului lui Romulus, care, mai mult ca sigur, se îngroşase teribil în urma informaţiilor pe care Ninel avusese ocazia să le obţină în privinţa sa. Căci, deşi după păţania cu francul francez, Ninel se făcuse inodor şi incolor, devenind cea mai ştearsă figură a micii noastre ambasade, el era totuşi acolo, disimulat parcă în peisaj. A fost o perioadă destul de liniştită, în care eu, mama şi chiar Ninel am început din nou să facem plajă de dimineaţa până seara.

---

1 Rîul Oubangui se revarsă în fluviul Zair.

2 Capitala de atunci a Zairului, care se învecina, peste fluviu, cu Republica Populară Congo, a cărei capitală era Brazaville.

Tevatura a început abia la trei zile după plecarea lui Romulus. Un singur telefon a fost în stare să întoarcă mica noastră lume de pe malurile

Oubangui-ului cu susul în jos. Ambasadorul Dumitrescu i-a telefonat ambasadorului Stanciu şi l-a întrebat:

7

— Dragă, nu astăzi la ora 12 trebuia să sosească vaporul lui Romulus?

— Ba da, ce? N-a coborât?

— L-am aşteptat în port până la 3 şi n-a coborât niciun Romulus, dragă. Am trimis şoferul să se intereseze pe ici, pe colo, dar eu şi Clotilda nu ne-am mişcat din port. Vaporul de la Bangui a sosit, dar ăla mic nu era şi pace!

— Aoleu! Verifică la Stan! Te pomeneşti că tolomacu' o fi coborât dincolo, la Brazaville!

Într-adevăr, cele două capitale se aflau de-o parte şi de alta a fluviului Zair, iar între oprirea vaporului la Brazaville şi oprirea la Kinshasa erau numai câteva minute. Astfel, era uşor să ratezi coborârea şi să nimereşti în Congo, când de fapt voiai să ajungi în Zair. Romulus fiind cam aerian, toată lumea presupuse că se întâmplase inevitabilul: debarcase la Brazaville şi, văzând că nu-l aşteaptă nimeni, se dusese să rătăcească prin oraş, căutând sediul ambasadei române.

Începu atunci să plouă cu telefoane şi telexuri dintr-o parte în alta. Ambasadorul Dumitrescu suna încontinuu la Brazaville. Stan nu auzise însă ca un tânăr rătăcit să fi venit să bată la porţile ambasadei. La insistenţele domnului Stanciu, se interesă la toate autorităţile competente din Republica Populară Congo. În mai puţin de-o săptămână, aproape întreaga armată a acestei ţări era mobilizată pentru a căuta un tânăr intelectual cu lentile groase şi aer ascetic. Pe picior de război erau şi Republica Zair şi Centrafrica. S-ar fi putut ca Romulus să coboare într-adevăr la Kinshasa, să nu-i vadă pe unchiu-său Dumi şi pe Clotilda şi să nu fie văzut de ei. S-ar fi pierdut astfel în jungla zaireză. S-ar fi putut, de asemenea, ca bietul

student român să fi fost înjunghiat pe vapor înainte de a fi ajuns la destinaţie, iar cadavrul să-i fi fost aruncat în Oubangui sau Zair. Bokassa şi-a transformat un important corp al armatei în echipă de scafandri şi i-a pus să se bălăcească zi de zi în apele şi nămolurile Oubangui-ului. Nu s-a dat însă de nicio urmă în luna care a venit. S-a ajuns astfel la inevitabil: dispariţia cetăţeanului român Romulus Stanciu a fost transmisă prin telex Ministerului de Externe de la Bucureşti.

Atunci s-a pus în mişcare o întreagă maşinărie de securişti şi comunişti paranoici care erau convinşi că odrasla ambasadorului fusese răpită de către elemente imperialiste, o maşinărie pe cât de stufoasă, pe atât de ineficientă.

Romulus a rămas dat dispărut şi aceasta avea să umbrească însăşi vizita lui tovarăşu' şi a tovarăşei.

S-ar părea că eram singura persoană căreia Romulus îi lăsase un mic dar de despărţire. L-am găsit de-abia la o săptămână după plecarea sa. Se afla în vizuina lui Porno, într-un morman de coji de banane şi haine terfelite. Era o cărticică. Pe prima pagină, Romulus scrisese cu litere de tipar îngrijite, astfel încât eu să pot înţelege fără probleme: „Numai spiritele superioare ştiu unul de altul. R".

Încercasem să o citesc, dar, deoarece mi se părea plictisitoare şi nu stăpâneam încă pe deplin alfabetul, lectura mea înainta anevoie, în medie cu o jumătate de pagină pe zi. Nu am pomenit nimănui despre carte, căci şi aşa titlul ei făcea ca limba să mi se împleticească în gură: „Secretul doctorului Hon… Honn… Honin… berger".

Gabriela

Cu Romulus încă dat dispărut, marea zi a venit totuşi. Tovarăşu' şi tovarăşa aterizară cu avionul lor privat la aeroportul din Bangui, şi în aceeaşi zi, ceva mai târziu, ateriză şi avionul companiei aeriene UTA – care aducea la bord un ansamblu de dansuri populare româneşti.

Fireşte, cei doi oaspeţi de onoare au fost primiţi cu tot tacâmul: covor roşu, Bokassa, garda de onoare,

dansatoare cu sânii goi, echipele de filmare ale canalelor de televiziune, în număr de unu… Iluştrii oaspeţi au fost conduşi apoi la reşedinţa musafirilor din palatul lui Bokassa şi lăsaţi să se odihnească până a doua zi, când urmau să se desfăşoare din plin festivităţile de primire.

La ambasadă era foc continuu: Tovarăşii trebuiau să sosească a doua zi pe la ora prânzului. Atunci aveau să ţină o şedinţă cu ambasadorul, consulul şi domnul Ninel. După aceasta urmau să se întreţină cu doamnele, să viziteze ambasada, o ambasadă nouă, înfiinţată cu numai trei ani în urmă. Totul urma să se încheie cu prânzul festiv la care aveau să participe toţi membri ambasadei.

La ora 9, în modul cel mai barbar, am fost pur şi simplu încuiată în camera mea împreună cu Porno, adus forţat din vizuina lui, iar obloanele de la fereastră au fost trase pe dinafară şi proptite cu o scândură în aşa fel încât să nu le pot deschide. Au mers până acolo încât au făcut curat în vizuină şi au mutat sau aruncat lucrurile la a căror colecţionare Porno muncise atât de mult: frunze, banane putrezite, haine, pixuri, stilouri… Porno era cât se poate de nemulţumit şi se învârtea ca un nebun prin camera mea, urlând cât îl ţinea gura „hâhâhiii”.

La ora prânzului s-a auzit cheia învârtindu-se în broasca uşii mele şi mama a intrat cu un rând de haine în mină. Îmi pregătise pentru ocazie o uniformă bleu de grădiniţă cu o fundiţă roşie la gât. M-a gătit cu ea şi, după ce l-a încuiat din nou pe Porno, m-a dus spre bucătăria noastră comună. Era împodobită festiv, aşa că de-abia am recunoscut-o. Încă nu era nimeni altcineva acolo în afară de Tatiana, care aranja pe masă ultimele farfurii. Deasupra celor trei aragaze mari trona un portret al unui om cu buze pline, zâmbind într-un mod neruşinat şi având un păr evident artificial buclat. Puţin mai la dreapta, deasupra oalelor, un alt portret: o doamnă între două vârste, cu un coc strâns în vârful capului, ochi mici, buze subţiri şi ten pământiu. Părea o femeie oarecare şi îmi inspira mai multă încredere decât papiţoiul ăla coafat.

În rest, bucătăria noastră era decorată cu o

sumedenie de panglici tricolore, baloane roşii, baloane galbene, baloane albastre şi multe steguleţe roşii. Era o adevărată feerie.

Tocmai ne aşezaserăm la un colţ al mesei şi Tanţa îşi terminase pregătirile, că pe uşă au şi apărut cele două personaje din tablouri, urmate de domnul şi doamna Stanciu, de mama, tata şi Ninel. El purta un costum culoarea oului de raţă şi o şapcă. Ea purta o rochie verde olive până la genunchi, un sacou subţire şi o pălărie de paie de exact aceeaşi culoare. N-a aşteptat însă să facă mai mult de doi paşi în bucătăria festivă şi şi-a scos-o. A dat la iveală un păr lung până la umeri, buclat în cocoloaşe ordonate şi dat pe spate. Deşi nu purta coc de data aceasta, era imposibil să n-o recunoşti pe matroana din tablou. Ea a fost prima care mi-a zâmbit, repezindu-se spre mine:

— Dumneaei trebuie să fie cea mai tânără membră a ambasadei noastre!

În spatele ei, mama surâse cu mândrie şi făcu imediat prezentările:

— Tovarăşa Elena Ceauşescu, Claudiţa. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Tovarăşa Elena mi-a dat mina şi s-a instalat imediat la masă, pe scaunul de lângă mine. Tovarăşul Nicolae părea însă mai apretat şi a aşteptat invitaţia să ia loc în capul mesei.

Am început cu delicatele apetitive cu caviar, stridii şi altele asemenea. După o masă copioasă cu sarmale, tocăniţă şi musaca, făcute nu din porc, ci din găinile crescute chiar în curtea ambasadei, am încheiat cu pompoasa defilare a prăjiturelelor pregătite după reţetele doamnei Stanciu. Atmosfera era veselă şi cu toţii eram destinşi, în afară de mama, care, de cum sosise felul de sarmale din came de găină, se înverzise la faţă şi, de atunci, fusese incapabilă să mai scoată o vorbă sau să schiţeze până şi o umbră de zâmbet.

Toţi ceilalţi erau însă bine dispuşi, mai ales eu, care nu vedeam nicio legătură între sarmalele acelea şi

găinuşele care până ieri zburătăciseră voioase prin curtea ambasadei.

Doamna Stanciu a aşteptat ca toată lumea să se lingă pe bot după ultimul fel de prăjitură, cea cu glazură roz şi panaş galben. Apoi a trântit-o: – Dragă tovarăşă Elena şi tovarăşe Nicolae Ceauşescu, supravieţuirea noastră în mijlocul acestei… acestei… jungle, în mijlocul acestor sălbatici nu ar fi posibilă fără stindardul revoluţiei pe care ne-aţi îndemnat să-l purtăm în lumea întreagă. Soţul meu, bietul Costică Stanciu, a încercat din răsputeri să aducă lumina comunismului în mijlocul acestor jungle întunecate. Eu, cu slabele mele puteri, am încercat să o învăţ pe mica noastră misionară valorile patriei-mumă.

Inutil să spun că la acestea întreaga asistenţă rămăsese mută şi cu ochii aţintiţi asupra doamnei Stanciu.

— Cu slabele mele puteri, am reuşit s-o învăţ pe Claudiţa câteva poezii patriotice.

Se întoarse apoi zâmbitoare spre mine:

— Nu vrei să le reciti ceva tovarăşului şi tova

— *y* răşei, Claudiţa?

Aşa cum fusesem învăţată în ultimele luni, m-am ridicat de pe scaun cu eleganţă, am luat poziţia de drepţi şi am început:

Trei culori cunosc pe lume Amintind de-un brav popor Roşu e ca macu’ vara Galben ceru’ cât e zarea Albastru e… ăăă… ăăă…

Iată, El a apărut

El care luminează lumea

Protectorul lumii care produce Lumina…

Observasem cum doamna Stanciu, mama şi tata se încruntaseră ca nişte demoni, iar domnul Stanciu, tovarăşu’ şi tovarăşa căscau ochii cu uimire. Ei, da, ştiam, uitasem versurile. Ce dracu’ să fac acum ca să salvez situaţia? Nu mi-a trecut nimic prin cap, aşa că am continuat:

Care îi dă lumii oarbe Ochiul

Care discerne Răul ascuns inerent în Bine

El, Diamantul din… spic

Poporul, Ceauşescu, România
Când îl văd mă trec fiori.

Nu numai că am salvat situaţia, dar am şi avut *y 7 y* un succes răsunător. Tovarăşu' şi tovarăşa au fost primii care au început să aplaude zgomotos şi, imediat, restul asistenţei li s-a alăturat. Doamna Elena s-a ridicat apoi de pe scaun şi m-a îmbrăţişat:

— Ce poezie frumoasă! Cine a scris-o?

— Aăă… Nicolae Labiş.

— Daa? Ce fetiţă inteligentă!

Atmosfera s-a destins astfel şi adulţii au ciocnit joviali câteva pahare de whisky. Se apropia însă ora recepţiei de seară pe care trebuia s-o dea Bokassa în cinstea lor, aşa că Ceauşeştii au plecat în scurt timp să se odihnească.

Aveam să aflu despre faimoasa recepţie abia a doua zi, din conversaţiile părinţilor mei şi ale familiei Stanciu. Se pare că lucrurile începuseră prost, cu un adevărat incident diplomatic. Fuseseră aduse la masă apetitivele şi se întorceau cu gura în sus paharele. Un chelner venea apoi să toarne băuturile. Tovarăşu' îl oprise însă cu o mişcare fermă a braţului şi îi dăduse de înţeles că trebuia să aştepte. Întinsese paharul în spate unuia dintre bodyguarzii săi şi îi spusese să-l şteargă cu un şerveţel dezinfectant şi apoi cu o batistă. Abia apoi îi permisese chelnerului să i-l umple. Bokassa şi alţi membri importanţi ai guvernului centrafrican urmăriseră toate acestea cu priviri tăioase. Atmosfera rămăsese glacială chiar şi după ce, pe parcursul felului principal, apăruse grupul de dansuri africane cu superbi negri cu muşchi puternici şi pielea strălucitoare ca abanosul şi negrese apetisante care-şi bălăngăneau febril sânii plini şi brăţările de la glezne. Desertul a adus însă o înseninare a cerului de deasupra capetelor încoronate, în sală şi-a făcut apariţia ansamblul de dansuri populare româneşti care a început să bată o ţurcă fioroasă, apoi un dans de căluşari, o horă şi, la sfârşit, o duioasă periniţă. O frumoasă profesionistă s-a desprins din grup şi s-a dus să-l invite pe Bokassa la dans. Acesta se mişca pe lângă ea ca Bestia pe lângă Frumoasă,

iar când ea i-a pus eşarfa pe după gât şi l-a îndemnat să îngenuncheze în faţa ei pe „periniţă”, a sărutat-o focos.

Jean-Bedel devenise atât de bine dispus, încât a poruncit ca dansatorii români, care tocmai îşi făcuseră ieşirea, să fie invitaţi din nou în sala de festivităţi şi să li se instaleze o masă. Zis şi făcut. Dansatorii, fire de artişti, se îmbătară care mai de care într-un timp record. Un *maître de cérémonies* a anunţat către final că recepţia urma să se prelungească cu o petrecere dansantă. Era perioada de început a anilor disco şi o astfel de muzică a răzbătut imediat prin megafoane. Ceauşeştii s-au uitat cu stupoare spre taică-meu, care era însărcinat cu protocolul:

— Tovarăşe Golea, ce trebuie să facem în astfel de situaţii?

Tata a dat din umeri:

— Cred că ar trebui să dansăm.

Au dansat astfel aproape până în zori, privind scandalizaţi şi neputincioşi cum Bokassa a stat toată noaptea numai cu frumoasa cu periniţa: Gabriela.

În următoarele zile, Bokassa nici n-a mai găsit de cuviinţă să-i însoţească pe Ceauşeşti în vizitele lor prin Republică. A rămas la Bangui cu Gabriela, căreia cu greu i-a dat voie să se întoarcă în ţara ei de baştină cu avionul prezidenţial centrafrican, la multă vreme după ce restul trupei ei plecase cu liniile aeriene UTA.

Liniştea nu a coborât asupra ambasadei române după plecarea înalţilor oaspeţi. Din contră, tevatura de-abia începea. La nici două săptămâni după întoarcerea Gabrielei la Bucureşti, ambasadorul şi tata au primit prin intermediul lui Ninel, care se întorsese şi el cu avionul prezidenţial românesc, vestea explozivă: Bokassa o suna pe Gabriela în fiecare zi şi o ceruse deja în căsătorie. Se pare că

Bokassa se interesase deja cum trebuiau făcute actele pentru o astfel de căsătorie internaţională şi tocmai aflase că acestea trebuiau depuse iniţial la consulatul român din ţara unde urma să se stabilească cuplul, adică la taică-meu. Nu trecură 48 de ore de la aflarea acestei

veşti, că bietul Gigi Golea se şi pomeni la consulat cu domnul Bonzaville, îmbrăcat în frac şi prezentându-i un dosar cu coperţi din piele veritabilă care conţinea cererea de căsătorie:

— Cu complimentele Majestăţii Sale.

Au urmat schimburi febrile de telefoane, telexuri, scrisori între ambasadă şi Ministerul de Externe de la Bucureşti, între minister şi cuplul Ceauşescu, între aceştia din urmă şi tata. Nu putură decide nimic în primele două luni. Situaţia se prezenta în felul următor: Bokassa avea deja o soţie principală, o franţuzoaică, şi un harem oficial cu zeci de concubine. O cerea pe Gabriela în căsătorie în acest context, ca a doua soţie, superioară haremului său, dar mai prejos de prima soţie. Cum putea accepta o republică socialistă o asemenea stare de lucruri?! Doamna Elena Ceauşescu se arătă fermă: aşa ceva nu putea fi tolerat. I-a expus acest punct de vedere lui taică-meu şi a fost foarte convingătoare. Dar oricum lui, consulului, îi revenea responsabilitatea de a spune „da” sau „nu”.

În tot acest timp, domnul Bonzaville trecuse aproape în fiecare zi pe la ambasadă, interesându-se cum mai evolua demersul Majestăţii Sale, iar tata era, de dimineaţa până seara, ca un rac fiert.

— Dragă, termină cu stresul ăsta şi hotărăşte-te odată! îl sfătui mama într-o seară.

A doua zi, când a venit domnul Bonzaville, tata l-a anunţat:

— Ne pare rău. Am reflectat îndelung, dar republica noastră socialistă nu poate accepta poligamia şi concubinajul.

Pe faţa domnului Bonzaville apăru dintr-odată o expresie de furie cumplită. Încercă să bodogănească ceva, dar, din cauza emoţiei puternice, nu se putu distinge nicio silabă. Plecă valvârtej, trântind uşa în urma lui şi urcându-se apoi în maşină, şi demară în trombă, învăluindu-ne pe mine şi pe Porno, care viermuiam prin curtea ambasadei, într-un nor dens de praf.

Bokassa şi-a arătat şi el imediat furia, trimiţând

recomandate injurioase la adresa lui taică-meu şi la adresa însuşi Secretarului General al Partidului Comunist Român.

„Dacă nu vă schimbaţi imediat hotărârea în această privinţă, relaţiile diplomatice dintre ţările noastre prietene vor avea de suferit”, îşi încheia Bokassa scrisoarea către taică-meu. Următoarea săptămână a fost dedicată exclusiv comunicării între ambasadă şi Secretarul General, care a confirmat, în repetate rânduri că poporul nostru muncitor şi comunist nu putea concepe să fie de acord cu „rămăşiţele imperialismului destrăbălat”.

Bokassa ţinea însă la „rămăşiţele” sale şi nu glumea. După zece zile de la răspunsul negativ cu privire la aleasa inimii sale, a dat ordin să se întrerupă alimentarea cu apă a ambasadei şi să se demonteze generatorul de curent, proprietate a poporului centrafrican. Doamna Stanciu aproape că a făcut apoplexie şi întreaga zi s-a scurs pe fondul sonor al vaietelor sale care se auzeau până pe malul Oubangui-ului, unde eu şi mama făceam plajă. Noaptea, legaţia a fost cufundată în beznă, iar cina a avut loc la lumina câtorva lanterne. De-abia atunci ne-am dat cu toţii seama de gravitatea situaţiei. A doua zi de dimineaţă am vrut să ne facem duşul matinal, dar, evident, nici apă nu aveam. Tanţa a fost trimisă imediat la piaţa băştinaşilor să cumpere opaiţe, iar Ionică – cu două căldări care fuseseră folosite până atunci în grădină – în josul colinei, pe malul râului de-a lungul căruia, dacă mai mergeai vreo doi kilometri, dădeai de un izvor cu apă limpede ca cristalul.

În ziua următoare, după ce Tanţa a fost trimisă încă o dată la piaţă, eram deja aprovizionaţi cu o gamă largă de recipiente din metal sau plastic. La cină, la lumina insinuantă a doua opaiţe, biata doamnă Stanciu suspină:

— Dragă, acum chiar suntem în junglă!

După care o podidi plânsul.

Junglă, sex şi soare

Acea lungă vară fierbinte mi-a rămas întipărită în minte ca una dintre cele mai frumoase din viaţa mea. Nu împlinisem încă şase ani, aşa că amintirile mele, deşi despre un anotimp real, sunt mai degrabă clişee sau

secvenţe trunchiate. Printre imaginile care-mi persistă în memorie este cea a tatii care renunţase la costumul său elegant, îşi pusese un tricou, un şort, nişte adidaşi, iar pe cap o tichiuţă albă, puţin cam gras şi trăgând din greu de găleţile pe care le căra în susul colinei împreună cu Ionică. Imaginea doamnei Stanciu care se văita cât era ziua de lungă. Uneori o apucau istericalele de-a binelea şi, văzându-l pe tata în şort şi cu chipiul alb pe cap, cărând găleţile, se plângea în gura mare ambasadorului:

— Ia uite, Costică! Tovarăşu' Golea nu poartă cravată!

Imaginea domnului Stanciu, bătrân şi blazat, refugiat în biroul său şi încercând să-şi scrie memoriile. Încercările lui literare au fost însă reduse la ridicol de Porno, care a pus laba pe elegantul jurnal cu coperţi din piele şi l-a terfelit în praful şi gunoiul din vizuina sa.

Imaginea Tanţei şi a lui Julien. Pregăteau mereu mâncarea la focul pe care-l făcea Julien în curtea ambasadei, aragazele din bucătărie nemaifiind folosibile.

Imaginea mamei, un pic cam tristă. Făceam în continuare plajă împreună, dar ea se plângea tot mai mult de dureri de burtă, cauzate probabil de alimentele preponderent prăjite pe care le consumam în ultima vreme.

Imaginea lui Porno şi a mea. Noi eram singurii cărora nu le păsa de întreruperea apei şi a curentului. Porno şi-o freca mai abitir ca oricând pe piciorul meu, iar mie, pe zi ce creşteam, lumea din jur mi se părea tot mai colorată.

— Cât au să ţină toate astea, Costică? Cât o să mai stăm ca în junglă, tovarăşe Gigi? vorbiţi cu tovarăşu' Nicolae şi cu tovarăşa Elena să le dea voie câinilor ălora în călduri să se ia! Şi-aşa, aici e... e... Depravare, e, e... Junglă! Uitaţi numa' ce-i în faţa ambasadei Belgiei în fiecare zi!

Într-adevăr, ambasada Belgiei se făcuse de poveste în tot Bangui-ul, chiar şi printre „misionarii" de vârsta mea. Ambasadorul acestei ţări, deşi trecut de cincizeci de ani, era burlac. Îşi expunea libertatea de fapt şi de spirit în

văzul tuturor, declarând birourile ambasadei belgiene deschise 24 de ore din 24 pentru africanele amatoare de sex remunerat. Aşa se făcea că în faţa ambasadei belgiene era în permanenţă coadă.

— Uitaţi-vă ce s-a întâmplat şi cu camerunezu' în jungla asta!

Povestea cu camerunezul era de asemenea arhicunoscută, iar relaţiile diplomatice dintre Camerun şi Republica Centrafricană fuseseră deja rupte.

Ambasada Camerunului se afla la doi paşi de vastul parc imperial, în partea dinspre clădirea rezervată haremului Majestăţii Sale care cuprindea aproximativ cincizeci de concubine. Nefericitul diplomat camerunez Géronime Bérénice trebuia să se mulţumească numai cu două neveste, iar clădirea despărţită de reşedinţa sa doar printr-un zid îi lăsase gura apă de cum sosise la Bangui cu patru ani în urmă. De partea cealaltă, numeroasele concubine se simţeau neglijate. Nemaiputând rezista tentaţiei, cu vreun an în urmă, Géronime începuse să întreprindă incursiuni în fiecare noapte dincolo de zid. Toată lumea era fericită de când acesta dăduse iama în haremul Majestăţii Sale. Consoartele erau ceva mai satisfăcute, pe Bokassa îl durea capul mai puţin, străjerii puteau să se îmbete, ca şi până atunci, cu resturile de whisky de la banchetele imperiale. Cât despre Géronime, acesta ajunsese deja în paradis. Toată lumea era efectiv fericită, în afară de cele două neveste ale camerunezului. Neglijate şi roase de gelozie, acestea i-au trimis lui Bokassa o anonimă adresată „personal". În noaptea după ce-a primit scrisoarea, Bokassa a stat el însuşi la pândă în parc împreună cu garda personală. Camerunezul a fost prins, străjerii concediaţi şi scandalul diplomatic a explodat.

— Dragilor, aici este Bangui, nu este… nu este… ăăă… nu este Moscova!

Tata, mama şi ambasadorul s-au uitat unul la altul şi, după îndelungi clipe de reflecţie, au dat din cap în semn afirmativ.

Tata începuse să se gândească serios la posibilitatea unei negocieri între statul român şi Bokassa. Lipsea deseori de la ambasadă pentru a se întâlni şi discuta cu acesta.

Pe de altă parte, se părea că soţia lui Bokassa, franţuzoaica, era cum nu se poate mai stresată de când auzise de dorinţa împăratului de a-şi lua o a doua soţie. Gurile rele spuneau că voia să divorţeze, în fond, dacă lucrurile luau întorsătura potrivită, se putea ajunge la compromisul ca Bokassa să-şi păstreze haremul de concubine, dar să aibă o unică soţie: pe Gabriela. Aşa s-a şi întâmplat: Bokassa a divorţat, Partidul Comunist Român a închis ochii asupra haremului, iar tata a putut da undă verde întocmirii actelor.

Ambasada română a fost realimentată cu apă şi curent electric, iar doamna Stanciu, din nou zglobie, a dat startul pregătirilor festive necesare pentru întâmpinarea miresei. Era şi timpul să ne mai înveselim, deoarece sezonul ploios începuse să-şi facă simţită prezenţa din nou, cu duşurile sale reci şi din ce în ce mai dese.

Au revoir, voyageur

Câteodată, cerul se mai descoperea şi soarele strălucea cu ultimele lui puteri deasupra Bangui-ului. Doamna Stanciu şi mama stăteau pe veranda din faţa bucătăriei la cafeaua de după-amiază, iar eu şi Porno ne dădeam de-a berbeleacul prin iarba deasă din grădină. Obosisem şi făceam o mică pauză. Cu ochii mei miopi vedeam cum iarba se dădea la o parte pentru a face loc unui fel de trenuleţ multicolor şi, fascinată, îl priveam nemişcată cum înainta spre noi. Porno însă s-a speriat, a urlat „hâhâhii” şi a fugit spre mama şi doamna Stanciu. Trenuleţul era la câţiva paşi de mine când am auzit strigătele isterice ale mamei şi doamnei Stanciu:

— BOA! Un şarpe boa! Săriţi!!!

În câteva secunde, mama a fost lângă mine, m-a înşfăcat de după umeri şi a alergat cu mine în braţe spre bucătărie, unde am intrat împreună cu doamna Stanciu şi Porno.

Chipul mamei a rămas livid până noaptea, când ne-am dus la culcare, deşi tata îi anunţase vestea cea mare: Bokassa ceruse ca ei doi, tata şi mama, să fie naşi la nunta lui cu Gabriela.

Cu toată atmosfera festivă, ceva, o rotiţă, nu mai mergea ca înainte. Mama suferea din ce în ce mai mult de durerile ei de burtă. Fusese la spitalul francez la analize şi doctorul îi confirmase că avea un virus. Nu putuse însă descoperi, pe parcursul a două luni, ce fel de virus. Îi explicase mamei că multe asemenea bestiole microscopice, prezente în stare latentă la africani, li se transmiteau albilor şi sufereau tot felul de mutaţii. Rezultau felurite boli pe care doctorul Jarret le descoperise la mulţi rezidenţi albi din Bangui, le patentase şi le dăduse nume originale precum Jarret 1, Jarret 2, etc. Mama suferea de Jarret 61 B.

— Dar la ce poţi să te aştepţi în ţara asta? a spus medicul compătimitor.

Ne aflam, într-adevăr, puţin mai la nord de focarele unor boli precum ebola şi marburg şi nu ştiam încă – aveam s-o descoperim mult mai târziu – că eram la doar câţiva kilometri de ulterior renumita *Aids Highway*[3].

Nici eu nu mă prezentam grozav. Mama mă luă o dată la spital cu ea şi doctorul Jarret observă că aveam albul ochilor cam tulbure.

— S-ar putea să aibă şi ea o infecţie.

Analizele nu relevară însă nimic de genul acesta.

— Ce-i drept, recunoscu mama, nu-i dăm chinină din cauza ochilor, aşa că bea două păhărele de whisky pe zi.

— Aa… A! Oh la la!

Mama i-a expus tatii comentariile medicului la masa din sufrageria cu linoleum portocaliu şi i le-a reamintit în aproape fiecare seară de atunci încolo. Simţeam cum atmosfera devenea din ce în ce mai apăsătoare şi auzeam tot mai des propoziţii precum „nu mai putem continua aşa”.

---

3 Denumire dată rutei ce străbate Africa Centrală, pe care au apărut, unul după altul, focarele de infecţie H.I.V.

Chiar în dimineaţa de după noaptea exuberantă a nunţii Gabrielei şi a lui Bokassa, cu ocazia căreia părinţii mei îşi îndepliniseră misiunea onorantă de naşi, la micul dejun, mama mi-a spus:

— Claudiţă, am vorbit cu taică-tău şi am hotărât să ne întoarcem acasă şi să mergem apoi în altă ţară să te tratăm la ochişori. Nu ţi-ar plăcea să vezi mai bine şi să nu mai trebuiască să bei whisky?

— Îmi place whisky-ul şi văd destul de bine.

— Totuşi, va trebui să plecăm.

— Nu vreau!

— Trebuie.

— Bine. Dar îl luăm şi pe Porno.

— Nu se poate. Porno trebuie să rămână aici, în mediul lui, cu tanti Ana şi nenea Costică.

La aceasta, am lăsat banana neterminată să cadă pe jos, am izbucnit în plâns şi am fugit spre camera mea.

Veni şi ziua când trebuia să plecăm. Porno fusese încuiat în vizuina lui pentru a nu produce tragedii, iar eu şi doamna Stanciu plângeam.

— Na, că pleacă şi copiii ăştia. Numai pe noi ne mai ţin în jungla asta!

Julien venise şi el să-şi ia la revedere. M-a ridicat în braţe, m-a sărutat pe ambii obraji şi mi-a şoptit la ureche:

— *Au revoir*, *voyageur*!

Auzind aceasta, plânsul meu se transformă în adevărate urlete.

E atât de frumos să călătoreşti! Să mergi în locuri exotice, să vezi peisaje, să cunoşti oameni… Nimic nu se compară însă cu durerea pe care o resimţi când trebuie să pleci.

PARTEA A II-a

1

Paris

N-am stat nici două luni acasă şi am plecat spre Paris. Ne-au aşteptat la aeroport şi ne-au condus cu maşina până la ambasadă, unde se afla şi reşedinţa diplomaţilor. Parisul nu m-a impresionat, căci eram

somnoroasă după zbor. Abia când am coborât din maşină m-am mai trezit. Era un aer plăcut, de început de toamnă, şi mirosea ciudat de frumos: un amestec de parfumuri artificiale, arţari şi gaze de eşapament, mirosul atât de caracteristic al Parisului. Clădirea ambasadei era imensă: o latură a ei, unde se afla intrarea în reşedinţa ambasadorului, se afla pe rue Saint Dominique, iar cealaltă, unde era intrarea în ambasadă, consulat şi reşedinţa diplomaţilor, era pe rue de l'Exposition. Între cele două corpuri ale clădirii, care formau un unghi de 90 de grade, era o imensă curte interioară, străjuită de cealaltă parte de un zid gros şi înalt, dincolo de care nu se vedea nimic. Apartamentul nostru se afla la ultimul etaj, la patru, iar ferestrele nu dădeau spre curtea interioară, ci spre rue de l'Exposition. Din păcate, vederea era blocată de imobilul de vizavi, tot de patru etaje, foarte apropiat de al nostru, rue de l'Exposition fiind o stradă extrem de îngustă. Vedeam totuşi clar vârful Turnului Eiffel, care se afla la zece minute de mers pe jos.

Apartamentul nostru era mic: o sufragerie, un dormitor, o bucătărie minusculă şi o baie. Din fericire, camerele erau decomandate, iar holul de la intrare destul de mare. Am făcut din acesta sufragerie, din sufragerie dormitorul părinţilor mei, iar din dormitor, dormitorul meu. Mobila era aici îndestulătoare şi de mai bună calitate decât cea de la Bangui.

— Claudiţă, hai să aranjăm hainele repede şi pe urmă să mergem să-ţi cumpărăm rechizite.

— Reccc… cuizite?

— Da. Mâine începi şcoala.

— Ceea??!! Care şcoală? Au şcoală românească aici?

— Nu. O să mergi la şcoala franceză din apropiere.

— Mamă, dar eu nu ştiu franceza!

— Nu-i nimic. Înveţi repede.

Nu prea eram convinsă, dar am înghiţit şi această ultimă excentricitate a mamei mele. Mi-am aranjat lucrurile în viteză şi am pornit apoi să facem un tur al magazinelor. Tata se dusese deja în birourile ambasadei şi

o rugase pe soţia unui coleg să meargă cu mine şi cu mama, care era pentru prima dată la Paris şi nu ştia nicidecum de unde puteau fi cumpărate rechizite.

Doamna Pantilie ne aştepta deja jos, în holul ambasadei, împreună cu cei trei copii ai săi: Florentina, cu un an mai mare decât mine, Carmen, cu cinci ani mai mare, şi Sorin, aproape un adult pentru mine, deşi nu împlinise încă 14 ani. Am făcut cunoştinţă şi m-am împrietenit pe loc cu Florentina, o fată extrem de volubilă şi veselă.

Nu am mers departe, dar drumul nostru mi s-a părut intens. Uau! Erau atâtea chestii aici, atâtea magazine, atâtea cafenele… Oamenii stăteau în faţa lor, în plin trotuar, la mese cochete şi beau, fumau şi conversau. Dinăuntrul patiseriilor venea mirosul baghetelor şi al batoanelor *croissant*. Şi apoi mirosul dulceag al prăjiturilor proaspete cu care erau atât de frumos decorate vitrinele. Nu ne-am putut abţine să nu intrăm în una dintre ele. Vânzătoarea ne-a întâmpinat surâzătoare şi ne-a întrebat ce voiam să servim. Cel mai fascinată eram de cornurile în formă de semilună şi am arătat cu degetul spre ele. Vânzătoarea tânără şi frumos machiată s-a aplecat spre mine şi m-a întrebat mijindu-şi cu alint ochii cu gene lungi:

— *Croissant ordinaire ou croissant au beurre*?

Florentina m-a înghiontit:

— La *ordinaire*! E mai crocant. Celălalt e cu unt.

„Ordinaire” a fost şi, cu toate că „ordinar”, a fost delicios. Imediat după patiserie se afla un chioşc de presă care îşi etala plenitudinea de publicaţii în plină stradă. Erau o sumedenie de reviste cu femei frumoase pe coperţi, *Elle*, *Vogue*… reviste de modă, hii! reviste porno, cărora nu le puteai vedea însă decât coperta, fiind învelite în folii de plastic, benzi desenate pentru copii şi adulţi, atât de multe!

— Ia-o p-asta! m-a sfătuit Florentina arătându-mi o revistă *Pif*.

— Şi p-asta!

Astălaltă era un *Télé Poche*, o adevărată cărticică

numai cu programul de televiziune pe o săptămână. Mama şi doamna Pantilie au reuşit să ne tragă afară de acolo înainte de a fi cumpărat tot magazinul.

Uau! Aşa ceva nu se găsea la Bucureşti. Nu existau astfel de magazine şi nu existau benzi desenate şi nici femei frumoase pe coperţi. Nu existau nici patiserii, nici baghete, nici *croissants*. Erau numai acele puncte de desfacere care se numeau „Pâine”. N-am mai mers mult şi copiii Pantilie s-au oprit în faţa unui recipient mare din sticlă, fixat pe o clădire veche. Conţinea o sumedenie de biluţe multicolore şi deasupra lui scria mare *Surprinses*. Carmen a fost cea care s-a repezit prima spre maică-sa să-i ceară un franc. A urmat

Florentina, care şi-a cerut şi ea alocaţia. Numai Sorin a rămas pe margine şi a comentat cu dispreţ:

— Pfff… Fetele.

Doamna Pantilie mi-a oferit şi mie o monedă de un franc şi Florentina m-a învăţat cum trebuia băgată în fanta recipientului şi trasă apoi maneta. Bulele începeau atunci să se învârtească şi, în final, una dintre ele ieşea printr-un tub. Se desfăcea în două şi înăuntrul ei se găsea „surpriza”. Florentina a primit un lănţişor din floricele de plastic, eu, un inel argintiu cu piatră turcoaz, iar Carmen – un elastic de păr.

Uau! Nici aşa ceva nu se găsea la Bucureşti. Acolo nu existau „surprize”.

Toate cele de până acum s-au dovedit a fi nimic pe lângă minunăţia care ne aştepta. Supermarketul *Prixunic* era o adevărată peşteră a lui Ali-Baba. M-a lăsat paf încă dinainte de a fi intrat. Cum totul era numai geamuri, inclusiv uşile mari automate, cum acestea erau impecabil de curate şi cum miopia îmi juca întotdeauna feste, am dat direct cu capul într-una din ele, crezând că este pur şi simplu… aer. Mă lovisem zdravăn şi în următoarea oră avea să mi se formeze un cucui de toată frumuseţea. Nici n-am mai simţit însă durerea când am văzut toate comorile care se etalau la picioarele mele.

Raionul de papetărie se afla chiar în faţa noastră, în

dreptul intrării, şi era plin ochi de caiete cu coperţi lucioase de toate culorile, creioane, carioci, acuarele, guaşe de diferite mărci, clasoare, penare etc. Puţin mai încolo, cărţi de poveşti cu minunate coperţi şi mai multe ilustraţii decât text. Şi, un pic mai încolo, discuri. Pe coperţi, dame bine, în costumaţii sumare, dar cu mult sclipici: Sheila, Sylvie Vartan, Donna Summer… Eram în 1974, în plini ani disco şi atmosferă psihedelică, de unde explozia de culori şi strălucirea care se remarca peste tot. Cel puţin aşa era aici, la Paris. În România totul era atât de cenuşiu!

De-abia după ce-am achiziţionat câteva discuri am trecut la alegerea rechizitelor. Fiecare dintre noi, copiii, a avut apoi dreptul să-şi aleagă câte o carte de poveşti. Aceste cărţi cuprindeau de fapt câte o singură poveste, bogat ilustrată. Le-am răsfoit îndelung pe toate înainte de a ne hotărî. Eu nu înţelegeam aproape niciun cuvânt în franceză, dar mă tentau ilustraţiile cu superbe şi reci palate de gheaţă şi acea argintie, somptuoasă şi distantă regină. Era *Crăiasa Zăpezilor* de Hans Christian Andersen.

După raionul cu papetărie şi discuri, ne-am dus să dăm o raită prin întregul Prixunic. Am trecut prin raioanele cu haine, cosmetice, marochinărie, accesorii… Totul era frumos luminat şi decorat cu o sumedenie de oglinzi şi preţuri afişate pe steluţe din carton în culori fosforescente.

Am părăsit Prixunic-ul cu părere de rău. Era ora cinci când ne-am întors la ambasadă. Urma să urcăm în apartamentele noastre, dar, în zece minute, aveam din nou întâlnire cu Florentina jos, în hol. Până la ora şase, ora mesei, avea să-mi arate curtea ambasadei şi locul de joacă.

Localul unde se afla ambasada română fusese pe vremuri reşedinţa unei contese bogate, iar curtea şi grădina erau pe măsură. În mijloc, un gazon imens, perfect întreţinut, cu câteva alei cu pietriş care convergeau spre statuia din centru, o Afrodită clasică. De jur-împrejurul gazonului, câteva straturi de trandafiri şi alte alei din pietriş pe care se înălţau din loc în loc mesteceni bătrâni.

La capătul curţii, o fântână arteziană cu lei ce împroşcau apa în bazinul de dedesubt, unde înotau câţiva crapi. De-o parte şi de alta a fântânii, trepte care urcau spre coloane în stil renascentist. Dacă treceai pe sub ele, ajungeai în cealaltă curte, rezervată copiilor. Era numai pietriş aici, şi erau o sumedenie de tobogane, balansoare şi alte amenajări tipice. Mare vânzoleală în incintă şi multă gălăgie. Am făcut cunoştinţă cu ceilalţi copii. Toţi erau simpatici, dar niciunul dintre ei nu avea să-mi fie un prieten mai bun decât Florentina. O veste proastă însă. Niciunul nu avea vârsta mea şi nu urma să intre a doua zi în clasa întâi. Aveam să fiu aşadar aruncată într-o clasă cu copii care vorbeau exclusiv franceza şi mă simţeam deja pierdută.

Rue Camou

Mama m-a trezit la ora 8, m-a îmbrăcat într-o rochiţă roz cu dantelă albă şi mi-a pregătit micul dejun: un *croissant* şi un bol de cacao cu lapte. La 9 fără un sfert eram în holul ambasadei, unde mama avea întâlnire cu celelalte doamne care urmau să-şi ducă copiii la şcoală. Am plecat în grup. Am luat-o la dreapta, pe rue de l'Exposition, şi am trecut pe sub coloanele care o delimitau de mica piaţetă Fontaine de Marş[4]. Era o fântână arteziană clasică şi impunătoare. îi întorcea spatele străzii Expoziţiei şi era cât o căsuţă. În spatele ei se afla o uşă de fier vopsită în verde pe care se intra probabil în incintă. Trotuarul din spate era împrejmuit cu un mic gard de sârmă. Ne grăbeam spre şcoală, aşa că nu am avut timp să le întreb pe doamne despre această anomalie. Când am ajuns însă în faţa fântânii impunătoare, nu am putut să nu observ că apa nu curgea. În fine, am mers mai departe şi n-am făcut mai mult de cinci minute până la şcoală.

Se afla pe strada Camou, direct învecinată cu parcul Champs de Marş, la câteva minute de mers pe jos de Turnul Eiffel. Era o clădire veche, de cel puţin două secole, cu o arhitectură clasică şi austeră. Am intrat pe poarta mare, am străbătut un coridor lung şi am ieşit în curtea

4 Fîntîna lui Marte.

interioară. Aici se făcea „adunarea”. Elevii erau strigaţi pe nume şi aşezaţi în coloane de câte doi în spaţiul alocat clasei lor. Erau patru clase întâi: A, B, C şi D. Pe atunci, în Franţa, A era considerată clasa pentru elevii cei mai buni, B cea pentru elevi *comme ci comme ça*, C pentru elevi cu aptitudini tehnice, iar D, clasa pentru elevi cu aptitudini artistice. Eu fusesem înscrisă – şic! – la clasa doamnei Lozac, *la onzième A*, a XI-a A. Aici în Franţa, clasele erau numerotate invers decât la noi. *Premiere* era astfel ceea ce la noi se numeşte a XI-a. A XII-a se numea *terminale* şi era facultativă.

y

La maitresse, madame Lozac, urma să iasă la pensie după ce avea să termine anul cu noi. La şcoala franceză învăţătorii erau specializaţi pentru un an anume, iar doamna Lozac predase la clasele întâi încă din cel de-al doilea război mondial, sub ocupaţia germană. Voia să-şi încheie cariera, anume aleasă şi performată cu pasiune, cu brio. Era pe deasupra şi cam naţionalistă şi nu accepta de obicei în clasa ei elevi străini. Făcuse excepţie anul acesta pentru *la petite québécoise*, tot un fel de franţuzoaică de fapt, şi *la petite roumaine* care nu prea vedea, nu vorbea iotă de franceză şi era, ca atare, perfect inocentă şi cu braţele larg deschise spre valoroasa cultură franceză.

Madame Lozac impunea într-adevăr respect. Am văzut-o în faţa rândului nostru dând pentru prima dată bună ziua clasei. Purta un taior gri cât se poate de clasic, o coafură cu bucle albe scurte şi un machiaj extrem de discret. N-am mai stat mult în curte. La un moment dat, madame Lozac a ridicat autoritar braţul stâng, iar cu dreapta şi-a dus fluierul la gură şi a suflat în el cu toată forţa. Ne-a făcut semn să o urmăm în pas milităresc spre una dintre intrările în clădire şi a numărat cu voce tare:

— *Un*, *deux*, *un*, *deux*...

Mai să cred că Parisul era încă sub cizmă hitleristă.

Clasa era mare, luminoasă, cu bănci vechi, dar proaspăt lustruite. Am trecut imediat la treabă şi am început studiul alfabetului francez. La 12 am intrat în

pauza de prânz. Dura până la două, când trebuia să revenim la şcoală pentru orele de după-amiază. La 5, în sfârşit, s-a încheiat prima zi de şcoală.

3

Marş

Ca şi mama, doamna Pantilie venise şi ea să-şi recupereze odraslele la ieşire. Programul odată încheiat pe ziua respectivă, atmosfera era veselă, iar noi, copiii, am mers ţopăind până acasă. Înainte de a trece pe sub coloanele cu care începea rue de l'Exposition, ne-am uitat iarăşi cu interes la Fântâna lui Marte. De data aceasta parcă prinsese viaţă, în spatele ei, în locul împrejmuit cu micul gard de sârmă, fusese încropită o curticică. Un omuleţ şedea pe un şezlong, fuma, bea şi asculta radioul. Doamna Pantilie şi copiii ei îi dădură *bonjour* şi el le răspunse voios dând din cap, făcând cu mâna şi trimiţând bezele. După ce ne-am îndepărtat de el, mama a întrebat:

— Cine este?

— Aa, e Jacques. E *clochard* şi a pus stăpânire pe fântână. A făcut ce-a făcut şi a deschis uşa de fier din spate, şi-a făcut chei pentru ea, a întrerupt apa şi şi-a făcut acolo înăuntru o cămăruţă. Are tot ce-i trebuie: televizor, aragaz cu butelie... E foarte simpatic. Să nu mai spui, dragă Clemenţa, în afara ambasadei, dar să ştii că este într-o bandă cu alţi *clocharzi* care îi aduc obiecte furate. Le vinde uneori la noi la ambasadă, dar sss!... în fond, ce? Fir-ar mama lor de capitalişti! Şi, de altfel, Jacques ne-a declarat că el e comunist.

— Aha.

Am urcat până în apartamentele noastre, unde n-am făcut decât să ne schimbăm şi am coborât imediat în faţa ambasadei, de unde am plecat cu toţii spre Champs de Marş. Ah, cât de frumos era Parisul! Mergeam acum pe străzi lăturalnice, treceam pe lângă clădiri vechi şi elegante şi pe sub crengile arţarilor şi mestecenilor încărcaţi cu frunze care căpătaseră culorile calde ale toamnei şi, pe alocuri, începuseră să cadă. Era cald şi soarele ne învăluia în lumina lui chihlimbarie de după-

amiază. În câteva minute am intrat în Champs de Marş.

Champs de Marş este o grădină concepută după legile stricte ale clasicismului. Într-un capăt se află Turnul Eiffel, în spatele căruia se vede Sena şi, dincolo de ea, palatul Chaillot. În faţa Turnului Eiffel se întinde parcul propriu-zis: un gazon imens, întretăiat pe alocuri de alei mici şi demarcat de alei mari care duc de la un capăt la celălalt. În partea opusă Turnului Eiffel, École Militaire, clădirea unde a învăţat, printre alţii, Napoleon. De-o parte şi de alta a aleilor care demarchează gazonul, câte un rând de castani şi, dincolo de ei, aleile întortocheate şi mai sumbre ale parcului, cu o sumedenie de copaci, flori, statui…

Am intrat pe aleea centrală şi am luat-o către Turnul Eiffel. Nu-mi închipuiam ce mare lucru vedea lumea întreagă la acest triunghi alungit, gri. „Te întrebi de ce dracu' unii compară Parisul cu o femeie când are chestia asta în mijloc!", spunea Zazie a lui Raymond Queneau, şi părerea mea despre faimosul turn nu era departe de cea a micii franţuzoaice provinciale. Dacă chestia nu mă impresionă ca atare, ceea ce se afla sub cele patru imense picioare ale sale mă încântă de-a dreptul. Se adunase aici parcă întreaga planetă: asiatici, arabi, africani, europeni, americani… şi se auzeau atâtea şi atâtea limbi diferite. O sumedenie de chioşcuri care vindeau suveniruri, vederi, diapozitive… lifturile care urcau spre vârf. Doamna Pantilie ne-a condus direct spre o rulotă aflată la distanţe egale de două dintre picioarele metalice ale turnului. Un miros îmbietor răzbătea de acolo şi nu mai aveam răbdare să se termine coada din faţa noastră. Mirosul de cartofi prăjiţi. Ajunsesem în sfârşit în faţă şi vânzătorul ne puse *les frites* în câte o casoletă din carton. Perfect tăiaţi, în fâşii lungi egale, săraţi abundent. Fără îndoială, aici, sub Turnul Eiffel, se găseau cei mai buni cartofi prăjiţi de pe faţa pământului.

Cu casoletele în mână, am luat-o din nou pe aleile parcului. Un stol de porumbei ne-a încercuit imediat şi, cu inima strânsă, a trebuit să ne împărţim cartofii. Ne-am

aventurat apoi pe aleile lăturalnice. Eram aici ca într-o pădure, presărată însă din loc în loc cu flori fabuloase. Doamne, în ce oraş mă adusese destinul! Cărei zâne bune îi datoram oare prezenţa mea în Oraşul Paradis?

4

Nancy

Zâna bună nu era alta decât tovarăşa Elena Ceauşescu. Tata făcuse cerere la Externe pentru a fi trimis într-un oraş din lumea civilizată unde ar fi putut să-şi trateze copilul la ochi şi cererea, ca oricare alta de acest gen, nimerise pe biroul Elenei Ceauşescu. Ea se ocupa de problemele de sănătate şi de problemele familiale ale angajaţilor statului. Se pare că nu o uitase pe fetiţa care recitase atât de frumos despre diamantul din spic şi dispusese imediat ca tatăl meu să fie trimis la Paris. Necesitatea de a-mi trata problemele oculare era de pe acum o obligaţie pentru părinţii mei. De cum am ajuns la Paris, m-am dus la cei mai buni medici şi în final am devenit pacienta curentă a renumitului oftalmolog Aron. Mergeam adesea la elegantul său cabinet din arondismentul XVI şi încercam noi şi noi dioptrii.

La şcoală, în sfârşit, mă acomodasem. Trecuseră trei luni şi acum vorbeam relativ curent franceza.

De-abia reuşisem să iniţiez o comunicare larvară cu colegii mei, când doctorul Aron a făcut să stagneze procesul de socializare. A hotărât că era cazul să mi se acopere permanent lentila din dreptul ochiului cu care vedeam mai bine pentru a mă obliga să-l folosesc pe celălalt. Şi na, cu celălalt vedeam numai un amalgam de pete de culoare. Din fericire, cunoşteam deja alfabetul şi am învăţat să citesc textele de la lectură pe de rost, repetând ce-mi citea mama. Aş fi putut, fireşte, să-mi scot abţibildul de pe lentilă în clasă, dar madame Lozac era mereu în legătură cu familia şi medicul şi mă obliga să fac imposibilul: să scriu şi să citesc ce nu vedeam. Ce-i drept, acest procedeu a contribuit la dezvoltarea unei memorii şi imaginaţii fabuloase. Dar şi la o anumită anormalitate.

Mă obişnuisem însă şi aşa, când doctorul Aron le-a

spus părinţilor mei să mă interneze pentru analize şi exerciţii oculare prelungite în cel mai de seamă spital oftalmologie francez. Acesta se afla la Nancy şi era condus de un specialist de renume mondial: doctorul Toma.

Mama mi-a aranjat aşadar o vacanţă prelungită de la şcoală şi în weekendul următor deja plecam, conduse cu maşina de tata, spre Nancy.

Nancy este unul dintre cele mai frumoase oraşe ale Franţei, dar, pentru mine, a rămas o nebuloasă, o pictură taşistă din care se puteau distinge pe alocuri câteva creneluri şi statui vechi. Ne-am instalat la hotel pentru o noapte, dar a doua zi m-au şi internat la spitalul doctorului Toma.

Era un bătrânel grăsuţ şi jovial, înconjurat numai de asistente tinere, frumoase şi amabile. Mi-au făcut tot felul de controale oculare care nu m-au deranjat. După aceea însă, când programul cadrelor medicale se încheiase, asistentele de gardă m-au condus în salonul în care aveam rezervat un pat. Of! Era ca la închisoare. Am început să plâng şi am ţinut-o aşa toată noaptea. A doua zi nu mai voiam să particip la niciun fel de tratamente şi am stat să plâng în capătul unui coridor. Nici ziua următoare nu a fost diferită. După ora prânzului, doctorul Toma m-a chemat la consultaţie, dar am refuzat total să-i urmăresc luminiţa de la aparat sau degetul arătător şi am plâns încontinuu. El i-a convocat atunci pe părinţii mei:

— Micuţa suferă de fobia halatului alb, adică nu suportă spitalele şi medicii în uniformă. E mai bine să o cazaţi la căminul studenţesc de alături şi să vină aici numai pentru tratament.

Zis şi făcut. Tata s-a duse să se intereseze de o cameră la căminul studenţilor medicinişti, care se afla în aceeaşi curte cu spitalul. Având recomandarea doctorului Toma, camera i-a fost oferită imediat. Ce bine! Era mai ieftină decât locul de la spital şi mâncarea de la cantina studenţilor era, de asemenea, foarte ieftină. Lucrurile decurseseră cum nu se putea mai bine.

M-am instalat în aceeaşi seară în camera cu un pat

de la etajul al doilea al căminului. Mama s-a înghesuit cu mine în patul micuţ ca să nu mă lase singură. S-a bucurat apoi că nu o făcuse. Până pe la 3 noaptea am auzit strigăte bestiale şi muzici care urlau de peste tot. Când mă însoţea la W.C.-ul de pe hol, mama şi cu mine întâlneam în cale studenţi bărboşi, studente cu plete, toţi în blugi ponosiţi şi fără încălţări. Pe hol sau pe scări, fumau, beau şi păreau să se distreze de pomină. Altfel erau prietenoşi: ne făceau semnul victoriei şi uneori mă luau în braţe, mă învârteau şi mă pupau. Îmi plăcea. Mamei, nu. Mai ales că se făcuse cam frig şi căldura în căminele studenţeşti lăsa de dorit. Nu exista aproape deloc. Apă caldă la duşurile comune nu era, de asemenea. Tata urma să ne părăsească pentru a se întoarce la lucru a doua zi. Într-o săptămână cel mult trebuia să-l urmeze mama.

— Dragă, cum o să lăsăm copilul aici, cu bărboşii şi pletoasele astea care se îmbată, iau droguri şi nu se spală?! Sunt hipioţi!

— Mmda, dar par decenţi cu copilul şi nu sunt în niciun caz pedofili. Şi, în plus, dacă Evelyne are grijă de ea, nu văd ce i s-ar putea întâmpla.

Voilà. Tata a plecat a doua zi, iar mama a mai stat o săptămână, după care m-a lăsat pe mâna lui Evelyne şi a hipioţilor. Evelyne era una dintre asistentele tinere şi frumoase. Mă ducea în fiecare zi la spital, mă aducea înapoi către seară şi, în general, avea grijă ca totul să fie în regulă la cămin. De la 6 după-amiaza încolo aveam liber. Luam cina la cantină, după care mă duceam în salon şi mă instalam la televizor. Doctorul Toma şi Evelyne îmi lipiseră chiar pe ochi un pansament şi îmi interziseseră să-l scot vreodată. Da’ ce, eram proastă?! Imediat ce mă aşezam la televizor, îmi scoteam pansamentul. Culmea e că Evelyne îi rugase pe studenţi să stea cu ochii pe mine şi să aibă grijă ca nu cumva să-mi scot chestia. Când am făcut-o pentru prima dată, o studentă şi un student au sărit şi m-au ameninţat c-or să mă pârască. Un alt student bărbos şi desculţ, care pufăia din acelaşi gen de ţigară pe care o ştiam de la Romulus, mi-a luat însă apărarea. Cică citise în

fel de fel de reviste de specialitate că, până la urmă, acest gen de procedee sadice, cum ar fi efectuarea a fel de fel de exerciţii, acoperirea ochiului bun şi chiar purtatul ochelarilor, nu ameliora cu nimic vederea. A început atunci o discuţie aprinsă între cei câţiva studenţi prezenţi în salon, iar eu am putut să mă uit nestingherită la un film poliţist. Studentul bărbos a avut până la urmă câştig de cauză şi nimeni nu m-a pârât vreodată lui Evelyne.

În rest, viaţa mea de căministă era de-a dreptul *cool*. Iată că mă găseam într-o societate studenţească în timpul perioadei „sex, drugs and rock'n'

roii". Studenţii din ultimii ani sau rezidenţii care lucrau alături, la spital, participaseră direct la evenimentele din '68 şi, în mica noastră *auberge*, flacăra eliberărilor de orice fel era încă vie. Atmosfera era pe măsură şi aproape în fiecare noapte se organizau petreceri de pomină în salon. Cea mai frumoasă mi s-a părut chiar prima la care am asistat. Cu ocazia ei am reuşit să-mi cunosc aproape toţi colocatarii. Era ziua uneia dintre studente. Muzică, băutură, ţigări, droguri şi baloane, o, atât de multe baloane! Galbene, verzi, roşii, albastre, roz… Zburătăceau prin aer alături de nişte confetti vesele. Adulţii discutau, consumau şi dansau, iar eu stăteam în colţişorul meu de pe canapea şi studiam lumea. N-a trecut însă mult şi studentul bărbos cu ochi albaştri, desculţ şi purtând aceiaşi blugi jegoşi cu care îl văzusem în prima zi, acel student – Jean Pierre – care-mi luase apărarea în privinţa pansamentului de la ochi, s-a apropiat de mine cu un balon turcoaz în mână:

— *Pour toi*.

I-am mulţumit şi am pus balonul lângă piciorul canapelei. Jean Pierre a prins atunci un altul – roşu – şi mi l-a dat şi pe acesta.

— Trebuie să-l lansezi spre mulţime.

M-am urcat atunci cu picioarele pe canapea şi asta am şi făcut. Mda… Aveam acum sentimentul că particip cu adevărat la petrecere. Intrasem în lume şi acesta era primul meu bal. Jean Pierre m-a invitat să mă alătur

dansatorilor şi, strigând cât îl ţinea gura, i-a anunţat pe toţi:

— *Elle c'est Claudia*.

Mulţi dintre ei au venit să mi se prezinte. Eram atât de fericită şi… copleşită. Eram într-o ţară străină, printre „adulţi" care, fără a avea vreo obligaţie, mă tratau atât de bine şi cu atâta naturaleţe! Eram încă în plină epocă hippie şi, din păcate, cred că am fost subiectul unei experienţe unice într-o perioadă unică. Chiar dacă un copil de şase ani ar nimeri astăzi într-o societate de studenţi, mă îndoiesc că ar fi tratat de tinerii de acum, adepţi ai unei civilizaţii mult mai tehnologice şi rigide, cu acea dragoste cu care am fost eu tratată atunci. Eram cu adevărat într-o ţară minunată şi, ce mai, toată şederea mea la Nancy a fost… marfa.

Cât despre tratamentul doctorului Toma, acesta a dat ceva roade, dar n-a făcut minuni. Încă dinainte de a merge la Nancy fusese stabilit ca, la întoarcere, doctorul Aron să mă opereze. Acest lucru nu mi-a fost dezvăluit însă decât când am părăsit Nancy-ul. Petrecusem aici şase luni şi mi-a fost greu să mă despart de Jean Pierre, Sylvie, Marie… Când ai şase ani, şase luni ţi se par o eternitate. Of! Iar trebuia să plec.

Clarviziuni

M-am trezit după vreo trei zile, cu o durere cumplită de ochi şi de cap. Mi-am pus mina la ochiul care mă durea cel mai mult, dar n-am putut atinge decât un pansament gros. Îmi aminteam vag cum a doua zi după ce mă internaseră o asistentă îmi dăduse să beau un *juice* de portocale deosebit de bun, cum mă cărase apoi pe o masă de-a lungul unui coridor şi cum eu adormisem. Mă trezisem ulterior cu o sumedenie de oameni în halate albe, cu măşti albe peste gură şi ţipasem, îmi făcuseră o injecţie şi readormisem imediat.

O asistentă veni cu micul dejun în camera unde eram numai eu şi, imediat după ea, mama, pe care o anunţaseră că mă trezisem. După gingăşiile de rigoare, trecu la probleme mai practice:

— Claudiţă, să-i ceri iertare doctorului Aron!

— Ceea?!

— Ce? Nu-ţi aduci aminte?

— Ce?

— Cum l-ai pălmuit pe doctorul Aron.

Am dat din umeri.

— Da. A venit să te întrebe ce faci a doua zi după operaţie şi, drept răspuns, i-ai tras câteva palme.

Am dat iarăşi din umeri. Nu mi-am mai bătut gura să îi explic că, oricum, nu era ciudat că-l pălmuisem pe doctor, din moment ce mă trezisem în mijlocul operaţiei şi aveam şi acum acea durere cumplită.

— Nu ştiu. Nu-i cer iertare.

Doctorul Aron a rămas aşadar neiertat, chiar şi după ce m-am externat. Trebuia să păstrez bandajul pe ochiul operat o lună, şi pe ăsta chiar nu-l puteam scoate. Am refuzat să merg la şcoală, am refuzat să ies din casă sau să primesc copii la mine, în afară de Florentina.

Am ajuns la şcoală abia către sfârşitul anului şcolar. Îmi scoseseră pansamentul, dar ochiul arăta încă prost. Nu m-aş fi dus nici atunci dacă madame Lozac nu m-ar fi somat, ameninţând cu repetenţia. Am avut surpriza să o găsesc la catedră, cu un scaun în faţă pe care îşi ţinea întins un picior în ghips. Îmi dădu bună ziua şi puse toată clasa să îmi ureze bun venit.

— Claudia a fost bolnavă şi nu a putut veni până acum la şcoală, comentă ea.

Îmi făcu semn să mă apropii de catedră:

— Am auzit că ai făcut o operaţie la ochi, aşa este?

— *Oui*, *madame*.

— A, văd că acum înţelegi şi vorbeşti bine franceza. Înseamnă că n-ai stat chiar degeaba. Dar am auzit că, după operaţie, n-ai vrut să vii la şcoală deoarece aveai un pansament la ochi. Aşa este?

— Da, doamnă.

— Şi de ce n-ai vrut să vii la şcoală cu pansamentul la ochi?

Această conversaţie se purta cu voce normală şi toată clasa ne putea asculta. Am dat din umeri şi m-am fâstâcit.

— Ei, hai, spune-ne.

— Păi, n-am vrut să râdă copiii de mine.

— De unde ţi-a venit ideea asta? în ţara ta copiii râdeau de tine din cauza ochilor?

— Da. Când mă vedeau pe stradă că port ochelari şi am strabism, îmi ziceau „aragaz cu patru ochi” sau „chioaro”.

— Aici nu se întâmplă aşa ceva. Vezi, şi madame Lozac a avut un accident şi medicii i-au pus piciorul în ghips. Cu toate acestea, nu mi-am luat liber de la şcoală şi nimeni nu a râs de mine. Oricine face

— >

aluzie la handicapul unui om este un necivilizat şi un arierat. Poporul în mijlocul căruia este normal să se întâmple aşa ceva este un popor înapoiat. Din fericire, aici suntem în Franţa şi poporul nostru are o istorie îndelungată şi o civilizaţie dezvoltată. Dar, chiar atunci când te vei întoarce la tine în tară, nu trebuie să uiţi că omul care râde de un handicap fizic este inferior şi, ca atare, trebuie dispreţuit. Ai înţeles?

— *Oui, madame*.

Evident, cu învăţătura rămăsesem în urmă. Stăteam prost de tot cu matematica, dar cu lectura mă descurcam relativ bine. Nu reuşisem să-mi formez însă o disciplină, să-mi pun ordine în activităţi şi în gânduri, ceea ce restul copiilor învăţaseră atât de bine de la madame Loz ac. Aproape în fiecare zi învăţătoarea ne dicta o poezie pe care trebuia s-o învăţăm pe dinafară în cursul după-amiezii şi s-o ilustrăm. Eu nu vedeam deloc de ce le-aş fi ilustrat cum se cuvenea, de ce aş fi desenat, de exemplu, un corb şi o vulpe pentru fabula lui La Fontaine *Le corbeau et le renard*. Mi se părea inutil să desenezi ceva banal.

Fusesem într-o duminică cu părinţii mei să vizităm palatul Versailles. Mă impresionase teribil somptuoasa reşedinţă a Regelui Soare şi a celor care-l urmaseră. Iar cel mai mult mă impresionaseră obiectele care-i aparţinuseră Mariei Antoaneta.

Minunatul dormitor cu patul său de opt stele:

strălucitor şi decadent. Mă gândeam ce fericită trebuie să fi fost persoana care locuise într-un asemenea lux. Îmi schimbasem radical părerea când luasem cunoştinţă de conţinutul ghidului explicativ. Rezuma, printre altele, soarta Mariei Antoaneta. O ghilotinaseră împreună cu soţul ei (Ludovic al XVI-lea) la revoluţie. Tragedia făcea însă ca personajul să fie şi mai impresionant. Era la Versailles un portret al ei: purta o rochie somptuoasă, o perucă imensă cu bucle albe şi zorzoane, avea un decolteu plin şi, deşi slabă, avea o plenitudine intrinsecă. Un aer de matroană rafinată, cu nas acvilin, frumoasă şi suficientă sieşi. Ţinea în mâna ei aristocratică un fir de trandafir, ca pe ceva de preţ. Ţinusem neapărat să cumpăr o vedere cu reproducerea acestui tablou al lui madame Vigée-Lebrun.

De atunci încolo am avut aşadar sursă de inspiraţie pentru ilustrarea poeziilor. *Le corbeau et le renard* a prins viaţă odată cu reproducerea în creioane pastel a tabloului lui Vigée-Lebrun, iar următoarele poezii, cu părţi ale acestuia: capul Mariei Antoaneta (tăiat), un braţ tăiat ţinând un trandafir… sau cu dizertaţii asupra aceluiaşi subiect: alte capete tăiate, alte braţe tăiate, ghilotine, sânge… Madame Lozac a fost impresionată şi a hotărât că trebuia să urmez clasa a X-a cu mademoiselle Lacroix, la D. Părinţii mei au fost fericiţi că nu trebuia să repet clasa.

Altfel, se anunţa o vacanţă minunată. Până la urmă, a ieşit la iveală că doctorul Aron nu meritase să fie pălmuit. Când ochiul s-a refăcut după operaţie, vedeam ceva mai bine, iar strabismul era mai puţin vizibil.

Vacanţa mare a fost o călătorie împreună cu mama, doamna Pantilie şi copiii ei pe Valea Loirei, în Normandia şi Bretania, la Marea Manecii. Am petrecut câteva zile la Etretat şi Deauville şi am prins ceva bronz. În rest, peisaje după peisaje, castel după castel. În septembrie ne-am întors cu părere de rău la Paris.

Mă obişnuisem cu Franţa şi vorbeam acum perfect franceza. Copiii de la ambasadă făceau uneori mişto de mine, spunând că graseiam mai ceva decât parizienii. Curtea şcolii mi s-a părut frumoasă de data aceasta. Era

plăcut afară, soarele încă bătea din plin, dar frunzele copacilor îşi puseseră deja machiajul de toamnă. Cele căzute trosneau atât de plăcut sub sandalele mele…

Persoana care a chemat, suflând din fluier, a X-a D era foarte diferită de proaspăt ieşita la pensie madame Lozac. Mademoiselle Lacroix era foarte tânără (să fi avut între 21 şi 25 de ani), cu o alură şic şi veşnic zâmbitoare. Sala de clasă în care ne-a condus avea pereţii plini de desene, tot felul de abajururi de hârtie agăţate de tavan, tot felul de plante şi un vas cu doi peştişori. Nu erau aici bănci de câte doi, ci mese mari împrejurul cărora stăteau câte şase elevi. Programa şcolară se dovedi a avea foarte puţine ore de gramatică şi matematică şi foarte multe de desen, sculptură în plastilină, plimbări în Champs de Marş, unde făceam acuarele după natură, expediţii la diferite muzee, cinematografe şi teatre de păpuşi. Asta mai ziceam şi eu scoală.

Inocentul

Ceea ce mi se părea nemaipomenit în Franţa era televiziunea. Alb-negru pe atunci, dar cu trei canale, care transmiteau emisiuni interesante pe parcursul zilei şi filme seara şi noaptea. M-am molipsit aşadar, din fragedă copilărie, de virusul cinefil.

Şcoala începea la 9 dimineaţa, iar eu trebuia să mă scol la 8. Prin urmare, până la 10 seara trebuia să fiu în pat. Dar, din fericire, părinţii mei plecau seara la diferite recepţii, baluri etc. Nu porneau niciodată înainte de a mă fi băgat în pat şi de a mă fi sărutat de noapte-bună. Cum auzeam însă uşa de la intrare închizându-se, mă ridicam din pat şi mă duceam în camera lor să mă instalez în faţa televizorului. Ştiam că aveau să se întoarcă abia după miezul nopţii, şi cum majoritatea filmelor, chiar cele marcate în *Télé-Poche* „pentru adulţi şi adolescenţi” sau „numai pentru adulţi”, se terminau oricum la 12 noaptea, nu aveam probleme.

Fireşte, preferatele mele erau filmele marcate „numai pentru adulţi”, care se transmiteau de obicei pe Canalul 3. Am văzut în acea perioadă tot ce era mai bun şi

mai *avant-garde* fără ca nimeni să bănuiască ceva. Înainte să se întoarcă mama şi tata, eram deja în pat. Am încurcat-o însă din pricina lui Luchino Vâsconti. Acest italian decadent realiza filme mult prea lungi, de „două serii". Aşa a fost şi *Inocentul*. Oo, ce frumos era! Acele *palazzi* cu decorurile lor fabuloase şi acele peisaje bucolice italiene! Acele paturi cu baldachine şi acele superbe nuduri! Erotismul şi întrepătrunderea ciudată a trupurilor!

Nudurile în mişcările lor graţioase erau atât de frumoase, încât nu mi-am putut dezlipi ochii de la televizor nici când am auzit cheia învârtindu-se în broasca uşii de la intrare. Părinţii m-au prins astfel în flagrant, savurând sexul de pe ecran.

De atunci încolo plecau seara de acasă numai după ce tata demonta televizorul, luând cu el o piesă fără care aparatul nu mai funcţiona. Aceasta a fost prima mea întâlnire cu cenzura. De atunci am devenit probabil atât de liberală şi nici acum nu cred că părinţii mei au avut dreptate.

Un alt inocent s-a arătat la orizont în acea perioadă.

Într-o zi, cu puţin înainte de ora prânzului, tata a primit un telefon istoric la birou.

— Alo.

— Alo, ambasada română? Domnul Gigi Golea?

— Da, eu sunt.

— Aici Romulus.

— Care Romulus?

— Romulus Stanciu.

— ROOMULUUS!! Unde eşti?! Părinţii tăi te caută de ani de zile!

— Sunt la Turnul Eiffel, jos, la telefonul de lângă lift.

— La Turnul Eiffel?!

— Da, nene Gigi.

— Unde ai fost până acu', măi băiete, mă? Că de când te caută ai tăi! Unde ai dispărut atunci, la Kinshasa?

— Păi n-am coborât acolo.

În următoarele minute, Romulus i-a povestit aventurile sale. Ce-i drept, ambasadorul Stanciu

observase, la câteva zile după dispariţia lui Romulus, lipsa ceasului său de aur. Doamna Stanciu, de asemenea, nu mai dădea de urma câtorva inele şi coliere. Bineînţeles că Julien şi Porno fuseseră cei bănuiţi. Adevărul adevărat i se dezvăluia de-abia acum tatii. Romulus n-avusese niciodată de gând să coboare nici la Kinshasa, nici la Brazaville. Mersese pe Zair până la vărsarea acestuia în Atlantic şi acolo schimbase în devize acele atât de non-budiste obiecte aurifere. Se îmbarcase pe un vapor care-l dusese împrejurul Africii şi apoi traversase Oceanul

Indian. Debarcase în India şi luase trenul până la Pondicherry, unde se afla sediul sectei budiste cu care corespondase timp de câteva luni. Fusese primit cu braţele deschise şi tratat ca un musafir în primele câteva zile. Apoi însă fusese inclus în marea familie şi pus la muncă pe plantaţiile de orez. Suportase timp de un an de zile, dar, în final, nu mai rezistase. Furase câteva provizii alimentare din rezerva comună şi fugise, direcţia Paris. Neavând însă aproape niciun ban, se mai oprise pe ici, pe colo la muncă şi îi mai trebuise încă un an şi ceva ca să ajungă în Oraşul Luminilor.

— Nene Gigi, m-am gândit că eu, ca artist, numai aici pot să mă afirm. Dar nu mai am niciun ban. Nu poţi mata să-l suni pe tata să-mi trimită ceva? Eu nu vreau să vorbesc direct cu el.

— Bine. O să-l sun, că săra cu’ de când aşteaptă veşti de la tine! Te-au căutat, măi băiete, cu scafandrii prin Oubangui şi prin Zair, să nu cumva să te fi înecat, şi tu culegeai orez în India!

— Nene Gigi, până vin banii de la tata, poţi să-mi împrumuţi dumneata câteva sute de franci, că nu mai am niciunul?

Tata a fost de acord şi şi-au dat întâlnire peste 30 de minute la baza Turnului Eiffel. Odată ajuns acolo, tata a zărit, în mulţimea de turişti de toate culorile şi speciile, pe după numeroasele vederi pariziene expuse în faţa unui chioşc, silueta lui Romulus. Părea mai degrabă o umbră a lui

Romulus, cu aceiaşi ochelari vechi cu lentile groase. Slăbise îngrozitor şi avea aerul unui artist în acel stadiu tipic de căutare de sine frenetică şi înfometată. Nu-l lăsase însă pe tata să se apropie prea mult.

— Stai! Nu te apropia! aruncă banii!

— Romulus dragă, ce-i cu tine?

— Lasă, nene Gigi, că vă ştiu eu pe voi, ăştia de la ambasade! Ai fi în stare să fi venit cu un ştiu câţi securişti după mata, să puneţi mâna pe mine şi să mă duceţi forţat la Bucureşti.

— Romulus dragă, sunt singur.

— Ori arunci banii şi pleci imediat, ori plec eu şi o să-i spun tatii, când vorbesc cu el, că n-ai vrut să mă împrumuţi nici cu câteva sute de franci.

Tata a aruncat aşadar banii. Romulus i-a prins cu măiestrie şi a întins-o imediat, strigând peste umăr: „Mersi, nene Gigi”.

Întors la ambasadă, tata a sunat imediat la Bucureşti la familia Stanciu – fuseseră rechemaţi

— *y* de la post – şi le-a dat vestea cea mare: Romulus era în viaţă şi, ca dovadă, cerea bani! Stâncii au plâns de fericire. L-au ţinut pe tata aproape o oră la telefon, cerându-i amănunte despre cum călătorise Romulus pe Atlantic şi Indian, cum plantase orez, cum era îmbrăcat, câte kilograme părea să aibă… în final au spus că aveau să trimită neîntârziat prin valiza diplomatică o sută de mii de franci şi, mai ales, doamna Stanciu l-a rugat pe tata, printre plânsete şi suspine, să-i dea bani copilului ori de câte ori va cere.

Tata şi Romulus aveau să se mai întâlnească de câteva ori la Paris. De fiecare dată în alt loc. Romulus îşi perfecţionase tactica. îl suna pe tata cu vreo 24 de ore înainte de momentul în care avea de gând să-şi primească alocaţia. îi dădea întâlnire, de exemplu, la telefonul public din Place de l’Opera. A doua zi de dimineaţă, tata se ducea să ia de la biroul ambasadei, unde sosea valiza diplomatică, din contul alimentat permanent de domnul şi doamna Stanciu, suma cerută de Romulus. La ora 14.00

era lângă cabina telefonică unde îi dăduse întâlnire Romulus. Tocmai atunci suna telefonul şi tata ridica receptorul.

— Sper că eşti singur. Vino în Place de la Concorde, la telefonul de lângă cafeneaua Petit Coeur. Să fii acolo la 14.30 fix!

Tata pornea rapid într-acolo astfel încât să ajungă în timp util. La 14.37 suna telefonul.

— Îndreaptă-te acum spre Notredame. Ne întâlnim la 15.00 la chioşcul din stânga cum intri, ăla cu cărţi. Să fii singur!

Romulus apărea în sfârşit în faţa catedralei Notredame pe la 3 şi un sfert. Nu se apropia prea mult de chioşcul cu pricina şi de tata şi îi striga de la distanţă:

— Stai! aruncă banii!

Tata arunca plicul spre Romulus, care, cum îl prindea, o lua la sănătoasa cât îl ţineau picioarele.

Fantômas

— Dragă, nu vi se pare că sunt cam anormali copiii ăştia ai noştri? Ce părere aveţi de jocurile acelea cam violente pe care le tot joacă? Mai ales porcăria aia căreia îi zic „de-a Fantômas”? le întrebă odată una dintre mame pe celelalte când ne aşteptau pe noi, copiii de la ambasadă, la ieşirea de la şcoală.

— Nu-i nimic de mirare, dragă, cu toate inepţiile care se transmit la televiziune. Cu jocul ăla s-au inspirat de la porcăria aia de serial.

În naivitatea lor, adulţii habar nu aveau că jocurile noastre erau nimic pe lângă realitate. Inclusiv cel de-a Fantômas.

Sorin Pantilie, care furase de la mă-sa un ciorap rupt, pe care-l legase la un capăt şi şi-l punea pe cap, era Fantômas. Noi, ceilalţi copii, eram împărţiţi în două bande rivale şi ne „omoram” unul pe altul împungându-ne cu creioane sau carioci roşii. Odată ce unul dintre noi era mânjit pe faţă sau pe haine cu roşu, ieşea din joc pe motiv că era mort. În toate acestea, Fantômas avea un rol aparte. El se ascundea prin Champs de Marş, unde ne jucam de

obicei, prin locurile cele mai de neînchipuit. Trebuia să avem grijă ca el să nu apară niciodată în faţa noastră. Când sărea dintr-un boschet şi era faţă în faţă cu noi, trebuia să îngheţăm şi, în secunda următoare, să ne prăbuşim la pământ. Eram deja morţi şi ieşeam din joc. Dacă aveam însă simţurile destul de treze şi ne întorceam cu spatele sau ne culcam cu faţa la pământ înainte ca el să fi apărut în faţa noastră, nu numai că nu ieşeam din joc, dar mai căpătăm şi o viaţă în plus.

Clădirea ambasadei, a consulatului şi a reşedinţei diplomaţilor, precum şi cea a personalului tehnic aveau nu doar numeroase etaje, scări, camere, culoare, o curte mare interioară superbă, alte două curţi interioare mai mici, dar şi un fascinant labirint de tuneluri subterane. În timpul săptămânii, când era prea frig pentru a merge în Champs de Marş, Fantômas şi cele două bande rivale îşi mutau sediul în clubul ambasadei. Aveam acolo o masă de ping-pong şi o bibliotecă. Părinţii stăteau liniştiţi la birouri sau acasă, în apartamente, ştiindu-ne acolo. Ne săturam însă repede de răsfoitul revistelor şi de ping-pong şi atunci luam cu asalt tunelurile.

Acestea se întindeau pe câteva nivele şi erau un decor ideal pentru „de-a Fantômas”. Ne împărţeam în grupuri de câte doi şi ne urmăream, încercând să-i mânjim cu roşu pe membrii bandei adverse. Exploram cu atâta plăcere infinitele cămăruţe întunecate de la subsol şi ne târam ca şobolanii de-a lungul conductelor. Tunelurile deveniră domeniul nostru secret.

Mulţi dintre noi observaserăm că unele dintre încăperile de acolo aveau uşile încuiate cu multiple yale şi lacăte enorme. Umbla zvonul că unii dintre noi încercau de ceva vreme să spargă încuietorile cu pricina, dar, cum majoritatea aveam mâinile mai mici decât oricare dintre lacăte, nouă, celor cu capul pe umeri, ni se părea o fantezie.

Era o după-amiază mohorâtă de miercuri în luna februarie. Şcoala franceză era închisă în fiecare miercuri, aşa că aveam liber. În cursul dimineţii merseserăm să ne

jucăm unii pe la alţii şi ne trimiseserăm vorbă să ne întâlnim la club la ora 14.00.

Am stat acolo exact o jumătate de oră, timp în care părinţii veniţi să ne aducă s-au asigurat că paletam cuminţi stupidele mingi de ping-pong. După ce au plecat cei mari, Sorin şi-a pus ciorapul de Fantômas, iar noi ceilalţi ne-am împărţit în obişnuitele bande rivale. Bandiţii, din care făceam şi eu parte, ţinură şedinţă într-una din camerele sumbre ale subsolului. Şeful bandei, Florentina, a stabilit grupele de câte doi în care aveam să acţionăm şi în acea zi. S-a hotărât ca partenerul meu să fie Vlăduţ Ghinea. Era cu doi ani mai mic decât mine, de-abia intrat la Bandiţi, iar eu trebuia să-l dăscălesc şi să am grijă să nu cadă victima vreunuia dintre poliţişti sau să nu se trezească faţă în faţă cu privirea letală a lui Fantômas. Am patrulat amândoi vreo oră prin tuneluri şi nu am dat nas în nas cu niciuna dintre perechile adverse. La un moment dat, ne-am întâlnit doar cu Camelia şi Stelian, care erau tot de la bandiţi. Am schimbat câteva impresii şi am luat-o apoi care încotro. Înainte de a-i întâlni, le auziserăm paşii şi ne ascunseserăm după o conductă cu cariocile în mână, gata de atac. Suspansul suprasolicitase probabil vezica lui Vlăduţ şi acum, aflându-ne din nou în siguranţă, m-a rugat bâlbâindu-se să mă întorc cu spatele, ca să se poată uşura. Abia ce-am auzit un jet firav plesnind metalul uneia dintre ţevi, că de departe, de la un nivel inferior, au început nişte zgomote teribile. Cineva părea să lovească sălbatic o structură metalică. Jetul lui Vlăduţ a îngheţat şi am încremenit amândoi de frică. În câteva secunde, am reuşit totuşi să-mi înving teama:

— Vlăduţ, hai să mergem să vedem ce se întâmplă.

Vlăduţ a tăcut câteva momente. Figura lui spunea limpede că nu i se părea o idee bună. Dar nedorind probabil să pară mai papă-lapte decât o fată, a aprobat în final cu o mişcare vagă a capului şi un „îhî”. Am fugit de la capătul nivelului al doilea al subsolului spre scările pe unde trebuia să coborâm la nivelul inferior. Bătăile şi pocnetele se auzeau încontinuu. Am ajuns în sfârşit la

treptele înguste din metal. Am îndreptat fasciculul lanternei în jos, luminând toată casa scărilor până la nivelul inferior. Tocmai atunci zgomotul a încetat şi ne-a lăsat într-o linişte şi mai apăsătoare. Am coborât încet, cu prudenţă, şi am luat-o apoi tiptil pe culoarele labirintice ale nivelului al treilea. La un moment dat am zărit o lumină destul de puternică pentru acele locuri, ca şi cum mai mulţi oameni s-ar fi adunat acolo cu lanternele lor. Am cotit şi am intrat pe culoarul respectiv. La capătul acestuia erau adunaţi mai mulţi bandiţi şi poliţişti, printre care Fantômas însuşi, cu ciorapul mă-sii ridicat de pe faţă şi formându-i un moţ caraghios în vârful capului.

— Piua! ne strigă el.

— Piua! răspunserăm noi, în semn că eram de acord cu amânarea represaliilor.

Am înaintat spre grupul celor care făcuseră pace. Am văzut că una dintre uşile pe care le ştiam încuiate era deschisă, cu lacătul atârnând, spart, înăuntru, camera părea luminată de fasciculele altor lanterne.

— Staţi! făcu Fantômas. N-aveţi voie să intraţi decât dacă păstraţi secretul. Nu trebuie să spuneţi la niciunul dintre babaci ce se află aici. Juraţi?

— Jurăm.

8

Secrete

Sorin s-a dat atunci la o parte şi ne-a făcut semn să intrăm. Am înaintat spre partea încăperii unde erau strânşi câţiva copii şi ne-am uitat peste umerii lor la locul scăldat în lumina fasciculelor. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor şi am scos un „sa!” de uimire şi de spaimă. Vlăduţ a început să urle, dar Sorin i-a pus mâna la gură şi l-a potolit.

— Sper că nu ţi-e frică! făcu Florentina spre mine. Nu trebuie să-ţi fie frică! Ţi-e frică?

— …Nnnuu… Dar ce-i cu chestiile astea aici?

Florentina dădu din umeri:

— Nu ştim. Dar trebuie să rămână secretul nostru.

— Nu credeţi c-ar trebui să le spunem ălor bătrâni?

Sorin sări ca ars:

— Nicidecum! Ne-ar certa şi ne-ar zice că n-aveam ce căuta aici! E secretul nostru. Aţi jurat!

— Bine. Eu nu spun nimic.

Am renunţat să mai pun alte întrebări. Oricum, eram prea surprinsă de ceea ce văzusem.

Sub fasciculele lanternelor se aflau două schelete umane aproape întregi. Le lipseau doar câteva oase de la picioare şi de la mâini, care erau împrăştiate mai încolo, către o grămadă de oase de acelaşi fel. Părea că cineva le adunase acolo cu grijă.

— Cum credeţi că au murit? întrebă unul dintre noi.

— Cine ştie? Poate că tunelurile astea comunică cu catacombele şi pe aici se luptau şi se omorau oamenii pe vremea lui Fantômas ăl adevărat.

— Sau poate că sunt spioni americani surprinşi infiltrându-se în ambasadă.

— Are cineva curajul să ia un os în mână? Eu am! ne provocă Florentina.

— Ce mare lucru?!

— Hai să te văd! Cine nu ia un os în mână e un papă-lapte. Bine?

Am murmurat cu toţii afirmativ. Florentina a dat startul. A luat un os din grămăjoară, l-a fluturat în mână şi l-a pus apoi la picioarele unuia din scheletele cvasi-întregi. Am urmat Bogdan, eu, Fantômas, Eliza, Cristian, Gina şi, în final, Vlăduţ. Se dăduse iniţial la o parte, încercând să fugă din cameră, dar când toţi ceilalţi am început să strigăm „Papă-lapte! Papă-lapte!”, arătându-l cu degetul, s-a întors, şi-a luat inima în dinţi, a apucat un os de pe jos şi l-a azvârlit repede lângă cele două schelete.

Sorin a preluat apoi comanda:

— Bun. Acum haideţi să închidem la loc şi să plecăm de-aici până nu ne găsesc ceilalţi. Trebuie să găsim sârme sau ceva de genul ăsta să legăm la loc lacătul.

Am început cu toţii să căutăm ceva adecvat pe la nivelul al treilea. Am găsit câteva sârme şi sfori înfăşurate în jurul conductelor de apă şi gaze. Sorin şi Cristi le-au înfăşurat în jurul lacătului şi yalelor sparte. Uşa părea

acum bine închisă.

— Bun. Acum haideţi să punem o pecete la lacăt, pe care s-o verificăm de fiecare dată când ne jucăm aici.

Ne-am uitat toţi cu nedumerire la Sorin.

— Din ce să facem o pecete?

— Cu gumele de mestecat, proştilor!

Surprinşi de o asemenea inventivitate, ne-am oprit toţi din mestecat, în timp ce Sorin a întins mâna cu palma ridicată în sus spre noi:

— Scuipaţi!

Am scuipat cu toţii şi Sorin a plămădit un aluat inedit de Chiclets, Hollywood şi Malabar, pe care l-a lipit apoi pe lacăt.

— Cine are ceva care să poată fi folosit ca însemn pe pecete?

Ne-am uitat unul la altul şi fiecare la el însuşi, dar niciuna dintre posesiile noastre nu părea a fi demnă de aşa ceva. Am observat într-un final brăţara din floricele de plastic a Elizei:

— Asta n-ar fi bună?

— Ba da, făcu Fantômas. Scoate-o.

Eliza s-a supus imediat şi i-a întins brăţara cu floricele. Fantômas a lipit-o de două ori pe sigiliu, imprimând astfel câte două linii de floricele în formă de cruce. I-a înapoiat apoi brăţara Elizei şi a rostit pompos:

— Când nu vom mai găsi aici această pecete, vom şti că cineva ne-a descoperit secretul. Dacă vom afla că unul dintre noi a vorbit, îl vom transforma în schelet.

De fiecare dată când ne jucam în tuneluri, noi, Comandoul Secret, format atât din bandiţi, cât şi din poliţişti, cu Fantômas însuşi în frunte, ne dădeam întâlnire la nivelul al treilea şi verificam împreună pecetea. Lunile însă au trecut şi cruciuliţa din floricele a rămas intactă pe guma noastră de mestecat.

Blow Up

Era deja anul ’77, iar eu trecusem într-a IX-a. Ştiam acum perfect franceza şi eram cea mai bună elevă la gramatică, citire şi compunere. S-a întâmplat ca

învăţătorul din a IX-a B, domnul Gauthier, să fie un scriitor şi un ziarist ratat. Avea aproximativ 40 de ani şi îşi descărca pasiunile şi neîmplinirile asupra noastră. La fiecare schimbare de anotimp ne ducea în Champs de Marş să facem un raport despre transformările din natură. Când Sena s-a revărsat în acel an din cauza ploilor abundente, ne-a dus pe cheiurile inundate, ne-a pus să intrăm cu pantofii în apă, purtându-ne prin toate băltoacele, şi ne-a cerut să-i scriem un articol despre această calamitate. Ne aducea compunerile corectate după două zile şi îşi bătea joc de aceia dintre noi care, după cum spunea el, „nu stăpâneau expresia”. Ca temă pentru fiecare weekend aveam de compus o poezie cu titlul şi rima date. Am devenit în scurt timp scriitorul recunoscut al clasei şi chiar şi acum cred că, dacă n-ar fi fost domnul Gauthier, nici nu m-aş fi gândit vreodată la „expresie”.

Evenimentele din cadrul ambasadei erau însă mult mai interesante decât cele de la şcoală. Cutremurul din 77 n-a zguduit numai România, ci şi mica noastră lume din strada Expoziţiei. Adulţii erau la o recepţie când a avut loc dezastrul, iar noi, copiii, eram adunaţi în apartamentul familiei Chiriac şi tocmai dăduserăm pe canalul cu filme „numai pentru adulţi”, când părinţii noştri au dat buzna înspăimântaţi şi ne-au luat acasă. Îmi amintesc că atunci nici nu realizam de ce mama şi tata erau îngrijoraţi:

— Cum adică a fost „cu tremur”? Doar nu e 1 aprilie, să mă faceţi să cred că toate blocurile din Bucureşti s-au legănat ca balansoarele şi au scuturat pe jos câteva apartamente!

Din fericire, nimeni din familia noastră nu păţise nimic. La câteva zile după eveniment însă, mama a primit un telefon de la doamna Stanciu:

— Clemenţa dragă, am tras o spaimă îngrozitoare la cutremur. Se bălăngănea casa ca o trestie şi scârţâiau pereţii. Credeam c-o să murim, dar ne era teamă numai de un singur lucru: că nu mai apucăm să-l vedem pe Romulus. Aşa că ne-am hotărât, dragă: venim la Paris să încercăm să-l ajutăm şi pe el, puişorul, şi să-l luăm acasă!

În nici două săptămâni au şi aterizat. Nu se schimbaseră deloc în aceşti vreo trei ani de când nu-i mai văzuserăm. Aceeaşi doamnă Stanciu mămoasă şi grasă şi acelaşi domn Stanciu sfrijit şi flegmatic. Ca foşti ambasadori, au fost instalaţi într-unul din apartamentele reşedinţei ambasadorului.

Şi totuşi, majoritatea timpului şi-o petreceau la noi. Doamna Stanciu adusese de la Bucureşti o valiză întreagă cu lucrurile lui Romulus. Cum, după atâta timp, erau mototolite, i le-a călcat la noi şi, în timp ce mângâia mânecile şi gulerele cămăşilor după ce dăduse pe ele cu fierul încins, ne-a povestit, mie şi mamei, despre copilăria lui Romulus şi, după fiecare evocare, ofta din greu şi suspina:

— Of, of, of, Romulus, Romică!

A durat ceva timp până au luat legătura direct cu Romulus. Au aşteptat ca acesta să-l sune din nou pe tata şi să-i ceară banii de buzunar trimestriali. Când s-au întâlnit atunci, tata nu i-a aruncat numai teancul cu bancnote, ci şi o scrisoare plângăcioasă şi siropoasă de la madame Stanciu către fiul risipitor, cu rugămintea să sune cât de repede la ambasadă pentru a stabili o nouă întâlnire, de data aceasta cu părinţii. Au trecut vreo zece întâlniri, pe parcursul a două luni, pentru ca Romulus să se hotărască să plece acasă. Oricum, nu făcuse gaură în peisajul artei plastice franceze şi perspectiva unei vieţi mai uşoare l-a atras spre casă. Ca pe vremuri, am petrecut o noapte împreună, în oraş de data aceasta: Romulus, eu, domnul şi doamna Stanciu şi părinţii mei. A doua zi, au urcat toţi trei la bordul avionului Tarom cu destinaţia Bucureşti. Cum au ajuns la Bucureşti, la casa lor din Cotroceni, doamna Stanciu a sunat-o pe mama:

— Dragă, s-a acomodat bine. Am avut ceva emoţii la început, când, de-abia coborât din avion, s-a uitat parcă pierdut şi ne-a întrebat: „Pe aici se găseşte orez?”

Au venit anii *’78 – 79* şi, la Paris, nu ne plictiseam deloc. Erau anii Gainsbourg, Jane Birkin, Sylvia Kristel, anii în care Brigitte Bardot începuse să se autorepudieze

ca sex-simbol şi să se lanseze în campania pentru protecţia animalelor, motiv pentru care revistele erau invadate de poze sugestive: B.B. goală pe plaja de la Saint-Tropez, B.B. goală la ţară, lângă un măgăruş, B.B. goală pe un iaht etc.

Intrasem deja în clasa a VIII-a şi îmi plăcea mai puţin decât la domnul Gauthier. Mă dăduseră la a VIII-a A şi învăţătoarea de aici era foarte serioasă şi intelectuală. Nu eram instalaţi în bănci, ci la mese mari, în grupuri de câte şase, întocmai ca la domnişoara Lacroix. Aproape toate activităţile trebuiau îndeplinite în grup. Majoritatea exerciţiilor de gramatică, matematică, istorie sau geografie mi se păreau foarte simple şi le rezolvam fără a-i aştepta pe ceilalţi. Consideram că le făceam un serviciu. Învăţătoarea nu era de aceeaşi părere şi mă certa întotdeauna pentru lipsa spiritului de echipă. Eu nu vedeam însă de ce eram obligată să fac echipă cu proştii.

Nici pentru locuitorul Fântânii lui Marte lucrurile nu stăteau ca pe roze. De mai bine de trei ani de zile eram obişnuită să-l întâlnesc în curtea din spatele fântânii când mă întorceam de la şcoală. Chiar şi iarna era afară, la post, dând pe gât vin roşu ca să se mai încălzească. Toţi erau obişnuiţi

— cu el, inclusiv turiştii, cărora le percepea o taxă pentru a-i lăsa să fotografieze fântâna şi încă una pentru a-i lăsa să se fotografieze cu el însuşi. Când veneau grupuri de turişti japonezi, Jacques câştiga cel mai bine şi dădea chiar autografe, semnându-se „Marş”. Nimeni din cartier n-a înţeles ce a avut poliţia cu el. Au venit să-l anunţe că trebuia să evacueze locul în maximum o săptămână. Când au revenit peste o săptămână, Jacques era tot acolo. I-au dat un al doilea avertisment: dacă nu avea să părăsească monumentul arhitectonic de bunăvoie, peste două zile îl vor evacua cu forţa. Jacques s-a pregătit aşadar de lupta de clasă. A făcut rost de o bucată de cârpă roşie, a pus-o în vârful unui baston şi a înfipt steagul pe undeva prin buclele lui Marte. S-a declarat pe faţă comunist şi a cerut sprijinul ambasadei române. Diplomaţii noştri constipaţi au refuzat politicos, dar copiii au promis că aveau să-l asiste

la aruncatul cu pietre în „curcani”.

Confruntarea a avut loc într-o zi cum nu se poate mai prielnică: miercuri, când toţi copiii erau acasă. Când s-au arătat forţele de ordine, Jacques a început cu o demonstraţie paşnică. S-a urcat pe statuie, a luat steagul roşu în mână şi, fluturându-l cu vigoare, a dat tonul la *Marseilleză*:

Allons enfants de la patrie
Le jour de gloire est arrivé…

Noi, copiii, l-am secondat, ca şi unii dintre locuitorii cartierului, ieşiţi la ferestre, precum şi câţiva *clocharzi* din zonă. Poliţiştii s-au năpustit însă asupra fântânii şi au încercat să-l dea jos pe Jacques. El le-a dat câteva şuturi şi, furios, a început să tune *Internaţionala*, acompaniat, fireşte, de demonstranţi. Poliţiştii nu şi-au încetat nici atunci represaliile, iar Jacques n-a mai avut altă soluţie. A strigat cu toată forţa „Aux armes, camarades!” şi atunci am început bombardamentul cu pietrele pe care le aveam deja pregătite. Strigamtotodată „À bas les poulets!”, ceea ce făceau şi unii dintre locatarii prezenţi la ferestrele imobilelor din jur. *Clocharzii* băteau ritmul lovind cu linguri şi cuţite în sticlele lor de alcool. Curcanii s-au mai zgâit vreo douăzeci de minute la această reprezentaţie fistichie şi au părăsit apoi zona, promiţând însă să revină. Jacques şi-a putut păstra deocamdată modesta sa locuinţă, dar, de unde până atunci zilele îi fuseseră lipsite de griji, himera sordidă a evacuării a început să-i planeze de aici înainte deasupra capului.

La exact o săptămână după victoria repurtată la Fântâna lui Marte, ne-am întâlnit la club şi de acolo am pornit spre tuneluri. Comandoul Secret se adunase cu o zi în urmă şi stabiliserăm ora la care trebuia să ne întâlnim la nivelul al treilea. La 15.30 am fost cu toţii acolo şi am avut o neplăcută surpriză. Nu numai că pecetea era dezlipită, dar uşa camerei secrete era dată în lături. La scurt timp, am auzit un adevărat vacarm la nivelele superioare. Am urcat şi ne-am alăturat copiilor care alergau pe-afară. Mulţi dintre ei strigau că se descoperiseră schelete într-

una din camere. Am ieşit în sfârşit şi noi afară, în micuţa curte interioară, şi acolo i-am găsit pe Nicuşor Marcovici şi Adrian Dumitraşcu făcând pe spadasinii. Numai că, în loc de săbii, încrucişau în aer nişte oase lungi umane, probabil de la mâini sau picioare. Nu numai ei ţipau în timp ce se băteau cu oasele, dar şi cei din jurul lor îi încurajau pe unul sau pe altul. Era aşadar o gălăgie infernală în mica noastră curte interioară. La scurt timp, uşa mare dinspre birourile ambasadei s-a deschis şi pe ea a ieşit în fugă administratorul, domnul Nica. îl urmau tata şi ofiţerul de serviciu din acea zi, care, îngrozit de ce văzuse, s-a oprit în uşă. Domnul Nica i-a urecheat pe Nicuşor şi pe Adrian, le-a smuls oasele din mână şi a ţipat spre noi toţi:

— N-aveţi voie cu astea! Toţi acasă! Acasă imediat, că vă trag o mamă de bătaie, mucoşii dracului!

Vocea lui era atât de puternică şi de câinoasă, că ni s-a făcut părul măciucă şi am alergat în viteză spre uşa în dreptul căreia stătea tata.

Domnul Nica a adunat oasele din curte şi, înainte de a intra pe uşa care ducea spre club şi spre tuneluri, s-a întors şi s-a uitat la uşa dinspre ambasadă. L-a văzut pe tata proţap, stând acolo inocent şi gură-cască, conform prostului său obicei. Nica i-a aruncat o privire tăioasă şi i-a strigat:

— Dumneata ce stai să te uiţi? Du-te să vezi dacă mucoşii ăia s-au dus spre apartamentele lor!

Aşa s-a făcut că a doua zi, când am venit de la şcoală pentru masa de prânz, am găsit în apartamentul nostru o tevatură nemaipomenită. Mama şi câţiva colegi de-ai tatii împachetau lucrurile noastre din dormitor.

— Ce se întâmplă?

— Claudiţă, trebuie să plecăm acasă.

Sufrageria era de asemenea cu susul în jos.

Acolo erau numai tata cu domnul Nica şi cei doi păreau să aibă o altercaţie. Simţeam undele ostile în aer şi îl vedeam pe tata roşu la faţă şi asudând de furie, iar pe domnul Nica cu o figură aspră, plină de riduri.

— Cum îndrăzneşti dumneata să-i spui

ambasadorului să mă trimită acasă, aşa, pe nepusă masa? pufnea tata la administratorul ambasadei, care, deşi nu avea niciun grad diplomatic, era sus-pus pe alte părţi.

— Păi, aveţi altă soluţie? îi replică domnul Nica cu o voce de îngheţau apele.

— Aa, dacă nu, s-ar putea să înmulţesc şi eu scheletele din subsol, aşa e? Dar cu copiii ce-o să faceţi?

— Copiii inventează fel de fel de lucruri şi le uită cât ai zice peşte.

În nici trei ore, eram urcaţi în avionul cu destinaţia Bucureşti. Plecasem din nou şi plângeam de nemulţumire.

10

Balta-Albă

Acel sfârşit de an a fost, poate, cel mai urât din viaţa mea. Ajunseserăm la Bucureşti în noiembrie şi părinţii mă şi înscriseseră la şcoala de cartier. Locuiam într-un apartament de două camere la etajul nouă al unui bloc din Balta-Albă şi trebuia să merg la şcoala nr. 75. M-am simţit umilită încă din prima zi, când a trebuit să îmbrac costumul de pionier. De asemenea, pardesiul şi căciula trebuiau să fie modeste şi să nu iasă în evidenţă în niciun fel. Mama îmi alesese pentru această ocazie un pardesiu kaki insipid, dar mă împodobise cu vechea mea căciulă portocalie cu un ciucure mare în creştet. Acel lucru a atras oprobriul învăţătoarei, care a spus că nu era o căciulă potrivită pentru o elevă. Clădirea şcolii şi sala de clasă au făcut să-mi îngheţe sângele în vine. Era o construcţie relativ nouă, cu geamuri mari, pătrăţoase şi un stil arhitectonic inexistent: o construcţie, acolo. Geamurile acelea pătrate, dar cu muchii construite strâmb, mă înspăimântau îndeosebi. Păreau geamurile unei închisori sau şcoli de corecţie, nicidecum ale unei şcoli normale. Cât despre sala de clasă… Cu mintea mea de copil de nouă ani, nu înţelegeam ce faptă rea comisesem pentru a fi obligată să stau între cei patru pereţi nuzi, cu o catedră şi o tablă neagră în faţă, având drept decor numai tabloul acelui om zâmbitor cu păr buclat şi buze groase pe care îl văzusem cu mult timp în urmă la Bangui. Băncile erau foarte simple

şi foarte vechi, iar pe scaunele lor incomode şedeau mai mulţi copii decât văzusem vreodată într-o singură încăpere, toţi îmbrăcaţi la fel: în costumul de pionier. Mă simţeam efectiv ca într-o închisoare şi, neputând să realizez ce greşeală făcusem în această viaţă, încă de pe atunci mi-au încolţit în minte acele idei sinistre şi stupide despre posibila vină dintr-o altă viaţă, sfârşitul lumii, sinucidere etc. Era un univers atât de diferit de cel pe care tocmai îl părăsisem, atât de groaznic în comparaţie cu acela!

O altă problemă îmi înnegura acele zile. Cartierul Balta-Albă era, ca şi acum, un cartier unde majoritatea locatarilor erau din familii de muncitori, vânzători sau simpli funcţionari. Copiii lor aveau prea puţină educaţie. De la părinţi nicidecum nu puteau s-o aibă, iar din mass-media cu atât mai puţin. Televiziunea şi ziarele erau cenzurate, inodore şi incolore, încât nu mai interesau pe nimeni.

În fine, aici, la Bucureşti, am auzit iarăşi spunându-mi-se pe stradă chestii precum „aragaz cu patru ochi”, „chioaro”, „şaşio” etc. Strabismul meu era încă vizibil şi atrăgea atenţia copiilor de vârsta mea, care nu aveau altceva mai interesant de văzut. Mi-am amintit de cuvintele doamnei Lozac şi, de la bun început, m-am închis ca într-o carapace. Poporul meu mi s-a părut străin şi inferior. Era trist şi mă simţeam atât de singură. Mă duceam în fiecare zi la şcoală şi treceam pe alei noroioase, străjuite de blocuri aproape identice unul cu altul, urâte şi murdare, şi mă întorceam în fiecare zi acasă pe aceleaşi alei.

Din fericire, părinţii mei păreau să-mi împărtăşească opiniile cu privire la proasta calitate a oamenilor din cartierul Balta-Albă. În câteva luni, m-au mutat la şcoala generală a liceului Zoia Kosmodemianskaia. Aici nu mai purtam costumul de pionier, ci uniforma ordinară cu sarafan bleumarin. Puteam să ne abatem însă de la regula purtând pulovere lungi pe deasupra, bluze normale pe sub sarafan etc. Pe profesori, din fericire, nu-i interesa prea mult ţinuta noastră. Clădirea era cu mult diferită de cea a

şcolii 75. Fusese construită în secolul al XIX-lea şi este declarată şi acum monument arhitectonic. Fetele de aici proveneau din familii bune, iar educaţia era mai bună. Ca şi la Paris, nimeni nu-mi aminti vreodată de defectul meu ocular.

Îmbunătăţirea situaţiei de la şcoală îmi prindea bine, cu atât mai mult cu cât acasă lucrurile mergeau din ce în ce mai prost. Tata fusese dat afară de la Externe odată cu reducerile masive de personal ce se făcuseră în urma fugii lui Pacepa. Atunci, toţi cei care erau suspectaţi de a nu fi tocmai comunişti au fost aruncaţi în stradă. Mai multe puncte negre se adunaseră la dosarul lui Gigi Golea: povestea cu scheletele, relaţii prea strânse cu un diplomat american, cunoaşterea prea precisă a evenimentelor din Valea Jiului în ’77 – minerii aruncaseră atunci cu pietre după elicopterul prezidenţial şi doi dintre ei fuseseră ucişi. Gigi s-a reangajat repede la o întreprindere de comerţ exterior, dar căderea sa socială bruscă făcuse din el un soţ şi un tată prea puţin plăcut. Bea mult, era obsedat de faptul că era urmărit de Securitate, ceea ce era adevărat, făcea scandal, mă bătea pe mine şi o bătea pe mama.

Mama era şi ea nebună şi fusese internată la Spitalul 9 în repetate rânduri. Ce-i drept, dramul ei genetic de schizofrenie fusese înzecit de procedeele Securităţii. Pe vremea lui Ceauşescu, aceşti oameni foloseau un drog pe care îl administrau pe căi „subtile” persoanelor care ar fi putut să le spună ceva ce ei nu ştiau deja prin intermediul numeroşilor lor informatori. Nu am făcut parte din Securitate, aşa că nu ştiu exact despre ce era vorba, dar, deoarece am avut ocazia să-l încerc pe propria-mi piele, sunt convinsă că produsul era bazat pe scopolamină, o substanţă care-ţi relaxează centrii nervoşi şi te face să-i spui oricui tot ce ştii.

Eram deja în prima clasă de liceu când m-am întors odată acasă, după ora prânzului, şi mi-a venit să-mi fac siesta. Un lucru cu totul anormal, căci niciodată nu dormeam după-amiaza. Acum însă m-am simţit foarte obosită şi m-am trântit pe canapeaua din sufragerie în

uniforma de şcoală. Mama nu urma să apară decât după 16.30, iar tata mai târziu. Trebuie să fi dormit vreo oră. M-am trezit efectiv în picioare, cu receptorul în mână, vorbind de zor cu cineva la telefon. Rostirea numelui meu, „Claudia”, a fost probabil ceea ce m-a făcut să-mi revin:

— Claudia, şi acum ce face tatăl tău?

— Aăă… ăăă… dar cine sunteţi?

Bărbatul de la celălalt capăt al firului a respirat alert de câteva ori şi apoi a întrerupt legătura.

M-am simţit tulburată câteva luni de atunci încolo şi, când i-am povestit în sfârşit mamei ce mi se întâmplase, mi-a spus că era ceva curent, şi ea avusese aceleaşi probleme la Bucureşti, Bangui şi Paris.

Mie nu mi se părea ceva normal şi am început să urăsc tot mai mult această ţară. Nu îmi plăcuse niciodată să plec de undeva, dar de aici aş fi plecat întins, fără să mă mai uit înapoi.

11

Extrem-exotic

Simţeam încontinuu că mă sufoc. Televizorul nostru alb-negru transmitea în permanenţă ştiri despre familia Ceauşescu şi conferinţele ei. Nu mă uitam niciodată; eram mai rău ca într-o ţară musulmană: iară televiziune, ziare, reviste care să spună efectiv ceva. Singurul meu contact cu lumea se făcea prin revistele şi ziarele bibliotecilor străine şi prin Radio Europa Liberă şi Vocea Americii. Din păcate, nici aceste posturi de radio nu ofereau pe atunci o viziune obiectivă şi corectă asupra lumii. Dar asta aveam s-o aflu abia mai târziu. Prinsesem oricum gustul dezrădăcinării şi voiam să mă îndepărtez cât mai mult de România, cel puţin din punct de vedere spiritual. Un continent îmi apăru atunci în minte: Asia; şi o ţară: Japonia.

De când fusesem în Franţa, imaginile exotice ale acestei ţări îmi stârniseră imaginaţia. Primul meu contact cu Japonia fusese un text din manualul de lectură de clasa a X-a. Se intitula *Noriko, la petite japonaise*. O mare parte din pagină era ocupată de o ilustrată cu o fetiţă japoneză

tunsă paj, purtând un chimono violet şi având în fundal o pagodă. Micul text spunea:

Noriko este o mică japoneză. Ea ştie să construiască pagode frumoase. Dar în ţara ei sunt multe cutremure şi taifunuri care dărâmă pagodele. Dar Noriko nu se supără şi, imediat ce cutremurul sau taifunul i-a dărâmat pagoda, ea începe să-şi construiască alta.

Perseverenţa micuţei japoneze mă cucerise pe loc. Acea siluetă firavă, înveşmântată în chimonoul de un violet bătător la ochi, cu exotica pagodă în spate, mă fermecase. Iar ideea că ea, şarmanta japoneză, ţinea piept intemperiilor şi, imediat ce acestea treceau, îşi ridica la loc pagoda mă dăduse gata.

De atunci, vânasem la Paris tot ce era extremoriental. Reuşisem să-i fac pe părinţii mei să-mi cumpere o carte cu *Basme orientale*, o superbă adaptare, cu ilustrate pe măsură, după Lafcadio Heam. Apoi, câteva reproduceri după stampe japoneze, câteva imitaţii de farfurii şi evantaie japoneze şi… cam atât. Nu am reuşit niciodată să-i fac să intrăm într-un restaurant japonez şi nici măcar chinezesc.

Am hotărât aşadar, în peisajul mocirlos şi cenuşiu al Bucureştiului anilor ’80, să-mi cheltuiesc surplusul de energie urmând un curs de japoneză la Universitatea Populară.

Eram peste treizeci de elevi la început, dar, după ce profesorul ne-a predat dintr-odată unul din silabarele de câte 67 de semne, jumătate din clasă a dispărut. Când, în următoarea săptămână, ne-a predat celălalt silabar – tot de 67 de semne – au mai dispărut zece. Apoi, când ne-a spus că, în afară de aceste două silabare, mai erau câteva mii de semne, au plecat şi restul, încât am rămas numai două eleve: eu şi umbra mea, Iuliana Munteanu.

N-am cunoscut-o niciodată pe Iuliana Munteanu ca persoană, ci numai ca o însumare a consecinţelor produse de umbra sa pe acest pământ; era unul dintre acei tineri folosiţi de Securitate. Era cam de vârsta mea şi avea caracteristicile fizice tipice unei umbre: păr blond spălăcit,

ochi căprui lipsiţi de intensitate, faţă ştearsă, siluetă comună. Orice aş fi făcut în clasa de japoneză a Universităţii Populare, simţeam în ceafa răsuflarea ei fetidă.

Japoneza a fost totuşi o experienţă favorabilă, care venise la momentul oportun. Problemele de familie se agravaseră: mama şi tata se certau în fiecare zi. În toamna anului 1985 tata a fost prins dând târcoale pe la consulatul american şi a fost arestat pe loc. S-au făcut ceva intervenţii din afară în sprijinul său, aşa că nu a fost acuzat decât de a-l fi insultat, chipurile, pe un miliţian care făcea de planton acolo. Se pare că l-ar fi făcut

„Popândău", ceea ce mie mi s-a părut într-adevăr o insultă, o insultă la adresa micului animal. Tata a fost condamnat la şase luni de închisoare. I-au dat însă drumul după trei luni, pe neaşteptate.

Într-o duminică, pe la prânz, ne-am trezit cu el la uşă. Era palid, numai piele şi os şi mirosea îngrozitor. În următoarea săptămână mi-a fost dat să ascult în fiecare seară poveşti de groază despre închisoarea miliţiei capitalei.

Se pare că beciurile acesteia se întind pe o bună porţiune din centrul Bucureştiului, începând cu strada Eforie şi ajungând până în Calea Victoriei, spre Capşa şi spre Universitate. Tata a locuit astfel, timp de trei luni, ultracentral. Condiţiile lăsau însă de dorit. Fiind la subsol, celula nu avea nicio fereastră. Avea vreo patru metri pătraţi şi găzduia şase deţinuţi, în paturi suprapuse. Acolo, spre deosebire de restul Bucureştiului, unde electricitatea se întrerupea periodic, nu se făcea economie la curent: un bec de 50 de waţi stătea aprins în permanenţă, zi şi noapte. Nu exista chiuvetă şi nici W.C., iar nevoile se făceau la comun, într-o oliţă care se golea o dată la 24 de ore. Mi se părea acum că recunosc acel miros fetid puternic care plutea în jurul lui taică-meu în duminica în care venise acasă: mirosul de mină stătută. Altfel, părea să fi fost o închisoare clasică: pe coridor se afla un robinet care picura zi şi noapte, iar interogatoriile se făceau ca la

carte.

Cel mai temut interogator profesionist al miliţiei capitalei era ofiţerul Cazaccian; un bărbat de vreo 40 de ani, înalt, blond, cu ochi albaştri şi faţa brăzdată de riduri prea adânci pentru vârsta lui. îl zărisem o singură dată la tribunal, la procesul tatii. Toţi deţinuţii se temeau de acest inspector „uns cu toate alifiile”. Se pare că tactica sa preferată într-un interogatoriu era aceea cu covorul, o tactică elegantă, lipsită întru totul de violenţă. Dacă interogatul nu voia să recunoască timp de câteva ore de interogatoriu obişnuit ceea ce dorea interogatorul şi refuza să semneze o declaraţie gata făcută, urma faza cu covorul. Prizonierul era înfăşurat într-un covor de mărime normală şi legat fedeleş. Numai creştetul capului îi rămânea în afara covorului, astfel încât aerul să-i poată ajunge până la nas şi să poată respira. Era lăsat aşa o perioadă mai scurtă sau mai lungă, în funcţie de rezistenţa sa. În acest timp, individul nu se putea mişca, nu putea vedea nimic, nu putea spune nimic... Nevoile şi le făcea pe el, în covorul în care mai făcuseră şi alţi deţinuţi înaintea lui. Printre puşcăriaşi circula astfel zvonul că era bine să semnezi orice declaraţie voia ofiţerul Cazaccian, căci, în final, aveai s-o semnezi oricum.

Tata nu a avut ocazia să guste pe pielea sa acest tratament sofisticat. Cazaccian l-a chemat într-o zi în biroul său confortabil şi, după ce l-a asigurat că el, Cazaccian, era cel mai mare aliat al său, l-a sfătuit să semneze o declaraţie prin care recunoştea că insultase organele de ordine şi îşi lua obligaţia ca, de aici încolo, să respecte legile onorabilului nostru stat socialist. Tata a încercat să se apere, spunând că nici nu ştia ce era ăla un „popândău” şi, ca atare, nu folosise niciodată cuvântul ăsta. Călcâiul pantofului lui Cazaccian l-a lovit atunci în nas. Pentru aceasta nici nu se întorsese cu faţa spre el. Părea o adevărată magie să loveşti astfel la fix, fără să te uiţi.

— Ascultă: vrei să aducem covorul?

Tata a semnat atunci declaraţia cu pricina.

Era mai bine, căci, altfel, cine ştie ce s-ar fi întâmplat. Mulţi deţinuţi se curăţau în beciurile miliţiei capitalei în urma unor aşa-zise gripe năprasnice, dizenterii, sinucideri sau după altercaţii violente cu alţi puşcăriaşi.

Altfel, tata avea şi câteva povestiri haioase de pe vremea şederii sale în plin centrul capitalei. Mi-a povestit, de exemplu, cum deţinuţii jucau şah pe o tablă improvizată pe jos, pe podea, cu un amestec de excremente cu urină, având drept piese figurine formate din bucăţi uscate de mămăligă. Toate erau modelate conform rolului lor, iar cele care trebuiau să fie negre erau „vopsite” cu ajutorul materiilor fecale diluate.

Aspectul umoristic nu predomina însă în urmele lăsate asupra lui Gigi Golea de cele trei luni de detenţie.

Aspectul umoristic nu predomina în general în acea perioadă, mai ales în cartierul Balta-Albă. În apartamentul nostru, în plină iarnă, era la fel de frig ca afară, iar curentul se oprea deseori, din oră în oră, de fiecare dată pentru vreo 30 de minute. Nu ştiu cum de puteam trăi în condiţiile acelea. Aveam vaga speranţă că într-un viitor nebulos ceva se va schimba, dar disperarea rămânea sentimentul predominant.

12

Konnichi wa!

Nu m-aş fi aşteptat ca Elena Ceauşescu să-mi mai influenţeze încă o dată destinul, dar iată că s-a întâmplat.

Eram în 1987, anul în care trebuia să dau la facultate. Pe atunci, „a da la facultate” era un verb esenţial. Numai 11% din absolvenţii a patru clase de liceu aveau şanse să intre. Restul, cei care nu voiau să-şi continue studiile, dar şi cei care voiau şi picau concursul de admitere aveau obligaţia să se angajeze ca muncitori sau funcţionari de rând în întreprinderile socialiste. Cei care n-o făceau şi tăiau frunze la câini riscau să fie săltaţi oricând de miliţie, declaraţi „paraziţi ai societăţii” şi să fie, în consecinţă, arestaţi şi puşi la muncă silnică.

Facultatea de limbi străine era pe atunci foarte

căutată, căci numai acolo puteai să evadezi din lumea sumbră a socialismului. Elena Ceauşescu a decis însă în acel an, cu două săptămâni înainte de concursul de admitere, să se termine şi cu aceasta. Cine voia să studieze o limbă străină era obligat să studieze în secundar româna. Un specialist de la Externe a convins-o să permită totuşi înfiinţarea a doua secţii de limbi străine „pure”: chineză-engleză, unde erau 7 locuri, şi japoneză-engleză, 6 locuri numai. Aproape toţi cei care se pregătiseră la limbi străine se năpustiră astfel pe cele 13 locuri. La japoneză au fost 114 candidaţi. Eu am intrat pe locul al doilea.

În următoarele zile şi chiar în următoarele luni, fericirea a cuprins întreaga familie. Acasă, în Balta-Albă, atmosfera s-a relaxat şi scandalurile zilnice au intrat într-o perioadă de relaş.

La acel început de an şcolar, întreaga lume era parcă a mea. O toamnă însorită la Bucureşti, ce semăna mai mult a primăvară. Cabinetul nostru de japoneză, cu pereţii tapetaţi cu postere cu japoneze în chimonouri, aranjamente de ikebana, peisaje extrem-orientale, bănci curate şi noi era izolat în clădirea universităţii din Pitar Moş, departe de clădirea principală şi de ochii invidioşi ai colegilor care erau obligaţi să studieze româna. Aveam, numai pentru noi şase, trei profesori: Iulia-sensei, Sasada-sensei şi Sumiya-sensei. Efectiv îmi văzusem visul cu ochii: cea mai mare parte a vieţii noastre, a niponologilor, se desfăşura „în afara lumii” şi trăiam parcă pe alte meleaguri.

În afară de asta, se rezolvă în sfârşit problema locuinţei mele. Eram prea mare ca să mai locuiesc cu părinţii în cele două camere din Balta-Albă. O rudă îndepărtată din Sighişoara moşteni o garsonieră pe lângă Intercontinental şi ne-o vându la un preţ foarte rezonabil.

Garsoniera mea din centru era tot ce mi-aş fi putut dori. După ce eu şi tata am făcut curăţenie şi am zugrăvit noi înşine pereţii, a devenit garsoniera ideală a unei studente. În plus, de acolo până la facultate nu făceam mai mult de zece minute. Era astfel locul unde eu şi colegii mei

luam prânzul sau chiar ne întâlneam seara şi chefuiam până dimineaţa. Fiind un bloc central, plin de securişti, care nu stăteau la garsoniere, ci la apartamente de trei sau patru camere, curentul nu se oprea niciodată, iar pe ţeava de apă caldă apa era întotdeauna fierbinte.

Am trăit în paradis câteva luni de zile, iar în primăvara următoare, în ’88, am atins chiar apogeul. În martie se ţinea concursul anual de compoziţie în limba japoneză, iar câştigătorul din acel an avea să primească nu numai premiul din anii precedenţi, constând dintr-un album cu poze din Japonia şi un Walkman Sony, ci şi o excursie de două săptămâni în Japonia. Tema concursului, care trebuia să constituie şi titlul compunerii, fu

„Întâlnirea mea cu limba japoneză”. M-am gândit timp de vreo două zile la acest subiect şi, din a treia zi, am renunţat şi am încercat să scriu purul adevăr. Am umplut câteva pagini despre manualul de citire din clasa a II-a, anume despre felul în care mă fermecase Noriko, constructoarea neobosită de pagode. După alte două săptămâni a avut loc festivitatea de premiere şi am zburat direct până în al nouălea cer când am aflat că eu eram câştigătoarea premiului întâi. Am fost chemată la tribună şi, după ce am făcut o plecăciune, mi s-a înmânat premiul constând dintr-un Walkman şi câteva cărţi. Domnul Watabe, ataşatul cultural, m-a felicitat:

— *Omedeto*, Claudia-san! Ai noroc că eşti câştigătoare anul acesta, căci eşti şi câştigătoarea excursiei de două săptămâni în Japonia.

Mai ales perspectiva acestor două săptămâni în Ţara Soarelui-Răsare mă încânta. Cu tot potopul de emoţii care a pogorât asupra mea, am reuşit să-mi citesc de la tribună compunerea. Am terminat în câteva minute şi toată sala m-a aclamat. Colegii mei şi atâţia alţi oameni au venit spre mine cu buchete de flori de sezon: lalele, crini, trandafiri… Eram atât de fericită!

Euforia a durat întreaga săptămână care a urmat. Apoi însă am primit un mesaj de la doamna Roşiu Boieriu de la Universitatea Populară. Îmi cerea să vin să dau un

nou concurs pentru cele două săptămâni în Japonia, căci, mi-a spus ea, anul trecut şi în ceilalţi vreo douăzeci de ani câştigătorul premiului întâi la compunere nu avusese această şansă. Trebuia astfel să-mi măsor puterile cu premianta din anul precedent, deşi acum ea ieşise pe locul opt. Nu era alta decât Umbra: Iuliana Munteanu.

S-a ţinut un „concurs" oral de data aceasta. Se pare că Umbra rostise cuvântul Jusho" – adresă – aşa cum trebuie, pe când eu prelungisem „o"-ul final. Când am ieşit din camera în care se dăduse verdictul, doamna Boieriu m-a sărutat pe ambii obraji şi mi-a spus:

— Să nu-ţi pară rău! Oricum, n-ai fi putut obţine paşaportul.

Am regretat întotdeauna că nu i-am tras o palmă zdravănă.

De atunci, toată lumea mea interioară şi exterioară s-a năruit. De-abia reuşisem să mă obişnuiesc cu Securitatea, dar acum noua situaţie era cu mult deasupra posibilităţilor mele de înţelegere.

Românii, oameni săraci şi cu prea puţină educaţie, erau constrânşi să fie simple unelte în labele maimuţelor comuniste. Dar japonezii?! Ce-i obliga oare să fie la fel? Am stat să mă gândesc zece ani de atunci încolo şi abia după câteva şederi în Japonia am înţeles. Japonezii nu dau doi bani pe străini. Onoarea şi chestiile de genul ăsta nu se aplică în relaţiile cu străinii. Atunci a fost, fără îndoială, o chestiune de comoditate, de „diplomaţie".

La 19 ani însă, nefiind deloc cinică, eram complet rătăcită. La acea vârstă, îţi este foarte greu când ţi se ia un dar imediat după ce l-ai primit. M-am apucat serios de băut şi de fumat ca un şarpe. Am încercat să mă sinucid în repetate rânduri şi toată acea perioadă a fost pentru mine un coşmar. Din fericire, a venit anul 1989 şi, apoi, iarna lui 1989.

Revoluţie

9

În acel decembrie, în Bucureşti, am auzit imediat despre evenimentele de la Timişoara, cu toate eforturile

autorităţilor de a le ascunde sau minimaliza. De altfel, cu puţin înainte de Timişoara, auzisem prin cercurile mele de prieteni şi cunoştinţe că se pregătea o lovitură de stat. După ce atâţia oameni fuseseră împuşcaţi la Timişoara, eram sigură că aceasta nu avea să mai întârzie. Şi nu-mi mirosea a bine. îl uram pe Ceauşescu, dar nu aveam de gând să fiu vreun pion oarecare într-o lovitură de stat comună a unei grupări a Securităţii şi a forţelor externe. Mergeam pe stradă, de la facultate acasă, de acasă la prietenele mele, la cumpărături, în fine, mergeam pe stradă. Simţeam în atmosferă aerul schimbării, dar şi un aer viciat. Nu aveam cine ştie ce simţuri paranormale, dar atunci trebuie să fi fost clar pentru orice persoană cu discernământ că se pregătea ceva: securiştii care stăteau la pândă pe Magheru şi Calea Victoriei se foiau, vorbeau uneori între ei, păreau nervoşi…

— Hai să plecăm din Bucureşti! E ceva nasol în aer, i-am spus tatii la telefon din cabina de la colţul străzii.

A fost singurul care m-a crezut. Am sunat şi la mulţi alţi prieteni, dar toţi au râs şi mi-au spus chestii de genul:

— Ai înnebunit! N-o să se întâmple niciodată nimic aici.

Aveam o listă întreagă de cunoştinţe pe care aveam de gând să le sun şi să le pun în temă cu previziunile mele, dar, cum primii vreo zece de pe listă râseră copios, am renunţat să mai sun la restul.

A doua zi luam trenul spre Sighişoara împreună cu tata. (Mama era deja la adăpost la Piteşti, la părinţii ei.) Drumul pe calea ferată până la Sighişoara mi-a întărit convingerile. Am văzut ceea ce nu văzusem niciodată pe viu: unităţi armate, tancuri, puşti… Odată ajunşi la Sighişoara, însă, totul îmi păru foarte calm. Familia Franz ne-a primit cu o ospitalitate pe care n-am întâlnit-o decât la ei. O casă mare, o familie numeroasă, mâncare din belşug, trimisă din Germania, oameni veseli, gospodari, normali, vechea cetate Sighişoara era la fel cum fusese cu câteva veacuri în urmă. Eram oare în România? Nu.

Dar, la câteva zile după ce ajunseserăm, după ce se

auziseră din nou ştiri despre masacrele de la

Timişoara, într-o dimineaţă, vechea cetate a Sighişoarei, atât de liniştită, a fost cuprinsă de vacarm. Fluierături şi strigăte în maghiară, germană şi română se auzeau venind de la internatele liceului şi de departe, dinspre centru. Tocmai terminaserăm micul dejun. Tata, eu şi întreaga familie Franz ne-am îmbrăcat repede şi am ieşit în stradă, de unde am luat-o spre centru. Veselie mare aici. Entuziasm. Mândrie.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat pe doi trecători.

— Gata! Noi, Sighişoara, ne-am declarat oraş independent! ne-au răspuns ei şi, în secunda următoare, s-au repezit să ne îmbrăţişeze.

— Sunteţi de aici, din Sighişoara?

— Noi da, a răspuns Georg Franz. Domnul şi fata sunt din Bucureşti.

Cei doi bărbaţi ne-au îmbrăţişat pe mine şi pe tata încă o dată:

— Aveţi noroc că sunteţi aici. Trebuie să rămî

9 9

neţi. La Bucureşti încă sunt comuniştii, dar noi, aici, suntem liberi de-acum. Toată Transilvania o să fie liberă!

Domnul şi doamna Franz, Elke, Ingrid, Richard şi cu mine eram în culmea fericirii. Noi, cei mai tineri, am început să ţopăim şi să batem din palme. Numai tata nu părea să împărtăşească în totalitate fericirea noastră, dar nimeni nu-l mai lua în seamă. Am intrat cu toţii într-o cârciumă aflată în imediata apropiere pentru a sărbători eliberarea

Sighişoarei. Era plin ochi. Nu mai era niciun loc pe scaune şi nici pe mese. Nimănui nu părea să-i pese însă şi lumea continua să se scurgă înăuntru pe uşa larg deschisă, în ciuda frigului de decembrie. Sticlele de şampanie treceau din mână în mână şi toţi beau unul după altul, nimeni nemaiţinând cont de o eventuală transmitere de microbi. Cine plătise pentru ele era un mister. Se glumea, se cânta în română, germană şi maghiară şi toţi păreau atât de fericiţi. Cât despre mine, a fost una dintre cele mai

frumoase zile din viaţa mea.

Cred că aceea a fost şi ziua în care s-a decis soarta teritorială a României. Dacă la câteva ore după acea dimineaţă, în aceeaşi zi, Bucureştiul nu s-ar fi ridicat împotriva lui Ceauşescu, cred că acum Transilvania nu ar mai fi făcut parte din România.

Trecuseră câteva ore şi noi eram încă în cârciumă, beţi. De pe stradă s-a auzit din nou rumoare şi mulţi dintre noi am ieşit să vedem ce se întâmpla de data aceasta.

— Ceauşescu a fugit! anunţau oamenii în cele trei limbi ale Transilvaniei.

Mulţi dintre locatarii clădirilor din centru deschiseseră ferestrele şi plasaseră cu faţa spre stradă televizoarele lor alb-negru sau radiourile.

— Dictatorul a fugit! anunţau la volumul maxim aparatele.

— A fugit Ceauşescu! reluau oamenii de pe stradă.

— Fir-ar mama lui a dracului!

Toţi cei care fuseserăm în cârciumi ne-am împrăştiat acum pe străzile cetăţii. A urmat o nouă euforie: sighişorenii păreau fericiţi că nu mai trebuiau să se despartă de România.

— Trăiască România! Jos Ceauşescu!

Tata părea cel mai fericit din tot oraşul. Fusese dintotdeauna convins că neamul lui de lângă Turnu Severin se trăgea direct din daci. Eu fusesem întotdeauna circumspectă în legătură cu această teorie aberantă şi îl întrebasem adeseori chestii de genul:

— Atunci cum se face că ai figura asta şi că majoritatea rudelor tale sunt din Ada-Kaleh sau din Serbia, iar bunicul tău şi-a schimbat numele în acte ca să pară mai românesc?

Când auzea astfel de întrebări subversive, tata se înfuria din cale-afară. Acum, auzind de isprăvile bucureştenilor, se umflă în pene ca un adevărat român de spiţă geto-dacică.

În următoarele minute, noi şi familia Franz ne-am îmbrăţişat cu o sumedenie de necunoscuţi. Am intrat apoi

din nou în cârciumă, unde, după ce am mai golit câteva sticle de şampanie, ne-am făcut criţă. Spre seară, pe şapte cărări, ne-am întors acasă la Franzi. Ne-am culcat cu toţii în sufragerie (unde era televizorul), pe unde am apucat: pe canapea, fotolii sau pe jos. Eu m-am trezit la timp pentru a urmări discursul lui Ion Iliescu. Cu ochii împăienjeniţi, i-am văzut figura cu riduri adânci, gură întinsă aproape până la urechi, ochi mici... Vorbea de parcă lătra şi dădea din mână mai energic decât Ceauşescu. Tata, care se trezise şi el, îmi accentua temerile:

— Îl ştiu! A fost secretar de partid pe un ştiu unde. îl cheamă Iliescu şi securiştii plănuiau să-l pună în locul lui Ceauşescu de acum câţiva ani. Au furat revoluţia!

Domnul şi doamna Franz, Ingrid, Elke şi Richard s-au dezumflat odată cu mine.

— Deci tot va trebui să plecăm de-aici, a spus Elke cu tristeţe.

În zilele următoare, am ţinut-o tot într-o beţie de dimineaţa până seara. De data aceasta însă nu din cauza euforiei, ci a dezamăgirii. Urmăream la televizor cum atâţia oameni erau împuşcaţi pentru a apăra o formaţiune a Securităţii împotriva alteia. Oamenii care au murit în acele zile au fost ulterior numiţi „eroi”. Mă rog, fiecare cu felul său de a interpreta realitatea. Eu i-am considerat întotdeauna nişte bucureşteni naivi care îşi puseseră pielea la bătaie pentru noua Securitate. Era uşor de vorbit de la Sighişoara, dar, oricum, nu ne aflam acolo întâmplător. Tata avea să-mi reproşeze mulţi ani de atunci încolo că, dacă l-aş fi lăsat la Bucureşti, el, Gigi Golea, ar fi putut schimba faţa României, demascând înşelătoria pe care

Securitatea o pusese la cale cu F.S.N.-ul ei. Mi-aduc aminte şi acum de entuziasmul pe care această formaţiune politică l-a suscitat după „revoluţie” chiar şi în rândurile celor care se considerau super-intelectuali. Gigi Golea nu ar fi avut altă şansă decât aceea de a fi trecut în rândul „eroilor”.

A doua zi după fuga lui Ceauşescu, eu şi tata am luat-

o spre Sovata, la Yolan, verişoara noastră prin alianţă. Am petrecut o noapte acolo, dar, înainte de aceasta, o seară memorabilă, în care Yolan ne-a pregătit un gulaş şi o tocăniţă de *euslab* – „piciorul şarpelui”, zis în română „pălăria şarpelui”, adică acea ciupercă cu tulpină subţire şi lungă şi pălărie extrem de largă care se găseşte numai în Transilvania. A fost grozav de gustos şi casa lui Yolan din Sovata, la poalele muntelui, mi s-a părut atât de primitoare... Vinul roşu făcut în casă o înnobila. Ne-am îmbujorat cu toţii şi ochii ne scânteiau mai puternic decât stelele pe un cer senin.

— Fie ca ultima picătură de sânge să se scurgă din Ceauşescu aşa cum se scurge vinul din acest pahar! ură Yolan. Moarte! continuă ea, îndreptându-şi paharul spre noi.

— Moarte! strigai eu, ciocnind cu paharul meu în cel al lui Yolan.

— Moarte! repetă tata, cu mai puţină convingere.

Am băut, în imaginaţie, tot sângele Ceauşeştilor.

A doua zi după acea noapte demnă de Dracula, seara, eram înapoi la Sighişoara. Am petrecut Anul Nou cu familia Franz. Am mâncat tot ce se putea, ne-am uitat la televizor şi am ascultat muzică. Nimic deosebit, în afară de pătrunderea bruscă a unui terorist în sufrageria unde noi sărbătoream liniştiţi revelionul.

Eram strânşi în jurul mesei şi chercheliţi. Stăteam în colţul mesei dinspre uşă, aşa că eu am fost victima. S-a scurs numai o secundă între momentul când s-a auzit o bufnitură puternică în uşă, urmată de zgomotul pe care aceasta l-a făcut izbindu-se de perete, şi cel în care am simţit pe gât răceala de gheaţă a lamei cuţitului.

— Dacă nu vă predaţi, o tai! a strigat atacatorul meu.

Au urmat câteva secunde în care întreaga asistenţă a îngheţat. Mai ales eu. N-a trecut însă niciun minut şi toţi au izbucnit în râs:

— Richard!

Inima mi-a venit la loc. Mi-am îndepărtat gâtul de

lama glacială şi m-am întors spre cel care mă atacase. Era într-adevăr Richard, care tocmai îşi scotea de pe cap un ciorap de damă.

Era poate ruşinos, dar aşa ne distram noi la acel revelion de la Sighişoara în timp ce, în Bucureşti, zeci de oameni erau cu adevărat ucişi de terorişti cât se poate de reali.

Nu am stat mult după Anul Nou; tata ardea de nerăbdare să se întoarcă la Bucureşti. Se presupunea că teroriştii trăgeau încă pe străzile capitalei, aşa că eu n-am ieşit din casă în următoarele zile. Aş fi putut la fel de bine să rămân la Sighişoara.

În următoarele luni, tata a încercat să dea din coate pentru a se încadra într-una din formaţiunile politice, dar, evident, nimic nu i-a reuşit. În rest, atmosfera era scabroasă. Începuseră mineriadele. În cea mai mare parte a timpului, stăteam baricadată în garsoniera mea de lângă Universitate, în timp ce Iliescu şi Mutrele Negre făceau legea în Bucureşti. Mai mult ca niciodată, îmi venea să mă sinucid. Vorbeam în somn, mă trezeam în toiul nopţii şi instalam cablul de la casetofon ca pe un ştreang în minerul de care, demult, stătuse atârnată o oglindă. Nu aveam însă niciodată curajul să o fac pe bune şi îmi sfârşeam noaptea cu coada între picioare.

Mai mult ca oricând, simţeam nevoia să mă duc cât mai departe. Trebuia să plec, altfel nu mai puteam. Dintotdeauna am ştiut să mă fac auzită şi tata a fost de acord să mă ducă peste mări şi ţări.

Aveam din ce în ce mai mult impresia că veleităţile sale politice şi faptul că şi le-a pus întotdeauna înaintea bunăstării familiei sale şi a lui însuşi se datorau unor influenţe străine ipocrite asupra minţii sale naive. Grupările sindicale franceze, mai ales, ne influenţaseră negativ existenţa – consideram eu. Totodată, în tot timpul petrecut în România, Occidentul reprezentase pentru mine un ideal, singura parte a lumii unde viaţa era normală. Cât despre Franţa, consideram această ţară ca a doua mea patrie.

Am hotărât aşadar să plecăm într-acolo. Marea problemă era că familia mea nu avea bani de avion. Din fericire, mai exista şi trenul.

14

Occident Express în primăvara lui 1990, am pornit aşadar prin Europa. Bineînţeles că nu aveam bani nici pentru biletele de tren Bucureşti – Paris. Am luat bilet până la Jimbolia şi de acolo am făcut blatul până la prima staţie de pe teritoriul iugoslav. Trenul se oprea cinci minute şi tata a alergat să cumpere două bilete până la Belgrad.

Biletul de tren pentru un traseu internaţional este scump. Cel pentru transportul naţional este la un preţ rezonabil, aşa că era mult mai economic să cumperi, de exemplu, un bilet pentru Iugoslavia pe teritoriul iugoslav. Situaţia este aceeaşi în toate statele europene. În afară de asta, nimeni nu controlează biletele între două staţii de frontieră. Numai vameşii vin să controleze paşapoartele şi, eventual, bagajele. Ce-i drept, trebuie să fii pe fază şi să alergi cu toată viteza ca să-ţi procuri bilet de la prima staţie după frontieră.

În fine, am ajuns întregi la Belgrad şi aici ne-am odihnit o noapte la un prieten de familie. Seara am mers împreună în oraş. Uau! Nu mai văzusem atâtea vitrine, atâtea produse, atâtea lumini de ani de zile, de când plecasem din Paris. Nu m-am putut abţine, atunci când am trecut pe lângă un chioşc cu fructe, să nu cer să mi se cumpere o banană. Nu mai gustasem aşa ceva tot de ani de zile şi am mâncat-o cu atâta poftă, încât mi s-a făcut rău. A trebuit să ne întoarcem acasă la Pedja fără să fi văzut oraşul ca lumea. A doua zi, prietenul nostru ne-a condus la tren şi ne-a luat bilet până la Trieste cu banii lui.

— Să-mi scrieţi din Franţa!

Având acum călătoria asigurată până în Italia, ne simţeam mai bine şi puteam să ne bucurăm de peisaj. Am avut şi norocul chior cu ţigările.

Tata nu fuma, dar eu da. Nimeni din familia lui sau a

maică-mii nu fumase vreodată, dar, iată, eu eram deschizătoare de drumuri. Mă aprovizionasem aşadar cu două cartuşe de Snagov, din care fumasem deja câteva pachete. Ieşisem pe coridor să admir galbenul auriu al unei câmpii de grâu şi îmi aprinsesem o snagoavă. M-a interpelat atunci un bărbat grăsuţ, cu o faţă jovială:

— Sunteţi româncă?

— Da.

— Aa, păi şi eu sunt tot român. Adică croat din România. M-am născut într-un sat de lângă

Timişoara, dar acum câţiva ani am emigrat încoace cu familia. N-am mai văzut aşa ceva de mult! spuse el, arătând spre ţigara mea.

— Vreţi una? am întrebat eu, scoţând pachetul din buzunar.

Omul s-a repezit şi în secunda următoare deja trăgea fumul cu nesaţ. Nu a mai spus nimic în timp ce-şi savura ţigara, pe care a terminat-o rapid.

— Ce bună a fost! mai aveţi? a întrebat el cu entuziasm.

— Da, mai am.

— Câte mai aveţi? Aveţi aşa, vreun cartuş? Eu am un cartuş de Kent şi aş vrea să facem schimb.

Am bătut palma şi aşa m-am ales cu un cartuş din ceea ce noi, românii, consideram pe atunci un produs de lux.

La Zagreb trebuia să schimbăm trenul şi aveam de aşteptat cinci ore. Era noapte, dar am făcut totuşi un tur al oraşului. O, era mai frumos ca la Belgrad! Atât de curat, atâtea lumini, atâtea produse! Aproape că nu mai voiam să plecăm, dar am ajuns totuşi la timp pentru trenul de Trieste.

Trieste părea o cetate frumoasă, cu case cu acoperişuri cărămizii cocoţate pe dealuri verzi. Nu am văzut-o însă decât din tren. Tata trebuia să coboare aici să ia bilete până la Veneţia.

— Nu mai avem mulţi bani. Ce preferi: să iau bilet şi pentru tine şi să nu ne oprim la Veneţia la hotel pentru o

noapte sau să nu iau bilet şi să ne oprim să vedem oraşul?

Nici nu m-am mai gândit şi am răspuns imediat:

— Mai bine fac blatul.

— Bine, dar e responsabilitatea ta să te descurci. Eu îmi iau bilet, căci sunt om în toată firea şi nu pot să circul fără.

A coborât aşadar să-şi ia bilet. Aveam destul timp aici, căci trenul trebuia să stea 30 de minute în gară. Cum mă uitam pe fereastră la ploaia care cădea mohorâtă pe peron, am reperat un grup de patru călugăriţe care urcau în tren. Tata a sosit şi el cu biletul lui şi l-am anunţat că aveam să merg în compartimentul călugăriţelor până la Veneţia.

— Călugăriţe? Bună idee!

M-am dus aşadar într-acolo şi am intrat în compartiment, dându-le *huon giorno* şi arborând un aer cucernic. Trenul a pornit. Circulam prin satele italiene. Case cochete şi iarbă extrem de verde în faţa lor. Ploaia de primăvară accentua culorile, iar contururile lor păreau trasate cu vârful unui cuţit. A venit şi momentul de maximă intensitate. Controlorul a intrat şi a cerut să vadă biletele. A vrut iniţial să mă dea jos din tren, dar, când i-am spus prego, împreunându-mi mâinile a rugăciune, şi când călugăriţele au sărit şi au început să-i vorbească *di Dio*, *dellă pieta* şi câte altele, omul s-a retras zâmbitor spunându-ne *buon viaggio*. Le-am mulţumit măicuţelor şi m-am despărţit de ele cu părere de rău când am coborât la Veneţia. Ele mergeau mai departe, până la Bologna, unde se afla mănăstirea lor.

Ploua întruna, dar uşor în Veneţia. Eu mă sacrificasem circulând fără bilet şi acum era rândul tatii. A luat cele două valize ale noastre şi sacoşele şi, pornind-o înainte, mi-a strigat:

— Mă duc să caut o cameră pentru noapte. Vizitează tu oraşul şi ne întâlnim în faţa catedralei San Marco peste exact patru ore. Eşti în stare s-o găseşti, nu?

— Da.

Nu fusesem niciodată la Veneţia, dar ştiam că nu

aveam cum să ratez catedrala. Ne-am despărţit astfel şi am rămas singură, cu câteva lire în buzunar, în faţa gării. Puţin mai în faţă se afla primul canal pe care-l vedeam şi un pod pentru pietoni către malul celălalt. Veneţia era parcă o cetate dintr-un alt veac. Pe jos, în loc de asfalt, pietre de caldarâm. Clădiri vechi, canale, lagune, poduri. Nicio maşină, numai gondole. Singurul lucru care amintea de secolul XX eram noi, turiştii, care ne revărsam într-un adevărat puhoi dinspre gară spre podul care avea să ne ducă în inima Veneţiei. N-am auzit aproape niciodată atâtea limbi vorbite laolaltă ca pe acel pod: italiană, engleză, chineză, franceză, japoneză… În ciuda ploii taciturne, turiştii mergeau sau veneau dinspre oraş, cu zâmbetul pe buze, gălăgioşi… Majoritatea purtau pălării de pai ca de gondolier cu o banderolă roşie pe care scria VENEZIA cu majuscule albe. Erau încărcaţi cu suveniruri şi plini de voie bună. Nu, nu eram un turist. Ei erau plini de bani, pe când eu n-aveam nicio leţcaie şi nu-mi puteam permite niciun suvenir veneţian. Dar era atât de frumos! Clădirile în stil renascentist şi baroc se îmbinau atât de bine cu podurile, canalele şi culoarea plumburie a cerului.

La câteva zeci de minute de la primul pod, treceam prin piaţa principală a Veneţiei. Un spaţiu ceva mai mare, dar tot între două canale şi două rânduri de case. Acelaşi caldarâm pe jos, aceeaşi ploaie, aceeaşi culoare plumburie a cerului. Cu atât mai tari păreau culorile specifice ale acestui loc. Banane, papaya, avocado, zmeură, roşii, broccoli, portocale… totul. Aici i-am întâlnit pentru prima dată pe veneţieni. Pe când turiştii ocoleau piaţa, localnicii veneau aici să se aprovizioneze. Cumpărau câte şi mai câte şi asta mi-a adus aminte de cât de foame îmi era. Nu aveam însă bani pentru aproape nimic. La ieşirea din piaţă am găsit, din fericire, un stand cu dulciuri şi chipsuri şi mi-am cumpărat o pungă din acestea din urmă. Erau atât de bune şi de… exotice. Nu mai mâncasem chipsuri de când plecasem din Paris.

Eram acum satisfăcută şi, puţin mai încolo, m-am pierdut iarăşi în puhoiul de turişti care se scurgeau spre

piaţa San Marco. Treceam pe o stradă îngustă, străjuită de clădiri vechi de-o parte şi de alta, iar fiecare avea câte un magazin şi, implicit, o vitrină mirifică la parter. Bijuterii somptuoase, din aur, argint, cu diamante, safire, rubine… Coliere, brăţări, inele Cartier, Tiffany, De Beers… Haine ale marilor case de modă, rochii şi bluze cu voaluri şi dantele, costume de epocă, măşti pentru carnaval… Totul era fabulos. Alice în Ţara Minunilor era nimic pe lângă Claudia în Veneţia.

Am mers mai departe împreună cu grupurile de turişti, în direcţia din care venea mirosul de apă de mare şi de peşte. După câteva minute eram în faţa unui pod ce traversa Canal Grande şi, dincolo, vedeam insignifiantele canale mai mici şi, mai departe, vedeam Casa Borghese, Casa Pescarilor, Palatul Dogilor şi catedrala. Ploua în continuare, mohorât, ca şi cum stropii de apă s-ar fi plictisit de frumuseţea Veneţiei. M-am oprit la mijlocul podului şi m-am aplecat peste balustradă. Mi-am umplut nările cu mirosul de apă stătută, de parfum şi de peşte putred, m-am uitat la valurile leneşe de un verde închis, la clădirile minunate ale cetăţii şi… am început să plâng. Era atât de frumos şi de plăcut, încât lacrimile mi s-au revărsat în jos pe obraji şi am cunoscut pentru prima dată plânsul de bucurie. Plângeam pentru că era Frumos.

Mai aveam puţin până în piaţa San Marco şi străduţele Veneţiei erau de pe acum pline ochi. De-o parte şi de alta, unul după altul, se aflau restaurante îmbietoare şi puteam vedea prin geamuri cum clienţii lor mâncau pizza, spaghetti, carpaccio… Am trecut mai departe şi, după câteva minute, eram în San Marco. Ploaia tocmai se oprise şi razele slabe ale soarelui răzbăteau printre nori. Erau atâţia porumbei! Şi vânzători care vindeau nimic altceva decât firimituri de pâine! Turiştii cumpărau şi le aruncau pe pavajul pieţei, pentru porumbei. Erau sute! Pe lângă acest spectacol, catedrala era un loc comun. După ce m-am săturat să privesc stolurile de porumbei, m-am îndreptat spre ea. Nu am intrat decât în sala principală, căci pentru muzeu nu aveam bani. Am ieşit repede. Nu

trecuseră încă patru ore, aşa că m-am îndreptat spre chei. De acolo plecau vapoarele spre insula San Michele, cimitirul Veneţiei, şi cele care făceau înconjurul oraşului. Plecau şi gondole pentru un tur al canalelor, dar, din aceleaşi motive financiare, nu m-am putut urca în niciuna dintre ele. Am luat încă o dată la picior străduţele şi, la ora stabilită, eram din nou în faţa catedralei.

— Fir-ar să fie! Totul e foarte scump! N-am găsit nicio pensiune pentru punga noastră. E un tren spre Torino peste trei ore. Mă duc înainte să iau bilete şi te aştept în gară.

Iată că acum nu mai aveam decât vreo două ore şi jumătate să mă plimb prin Veneţia. Într-un fel, era prea mult. Nu aveam niciun ban şi erau atâtea tentaţii. Pe de altă parte, era prea puţin. Mărturie pentru această senzaţie stăteau comercianţii africani care vindeau tot felul de mizilicuri aşezate pe cearşafurile pe care le întinseseră în mijlocul drumului şi o sumedenie de femei africane, asiatice şi albe care făceau trotuarul.

— Sunt mulţi oameni care trăiesc aici în condiţii mizere, iară acte, numai de dragul de a sta în Veneţia. Odată ce au venit, le place aşa de mult, că nu mai vor să plece. Ce prostie! Ce-or găsi la oraşul ăsta care pute a peşte mort!? îmi zise tata.

Eu îi înţelegeam însă foarte bine.

Mergeam aiurea pe străzile Veneţiei şi, din loc în loc, îmi dădeau lacrimile. Era atât de frumos, iar mirosul decadent era pentru mine euforizant. M-am grăbit spre gară, căci simţeam că, dacă aveam să stau mai mult, nu voi mai putea nici eu să plec. Mai era însă ceva de mers, aşa că, pe drum, de oboseală, am încetinit pasul. Nimerisem pe o străduţă necirculată. De-o parte, un canal, de cealaltă, clădirile vechi. Le-am studiat cu atenţie şi am observat igrasia care ajungea până la jumătatea primului nivel. Ici-colo, câte cineva ieşea sau intra. Am întâlnit o doamnă la vreo 45 – 50 de ani care mergea în direcţia mea. Avea o faţă destul de severă, era plinuţă şi purta un taior gri. Era evident o veneţiană şi spiritul meu de reporter în devenire

nu pierdu ocazia.

— *Buon giorno*, o salutai eu şi ea îmi răspunse.

— Am vizitat astăzi Veneţia şi m-am tot întrebat din ce trăiesc oamenii care locuiesc aici. Din turism, fireşte, dar din ce altceva?

— Oo, din nimic altceva. Aici locuiesc numai cei care sunt foarte bogaţi şi nu fac nimic, cei care lucrează în hoteluri, magazine, restaurante şi cazinou, la filarmonică, la universitate, la spital… Eu sunt asistentă la spital. Şi… cam atât. A, studenţii şi câţiva muncitori care fac naveta până la fabrica de automobile dintr-o localitate apropiată. Dar din ce ţară eşti, domnişoară?

— Din România.

Doamna fusese amabilă până atunci, dar, când a auzit de unde veneam, faţa i-a împietrit şi a devenit mai ceva ca a unui ofiţer fascist.

— Să ştii că aici n-o să găseşti de lucru! Aici nu e loc pentru emigranţi! Pleacă acasă!

Acestea fiind spuse, a luat-o la pas, a intrat într-o clădire şi a trântit uşa cu toată forţa în urma ei.

Mi-am continuat drumul spre gară. Mă lecuisem de curiozitate şi de străzile mai puţin frecventate ale Veneţiei şi am preferat să mă alătur puhoiului de turişti, refăcând astfel drumul de dimineaţă.

Tata dădea târcoale prin faţa gării, zgâindu-se la grupurile de turişti de diferite naţionalităţi.

— Ei, te-ai săturat de putoarea asta? Ce le-o fi plăcând atâta la proştii ăştia oraşul ăsta împuţit care stă să moară, nu pot să-mi închipui!

Trebuia să schimbăm trenul la Torino şi aveam o oră de aşteptat. Tata dormita în sala de aşteptare şi numai eu m-am aventurat în afara gării. Nu am văzut însă mare lucru şi m-am îndreptat şi eu spre sala de aşteptare. Era cea mai frumoasă gară pe care o văzusem vreodată, cu picturi murale, fresce şi basoreliefuri. Sala de aşteptare pentru clasa a doua părea salonul unui palat.

Am urcat în trenul de Lyon, dar nu luaserăm bilet decât până la ultima staţie italiană. De aici încolo peisajul

a început să se schimbe. Câmpia nord-italiană lăsa loc treptat munţilor. Mont Blanc. Era primăvară, dar aici era încă zăpadă. Am trecut graniţa şi am străbătut apoi staţiunile renumitelor ape minerale.

În dimineaţa următoare eram la Lyon. Am luat o cafea şi un croissant la un bar din gară şi am aşteptat apoi trenul de Paris. Din puţinul pe care l-am văzut aici mi-am dat seama că se schimbaseră multe de când părăsisem Franţa. În primul rând, totul era mult mai modern. Chiar şi trenul mă impresiona. Nu mai era un simplu tren, ci TGV-ul, *Train Grande Vitesse*, cu forma sa aerodinamică, vopsit în portocaliu. Aveam să constat la Paris că aceasta era, de altfel, culoarea în vogă în acel an, 1990.

Cu toată oboseala drumului şi cu toate că mă simţeam atât de prost deoarece de trei zile, de când plecasem din Belgrad, nu mă mai spălasem decât pe faţă la toaletele gărilor, cu cât mă apropiam de Paris, cu atât simţeam că inima îmi creşte de bucurie. Câteodată aveam însă momente de anxietate, căci nu ştiam unde aveam să stăm în acea noapte şi cu atât mai puţin în nopţile următoare. Dar nimic nu putea micşora bucuria revederii acelor peisaje: satele franţuzeşti cu grădinile lor colorate, gazoanele îngrijite, aleile din pietriş aproape alb şi casele albe, cu linii simetrice, elegante şi ferestre cu storuri albastre. Într-un fel, mă apropiam de casă, căci locul unde ai învăţat să scrii şi să citeşti este o adevărată a doua patrie.

Trenul a tras în Garre de l’Est la lăsarea serii. Am coborât pe peron cu valizele noastre din imitaţie de piele veche, decolorată şi cojită pe alocuri şi cele câteva paporniţe. Dacă până acum mi se păruse că ne apropiam de casă, aici mi se părea un loc de peste tot şi de nicăieri. Erau foarte mulţi negri, arabi, asiatici şi cu totul alte limbi decât franceza răsunau prin aerul gării. Tata m-a lăsat cu paporniţele şi valizele pe undeva pe la mijlocul peronului.

— Stai aici. Mă duc să dau nişte telefoane.

M-am aşezat aşadar pe paporniţe şi am încercat să ignor lumea din jur. Au trecut câteva minute, câteva zeci

de minute, o jumătate de oră. Mă întrebam dacă puteam să mai am încredere în tata, în halul în care ajunsese. Nu voise să dea telefoane de acasă „prietenilor" lui parizieni de teamă să nu fie interceptat de Securitate. Se pare că cei care au fost supuşi unui sistem torţionar, chiar după ce acesta a încetat, se simt încă victime sau prizonieri. Nimeni nu-l mai urmărea acum pe tata, dar era deja prea târziu: nu mai avea să scape niciodată de acele oribile himere.

— N-am reuşit să dau de nimeni. Hai să mergem astă-seară la hotel. Mai avem ceva bani şi sunăm de acolo.

Tata ştia un hotel ieftin, de numai o stea, pe undeva pe lângă Turnul Eiffel şi, implicit, lângă ambasada română. Ne-am îndreptat spre metrou. Aici m-am simţit în sfârşit acasă. Un peron vechi, cu pereţi gri, nu prea curat, plin de afişe publicitare şi de graffiti. Oameni simpli, poate chiar săraci, îmbrăcaţi în cârpe, asortate însă într-un mod şic. Când am urcat în tren, tuturor acestor impresii li s-a adăugat mirosul care-mi plăcea atât de mult: de şampon şi săpun fin, folosit însă numai de vreo două ori pe săptămână, de pudră şi de parfumuri scumpe. Era ameţitor de plăcut şi nici nu mi-am dat seama când trecuserăm deja prin atâtea staţii. Am coborât şi am ieşit în rue

Saint Dominique. Un aer proaspăt se simţea aici. Trotuare bine pavate, arbori, clădiri vechi şi bine întreţinute. Cartierul copilăriei mele. Nu-l mai recunoşteam. Firmele magazinelor nu mai aveau acele culori şi lumini psihedelice, nu mai vedeam niciun aparat cu bule-surpriză, nicio persoană îmbrăcată în hainele viu colorate şi fistichii ale anilor '70-'80. Lucrurile păreau a se fi. liniştit şi a fi căpătat un oarecare… *prestige*.

Am luat-o pe nişte străzi lăturalnice înguste şi, la capătul unei fundături, am zărit lumina verde a neoanelor de pe firma hotelului.

— Ai dracului! L-au făcut de două stele!

A fost ceva mai scump decât se aşteptase tata, dar am avut totuşi destui bani să luăm o cameră. O cameră mică, dar cochetă, cu un tapet reprezentând arbori, cu

două noptiere şi un pat matrimonial în mijloc. Drept baie, un duş. Am intrat repede acolo şi mi s-a părut că, după atâtea zile de când nu mă spălasem, ajunsesem acum în paradis. Tata a dat în acest timp câteva telefoane.

— Am veşti bune. O să stăm de mâine în apartamentul cunoştinţei unui prieten. Hai să dormim, că mâine de dimineaţă trebuie să ne întâlnim cu el *y* şi să discutăm.

15

Belleville

Era o dimineaţă frumoasă de primăvară. Am părăsit hotelul şi am luat metroul până la Belleville. Nu mai fuseserăm niciodată în acest cartier, dar se părea că acum aveam să locuim aici cel puţin două săptămâni. Când am ieşit la suprafaţă, un domn elegant, cu ochelari şi un costum şic, de vârsta tatălui meu, ne aştepta în capătul scărilor. Am făcut cunoştinţă: Claudia, Étienne Genêt. Părea distins şi, în acelaşi timp, amabil. Ne-a ajutat să cărăm valizele şi paporniţele şi ne-a condus direct la apartament. Nu am făcut mai mult de cinci minute de la gura de metrou. Era un bloc ca oricare altul din acea zonă. Absolut obişnuit în Paris, dar elegant după standardele româneşti. Apartamentul era mare, cu trei dormitoare şi o sufragerie. Aparţinea socrului lui Étienne Genêt, un corsican în vârstă care venea la Paris numai când se ţineau concursurile de echitaţie şi se făceau pariuri. Casa era aranjată după gustul şi starea socială a stăpânului ei: simplă, dar curată, un pic bătrânească, prea puţin pariziană. În comparaţie însă cu apartamentul părinţilor mei din Balta-Albă sau cu garsoniera mea de la Universitate, era un apartament de lux. Étienne ne-a lăsat câteva minute să ne instalăm şi ne-a dus apoi să ne arate *le commerce du cartier*, adică magazinele şi piaţa unde ne puteam face cumpărăturile.

Étienne fusese la Bucureşti şi ştia că acolo nu se găseau fructe exotice. Când am ajuns în piaţă, i-a sugerat tatii să-mi facă o *salade de fruits* şi ne-a cumpărat chiar el ingredientele: portocale, banane, căpşuni, ananas şi acel

fruct asemănător cu un cartof pe care îl vedeam pentru prima dată.

— Ăsta este kiwi, ne-a explicat Étienne. Este fructul cu cea mai mare concentraţie de vitamine.

Étienne ne-a cumpărat apoi, de la un magazin, frişcă pentru salată, lapte, cafea şi o baghetă. Ne-a condus în sfârşit înapoi spre casă, căci deja uitasem drumul, şi ne-a înmânat în faţa blocului cheile şi ceva bani de buzunar. Şi-a luat la revedere de la noi spunând că fiica lui, Christelle, de-o seamă cu mine, avea să treacă după-amiază să vadă dacă totul era în ordine.

Pe la 4, Christelle a venit într-adevăr şi s-a minunat de câte şi mai câte. Am tratat-o cu salată de fructe şi ea a mâncat cu poftă.

— Vrei şi un kiwi? am întrebat-o când a terminat.

— Un kiwi după salata de fructe?!

Mare i-a fost mirarea când i-am adus pe o farfurioară cartoful exotic spălat, dar necurăţat de coajă. A râs şi ne-a adus la cunoştinţă că acesta trebuia curăţat şi tăiat apoi felii. Nu ştiu de ce făcea atâtea fâţe. Eu îl mâncasem cu coajă cu tot şi combinaţia dintre miezul proaspăt şi coaja aspră şi păroasă mi se păruse inedit de gustoasă. Christelle a făcut apoi o incursiune la bucătărie pentru că i se păru că de acolo venea „un miros plăcut de… de…”

— De la ce vine?

Mare îi fu mirarea să vadă pe aragaz o oală în care fierbea laptele şi un ibric în care fierbea cafeaua.

— În România FIERBETI LAPTELE ŞI

CAFEAUA??

— Păi, da.

— De cee??

— Păi, cafeaua ca s-o bem şi laptele ca să-l sterilizăm şi apoi să-l bem.

— Dar e lapte pasteurizat!

— Aăă…

Nu cunoşteam acest cuvânt, „pasteurizat”.

— Şi cum îl beţi? Aşa, cald?

— Da.

— Beţi laptele cald??

— Da.

— Interesant. Şi la cafea nu folosiţi cafetieră?

Şi acest cuvânt îmi era necunoscut, aşa că am dat din umeri:

— Aăă, nu. Noi facem cafea turcească.

— Aa… interesant! Pot să beau şi eu?

Christelle nu spusese nimic din toate cele de mai sus cu dispreţ, ci cu o veritabilă curiozitate şi bunăvoinţă. I-am servit aşadar o cafea „turcească” şi, după ce a băut-o, i-am arătat cum se întorcea cu gura în jos ceaşca pentru ca apoi specialiştii să ghicească în zaţ.

— Ce interesant!

Mi-a arătat apoi cum se făcea cafeaua „franţuzească”, la cafetieră, şi cum se bea laptele: nefiert şi rece. A fost rândul meu să mă minunez şi să exclam:

— Interesant!

După ce ne-a luminat pe mine şi pe tata asupra acestor descoperiri făcute de lumea civilizată în ultimii zece ani, Christelle s-a oferit să ne ducă la plimbare prin zonă.

Era deja ora 5, dar soarele încă bătea, luminând blajin străzile Parisului. Belleville este considerată o zonă mai puţin elegantă a oraşului. Aici locuiesc mulţi emigranţi vietnamezi, chinezi şi – mai puţini – evrei. Nu mersesem niciodată în această zonă când locuisem în cartierele şic, dar acum îmi plăcea şi eram bucuroasă s-o cunosc. Părea un cartier mai viu, mai real decât fastidioasa zonă în care stătusem în vremea copilăriei. În plus, aici se afla un parc foarte frumos, Les Buttes Chaumont, o grădină urbană ce nu avea nimic din eleganţa pretenţioasă a Champs de Mars-ului, dar care era cu atât mai fermecătoare. La mică distanţă de Belleville, la câteva staţii de metrou ce puteau fi străbătute şi pe jos, se aflau Montmartre, cartierul artiştilor, biserica Sacré-Cœur, Pigalle, cartierul curvelor şi al Moulin Rouge-ului, al magazinelor ieftine, patronate deseori de arabi.

Seara, Christelle ne-a condus înapoi acasă. Ne-am uitat până târziu pe multiplele canale ale televizorului, minunându-ne de cât se schimbase lumea liberă în timpul în care noi stătuserăm în beznă, cu pungi groase trase pe cap.

Le petit vietnamien

A doua zi ne-am trezit târziu, căci ne culcaserăm aproape spre dimineaţă. De-abia am avut timp să facem un duş şi să ne îmbrăcăm pentru a merge să ne întâlnim cu Étienne Genêt. Ne dăduse *rendez-vous* cu câteva străzi mai încolo, la sediul C.F.D.T., unul dintre marile sindicate franceze, unde avea o funcţie relativ importantă. Pe vremea când fusese diplomat, tata era însărcinat, printre altele, cu întreţinerea relaţiilor cu cele două sindicate franceze majore – C.F.D.T. şi C.G.T. – şi, parţial, din cauza comunicării sale cu Edmond Maire, liderul C.F.D.T. de atunci, intrase la apă. îl informase pe acesta despre uciderea minerilor din Valea Jiului şi Edmond Maire, un socialist, îi întorsese şi el atunci spatele dictatorului de la Bucureşti, amânând brusc vizita sa în România, stabilită cu mult timp în urmă. Étienne Genêt nu avea niciun amestec în toate acestea. El fusese angajat la sindicat de curând şi îl cunoscuse pe tata de-abia când venise cu câteva luni în urmă la Bucureşti pentru a se informa asupra noii situaţii. Era însă un om atât de generos şi amabil, încât se simţea obligat să ne ajute. Cum? Asta rămânea încă de văzut şi ne întâlneam acum cu el pentru a stabili o modalitate.

L-am aşteptat câteva minute în holul C.F.D.T.-ului, pe nişte fotolii de lângă recepţie. Şi atunci, în cele câteva minute, a avut loc un incident care mi-a provocat o teribilă angoasă legată de viitorul meu aici. Clădirea sindicatului era foarte elegantă şi modernă. La recepţie stătea un tânăr de aproximativ 25 de ani, care fusese destul de amabil cu noi. Atunci însă, în sediul acesta elegant, a intrat un bătrân *clochard* în zdrenţe. S-a adresat recepţionerului:

— Bună ziua. Sunt un fost membru al C.F.D.T. Am cotizat o viaţă întreagă, dar de un an sunt şomer şi nu mai am niciun ban. Voiam să vorbesc cu cineva de la

dumneavoastră, să văd dacă mă poate ajuta cumva.

Recepţionerul a căpătat atunci o aură de fascist. Faţa i-a încremenit ca un sloi de gheaţă şi ochii i-au fulgerat tăios:

— Ieşiţi afară imediat!

— Bine, dar…

— Afară sau chem paza!

— Dar…

Recepţionerul a apucat atunci receptorul şi a tastat un număr.

— Alo, aici recepţia. Veniţi repede; avem probleme cu un zarzavagiu.

Clochard-ul a mai bălmăjit ceva şi s-a retras.

Abia după aceea a apărut Étienne. A propus să mergem să luăm mai întâi masa de prânz şi să discutăm după aceea. Dedusese din discuţia noastră din ziua precedentă că mie îmi plăcea bucătăria asiatică şi ne-a întrebat:

— *Vă place la cuisine vietnamienne*?

Am recunoscut că nu mâncasem decât preparate chinezeşti şi japoneze, niciodată vietnameze şi, ca atare, bucătăria acestei ţări mă interesa cu atât mai mult. Tata era mai puţin entuziast, dar veselia mea tinerească îl convinse probabil pe domnul Genêt că alesese bine. Am ieşit din sediul C.F.D.T. şi am luat-o pe o străduţă îngustă. La mijlocul ei se afla un restaurant minuscul, cu o copertină roşie pe care scria cu litere mari, albe „Dong Huo” sau ceva de genul ăsta.

— *C’est le petit vietnamien, ne anunţă Étienne*.

Am intrat. Înăuntru părea la fel de minuscul.

Dar plin ochi! Mesele mici, înghesuite, erau înţesate de jur-împrejur cu asiatici care mâncau şi vorbeau de zor. De-abia am găsit două locuri şi jumătate într-un colţ. Étienne a comandat pentru toţi trei.

De-a lungul timpului, am degustat din bucătăriile multor ţări exotice: chinezească, japoneză, thailandeză, coreeană, caraibeană, polineziană…

Cele ale ţărilor europene, pe toate, bineînţeles. Nimic nu mi-a plăcut însă vreodată la fel de mult ca mâncarea vietnameză, pentru mine, sinteza ideală a tuturor senzaţiilor gustative. Nu întâmplător, poate. Bucătăria vietnameză este produsul unui popor sărac, care a cunoscut rareori abundenţa alimentară, dar deseori exoticul, tot ceea ce a fost străin de cultura lor. Din te miri ce vietnamezii pot să-ţi scoată o mâncare extraordinară. Acea mâncare mi se potrivea foarte bine.

Étienne Genêt mi-a confirmat teoriile care tocmai mi se conturau în minte:

— Majoritatea mâncărurilor din ţările sărace sunt foarte condimentate şi gustoase. Popoarele respective suplinesc printr-o exacerbare a gustului şi a aromei sărăcia cantitativă şi nutritivă a alimentelor.

Mda. Era foarte adevărat. Excepţie fac totuşi mâncărurile din ţările Europei de Est, care sunt de-a dreptul primitive.

După acest regal, am părăsit imediat restaurantul, căci o mulţime de asiatici aşteptau la intrare să-şi mănânce şi ei bolul de orez şi garnitura aferentă. Ne-am întors la sediul C.F.D.T. şi, înainte de a ajunge acolo, ne-am oprit la o cafenea tipic pariziană. Ne-am aşezat pe terasă, în stradă, şi am comandat câte o cafea. Aici Gigi şi Étienne au pus viitorul la cale.

Tata şi-a expus măreţele sale planuri politice. I-a explicat lui Étienne cum avea de gând să aplice în România linia politică ce îi era lui cea mai dragă, aceea a C.F.D.T.-ului, a sindicalismului liberal-socialist. Étienne nu era tâmpit, dar, în acelaşi timp, nu cunoştea aproape deloc România. A crezut probabil că tata era un mare lider politic. De fapt, aşa credea şi tata la vremea aceea.

— Singurul meu punct slab este însă Claudia. Duşmanii mei vor să mă lovească prin ea, aşa că doresc s-o pun la adăpost, departe de România.

Étienne Genêt a părut convins şi a promis că C.F.D.T.-ul va avea grijă de mine. Urma, ca atare, să mai stau împreună cu tata în apartamentul din Belleville timp de

două săptămâni, după care el avea să se întoarcă la Bucureşti, iar eu să mă mut la un cămin pentru tineri, administrat de sindicat.

Chitillon-Montrouge

Chitillon-Montrouge este un orăşel din suburbia pariziană. Aşa se numea şi staţia de metrou la care trebuia să coborâm, prima după Porte-des-Lilas, pe centura Parisului, la capătul liniei. N-am făcut decât câteva minute până la cămin. Se afla lângă un supermagazin Darty şi, pentru un cămin de nefamilişti, era o clădire destul de îngrijită. Am intrat în holul curat şi am urcat până la primul etaj unde se afla biroul directoarei, ea însăşi membră C.F.D.T. Ne-a primit cu amabilitate şi mi-a repartizat o cameră la ultimul etaj, 8.

— Acolo vei fi mai izolată de restul, căci avem aici mulţi tineri cu probleme.

Tata a fost mulţumit de noua mea locuinţă şi, după ce m-a ajutat să-mi duc bagajele în cameră, a pornit-o spre gară, condus de domnul Genêt. Sindicatul îi luase bilet de tren până la Bucureşti, aşa că peste două zile avea să fie acasă.

Am rămas singură în cameră, care mi se părea prea luminoasă. Avea un geam mare cât un perete întreg, şi mă simţeam ca într-un acvariu. Am tras storurile. Aşa era mult mai bine. Era o cameră mică, cu pereţii vopsiţi în bleu şi un linoleum crem pe jos. Drept mobile nu avea decât un pat mic, o masă şi un dulap îngust. Era şi o chiuvetă, dar toaleta şi duşurile se aflau pe hol, la comun. De-abia îmi aranjasem cele câteva lucruri în dulap, că am auzit o bătaie în uşă. M-am dus să deschid. Era o fată cam de 30 de ani, foarte grasă, dar cu o figură simpatică.

— Bună. Sunt Michelle, asistenta socială a căminului. Te-ai instalat bine?

— Da.

M-a dat la o parte şi a intrat în cameră. S-a uitat de jur-împrejur.

— Te simţi bine, nu?

— Da.

— Într-o oră se serveşte masa de seară şi înainte de ea, cam acum, majoritatea căminiştilor se adună jos, în hol, la palavre. Hai să-i cunoşti!

Mi-am pus un pulover şi am ieşit în urma ei. Am aşteptat câteva minute la lift, dar, cum acesta părea veşnic ocupat, am luat-o pe scări. De sus până jos, toţi pereţii erau plini de graffiti. Când am ajuns la parter, holul părea de data aceasta mult mai populat şi gălăgios. Era un cămin mixt, aşa că fete şi băieţi stăteau împreună la taclale pe canapelele din imitaţie de piele bleu. O salutară cu toţii pe Mi cheile.

— Bună seara tuturor! Am venit să v-o prezint pe Claudia. O să stea cu noi de acum încolo.

Mi-au urat „bun venit" aproape în cor, mi-au zâmbit şi s-au ridicat să mă sărute de patru ori pe obraji, conform obiceiului parizian. S-au prezentat cu toţii şi m-au invitat să ia *ul'apero* cu ei. Apetitivul consta dintr-o poşircă făcută din *juice*-uri şi puţin alcool, pe care ei o numeau *punch*. Văzând că toţi mă primiseră bine, Michelle s-a retras.

Annie, Regis, Samuel, Julie… Toţi erau tineri, fără studii superioare, mai ales şomeri, dar şi câţiva angajaţi la unele firme care le plăteau salariul minim. Cu toţii erau însă foarte dezgheţaţi, cu mult *savoir vivre*. Mă simţeam bine printre ei.

Atunci, în prima seară, i-am cunoscut pe cei care aveau să-mi fie prieteni mai speciali: Annie şi Philippe. Cum cel din urmă a apărut mai târziu, Annie a fost cea care mi l-a prezentat.

— Claudia! E un băiat aici care vrea să te cunoască.

S-a apropiat de mine cu Philippe, care zâmbea ca în faţa celei de-a opta minuni a lumii. Îi ajungea lui Annie până la umeri, iar eu aveam aceeaşi înălţime ca şi ea.

— Philippe. Claudia.

Ochii strabici şi albaştri ai lui Philippe au făcut câteva ture pe orbită, au scânteiat şi faţa lui a strălucit de bucurie.

— *Bonjour*, Claudia. *On sefait la hise*? întrebă el insinuant, ridicându-se pe vârfuri şi întinzând buzele

înspre mine.

Ne-am pupat de patru ori pe obraji, după care Philippe făcu:

— Frrr! şi tremură.

— *Ce bine a fost*! *Tu es la plus belle*!

Cei câţiva co-căminişti care se strânseseră în jurul nostru au izbucnit în râs. Philippe nu păru intimidat şi continuă:

— Tocmai am luat salariul. Nu vrei să mergem, împreună cu Annie, cealaltă *la plus belle*, să bem o bere? Fac cinste.

Încremenisem de câteva secunde şi îmi ţineam *y* în continuare gura căscată.

— Aa… ba da.

— Super! Atunci aşteptaţi-mă aici. Mă duc până sus şi mă întorc în nici cinci minute.

Philippe a urcat scările, iar cei din jurul nostru s-au retras. Am rămas singură cu Annie.

— Ce părere ai de Philippe? Pare cretin, nu-i aşa?

— Mmm… un pic.

Annie râse:

— Culmea! Nu e cretin. E orb. N-ai zice, nu-i aşa? Lucrează la o făbricuţă unde bagă creioane în cutiuţe. E *cool*, nu-i aşa?

Acum rămăsesem de-a dreptul gură-cască. Philippe era *cool* într-adevăr şi se comporta ca şi cum nu ar fi fost nevăzător.

— Le zice la toate fetele „la plus belle”. A aflat că de-abia ai venit şi vrea să cunoască o prospătură.

După Philippe, ceilalţi orbi mi s-au părut nişte papă-lapte răzgâiaţi care credeau că, în afară de vedere, totul li se cuvine.

N-a trecut mult şi l-am văzut apărând în capătul scărilor, proaspăt pieptănat şi îmbrăcat cu un costum culoarea oului de rată, cu cămaşă albastră şi *papillon* roz.

— *Re-bonjour*! ne spuse el zâmbind, uitându-se când la mine, când la Annie.

Ne-a dat apoi câte un braţ la fiecare şi am pornit toţi

trei, cu Philippe la mijloc, zâmbind vanitos lumii dimprejur, spre ieşire.

Barul la care ne-am dus se afla la câteva străzi mai încolo şi până am ajuns, pe drum, Philippe, încadrat de noi două, îşi întorcea zâmbitor faţa încolo şi încoace, dându-le cu tifla parcă tuturor trecătorilor posibili. Odată ajunşi la bistroul Le Connard, Philippe ne-a dat drumul, a deschis uşa şi ne-a făcut loc să intrăm înaintea lui.

— *Bonsoir*, toată lumea! lansă el imediat ce intră după noi.

Câţiva consumatori i-au răspuns la salut, dar mai ales barmanul l-a întâmpinat cu voioşie. Philippe s-a pupat de patru ori cu el şi ni l-a prezentat:

— Claude. Claudia. Annie.

Philippe a comandat câte o bere şi ne-am dus să ne aşezăm la o masă. Cum a venit berea şi Philippe s-a bine dispus şi mai mult, a devenit şi mai simpatic. M-a întrebat câte ceva despre mine şi, auzind că veneam din Europa de Est, în starea de ebrietate în care deja se afla, n-a putut să nu comenteze:

— Am auzit că voi, în Est, le cam aveţi cu băutura. Cică daţi pe gât paharul şi apoi faceţi aşa:

Zbam! paharul gol al lui Philippe a fost aruncat peste umăr, în spate, şi spart cu voioşie de pardoseală. Numai Claude s-a supărat. Nu însă cu adevărat. Nimeni nu se putea supăra pe Philippe. Nici măcar Annie, care locuia vizavi de el şi îl certa mereu că face gălăgie noaptea, când îi venea în vizită prietena, tot o nevăzătoare, ceea ce se întâmpla cam des.

În afară de problema gălăgiei lui Philippe, Annie era mulţumită. Ca şi mine, în prima zi când se instalase aici, se speriase însă când văzuse duşurile. La fiecare etaj erau numai două, pentru zece camere. Şi eu, şi ea ne gândiserăm că o să fie bătaie pe ele şi că n-o să mai apucăm să ne spălăm cum trebuie. Din fericire, ne înşelam. Majoritatea locatarilor de-abia dacă se spălau din an în Paşti.

— De fapt, ar fi trebuit să-mi închipui, spuse Annie.

Parizienii şi francezii din zona aceasta, precum şi cei din sud nu le au deloc cu spălatul. Eu sunt din Normandia şi noi acolo ne spălăm cel puţin o dată pe zi. Ca şi voi, românii. Ăştilalţi din cămin, aiurea! Se şi droghează şi cică, dacă te speli prea des, îţi ies drogurile prin piele şi e ca şi cum le-ai consumat degeaba!

Annie a izbucnit în râs.

Prietenia mea cu Annie a fost cu totul specială. Nu era numai normandă, curată, anti-mizerie şi anti droguri, dar şi o naţionalistă înrăită. Era frumoasă. Blondă, cu bucle naturale tunse scurt şi ochi de un albastru intens.

— Mâine trebuie să mă întâlnesc cu un prieten de-al tatălui meu la Belleville. Pe urmă vreau să mă duc la Taţi să-mi cumpăr ceva. Vii şi tu?

— A, nu! Ce oroare! Detest acea zonă. Mi-e şi frică să pun piciorul acolo! E plin de negri, de arabi maronii, de galbeni... *Oh lă*lă, ce oroare! Miros îngrozitor, fură, te agaţă! I-aş extermina pe toţi. Acolo nu mai e Franţa, e junglă. *Oh la la*! îi urăsc pe străinii ăştia. Vin aici la noi să se reproducă precum iepurii şi să ne umple de jegul lor!

— Bine, dar şi eu sunt străină.

— Tu eşti altceva. Eşti albă, te speli, nu furi, vorbeşti bine franceza. Eşti o europeană.

Annie mă măgulea într-un fel, dar nici atunci, nici acum şi niciodată nu m-am simţit europeană. Românii, cel puţin noi, bucureştenii, suntem undeva la frontiera dintre Europa şi Orient, că o vrem sau nu.

Oricum, sinceritatea lui Annie era un lucru de nepreţuit, ca şi cinstea şi curăţenia ei sufletească. Ştiam că atunci când era amabilă, era amabilă din inimă şi ştiam că îmi spunea întotdeauna adevărul. Asta îmi plăcea; era un lucru pe care îl apreciam mai mult decât orice altceva. Dacă toţi oamenii ar fi ca ea, totul ar fi simplu şi just. Dar, vai! Parisul era cu totul altceva.

Carte orange, *carte rose*

Primăvara şi vara acelui an la Paris au fost pline de tentative disperate de a obţine un permis de şedere temporară, *carte rose*, care avea toate şansele să devină

apoi o *carte orange*, permisul de şedere îndelungată. Eforturile mele erau susţinute de Étienne Genêt şi de câteva cunoştinţe de la C.F.D.T. Dar, nu ştiu. Se presupunea că C.F.D.T. ar fi o organizaţie puternică, dar am constatat repede că angajaţii de la sediul central nu cunoşteau deloc legile propriei lor ţări, cel puţin pe cele cu privire la emigraţie şi, ca atare, nu ştiau să se poarte cu autorităţile. Sau poate că nu-şi dădeau silinţa. Am fost aşadar nevoită să încerc pe propria-mi piele răutatea generală a autorităţilor şi dispreţul lor faţă de români în special. Legea emigraţiei se învârtea într-un cerc vicios. Nu puteai să primeşti permisul de şedere ca student decât dacă erai înscris la facultate şi dacă aveai reşedinţă stabilă în Paris, nu altundeva. Prima parte nu a fost o problemă, căci facultatea m-a primit imediat. A doua parte era însă un labirint. Nu puteai avea reşedinţă stabilă decât dacă aveai permis de şedere. Persoana care îţi făcea acte din care să rezulte că locuieşti

9 9

la domiciliul ei fără să ai în prealabil permis de şedere încălca legea şi risca să fie amendată zdravăn. Căminul meu nu se afla în Paris, ci în Chitillon-Montrouge, aşa că nu puteam să declar că locuiesc acolo. Étienne Genêt nu locuia nici el în Paris, ci într-un oraş de suburbie, ca şi alţi prieteni de-ai tatii care lucrau la C.F.D.T. După luni de zile, am găsit în sfârşit o persoană cu domiciliul în Paris, dispusă să-mi facă acte care să ateste că stăteam acolo: sora femeii de serviciu de la cămin, o bosniacă. Alergam aproape în fiecare zi pentru formalităţi şi asta mă stresa din cale-afară. Între timp, nu puteam să fac nimic altceva: nici să lucrez, nici să merg la facultate – era sfârşit de an –, nimic. Annie, până atunci şomeră, îşi găsise de lucru, aşa că nici compania ei n-o mai aveam. Ajunsesem exact ca toţi ceilalţi pierde-vară din cămin. Şi nici măcar ca ei. Ei aveau, de bine, de rău, o preocupare constantă: se drogau care mai de care. Cel mai cuminte dintre ei, abia ieşit de la puşcărie, cultiva haşiş în balcon. Cât despre ceilalţi, preferau chestiile mai *hard*. Jos, de jur-împrejurul

căminului, erau o mulţime de seringi de unică folosinţă, aruncate acolo, în spaţiul comun, pentru a nu se putea descoperi proprietarul lor iniţial. Poliţia îşi băga nasul din când în când, dar, cum toţi se drogau, n-avea ce face.

Nu aveam nici bani suficienţi cât să pot merge încoace şi încolo prin Paris. Singurele mele episoade de destindere şi de evadare erau cele oferite, bunăoară, de Étienne Genêt. Mă invita adesea la prânz la *le petit vietnamien* şi apoi la câte o cafea. Uneori chiulea după-amiezile de la serviciu şi mă ducea să vizitez împrejurimile Parisului. Pe fiica lui, Christelle, n-am mai văzut-o prea des, din păcate. A intrat în sesiune şi apoi a plecat în vacanţa de vară. Două doamne, vechi cunoştinţe ale tatălui meu, i s-au alăturat însă lui Étienne Genêt în gesturile de ospitalitate faţă de *la petite roumaine*.

Ginette Cordier era o veche membră a C.F.D.T., secretara lui Edmond Maire. Acesta era în prezent directorul unei firme de turism şi Ginette îl urmase acolo. Birourile lor se aflau la Tour Montparnasse, relativ aproape de Chitillon-Montrouge. Ginette mă invita deseori acolo să iau prânzul cu ea la cantina angajaţilor din Tour Montparnasse. Dar ce cantină! Cuprindea câteva restaurante, toate cu autoservire. Dar ce autoservire! Găseai aici toate felurile de mâncare posibile, de la *entrée*-uri precum *saumon fumé* sau stridii până la deserturi fabuloase de căpşuni cu frişcă sau mascote din cea mai bună ciocolată. Ginette avea oricum un surplus de bonuri de masă. Avea peste 40 de ani şi o siluetă demnă de invidiat. Declara însă sus şi tare că făcea eforturi pentru a se menţine astfel şi, ca atare, la dejun consuma numai câte un iaurt cu bifidus activ. Cu restul bonurilor ei de masă mă regalam eu. Oricum, nu depăşisem vreodată, până atunci, greutatea de 48 de kilograme. Ginette era, de asemenea, elegantă. M-am minunat de câteva ori de ţinuta ei şic, dar ea, de fiecare dată, îmi răspundea cu modestie:

— *Ce n’est que des frângues*! *Nu-s decât ţoale*.

Poate. Dar, în orice caz, ţoalele ei erau asortate şi potrivite ca lumea.

După o masă la Tour Montparnasse o luam de obicei pe jos vreo staţie-două, până la Gaîté sau Pernity, cartierele curvelor şi ale sex-shopurilor. Îmi plăcea să trec pe lângă magazinele cu vitrine negre şi firme de un roz tare, închipuindu-mi ce s-ar fi putut afla dincolo de ele. Nu intram însă niciodată şi, de la staţia Gaîté sau Pernity, luam metroul. Mai mergeam doar trei staţii până la Chitillon-Montrouge.

Cealaltă binefăcătoare a mea a fost Monique Divert. Era cam de-o seamă cu Ginette, dar, spre deosebire de ea, nu avea familie şi, ca atare, avea mult mai mult timp liber. Majoritatea weekendurilor mi le petreceam la ea. Vineri la prânz mă duceam s-o întâlnesc la firma Renault, unde lucra ca angajată a sindicatului C.F.D.T.

Programul se termina atunci – vineri, la prânz – şi la ora 13.00 ieşeam cu maşina ei din garaj. Luam drumul Andrésy-ului, un oraş din suburbia pariziană, unde locuia Monique. Făceam cel puţin o oră până acolo, căci era *embouteillage*. Toţi francezii îşi terminau programul vineri la prânz şi plecau spre locuinţele lor din suburbii sau spre destinaţiile de weekend. Pe drum, opream la supermarket pentru a face proviziile necesare până luni. Acesta era unul dintre cele mai tari puncte ale weekendului. Spre deosebire de Ginette, Monique era mult mai grasă şi gurmandă. Nu pleca niciodată de la magazin fără a-şi fi umplut întregul cărucior: *juice*-uri, cotlete, brânzeturi, biscuiţi, îngheţate, sosuri… Tot ce-ţi puteai închipui.

Prima dată când mă luă în weekend şi o văzui umplându-şi căruciorul, am rămas *bouche-bee* şi m-am întrebat dacă nu avea cumva de gând să mă ţină sechestrată la ea în apartament vreun an de zile. Aproape am căzut pe spate când ne-am apropiat de casierie şi am auzit replica următoare:

— *Allez hop*! E de-ajuns pentru azi. Mâine mergem la piaţă în Andrésy.

De-abia am reuşit să cărăm pungile până la maşină. Cu plinul alimentar făcut, am pornit spre reşedinţa lui Monique. Am intrat în Andrésy. Un burg şarmant, cu case

tipic franţuzeşti şi grădini cochete. Monique stătea însă într-un bloc, foarte elegant de altfel. Avea un apartament mare, cu o sufragerie, un dormitor şi un hol foarte spaţios. Toată podeaua, inclusiv cea din baie, mai puţin cea din bucătărie, era acoperită cu mochetă roz. Decorul, în general, era foarte plăcut, modern, în nuanţe calde, pastel. De cum am ajuns, Monique s-a apucat să pregătească masa.

— Să te ajut?

— Nu intră nimeni în bucătăria mea!

Ca să stau cuminte în acest timp, mi-a oferit un apetitiv. S-a dus să deschidă un dulăpior şi, când uşa s-a dat la o parte, am avut surpriza să descopăr un adevărat băruleţ. Era înţesat cu sticle de whisky, coniac şi lichioruri de toate felurile, pline pe trei sferturi sau pe jumătate. Aveam să constat, de altfel, la toţi francezii cât de cât aşezaţi prezenţa acestui băruleţ în sufragerie. Cred că, totuşi, ei şi noi, românii, nu suntem „popoare verişoare", aşa cum susţin ei. Într-o sufragerie românească, o astfel de colecţie ar rezista cel mult două zile.

Băruleţul lui Monique a avut de suferit serios în fiecare weekend în care eram invitată. Tot aşa şi în acea primă după-amiază. Am luat la rând toate sticlele şi am consumat cantităţi destul de importante. *Les pistaches* şi alunele pe care mi le pusese pe masă erau probabil de vină, căci mergeau foarte bine cu alcoolul. Când, după vreo oră, masa a fost gata, nu credeam că am să mai pot mânca. Dar când am văzut *entree*-ul din salamuri de cea mai bună calitate, aranjate frumos pe farfurie, alături de *cronichons*, maioneză şi muştar, nu mi-am mai simţit deloc burta plină. A urmat salata cu un sos excepţional şi, apoi, felul principal. Chiar înainte de acesta, Monique a deschis sticla de vin, un vin alb care mergea foarte bine cu *coquilles Saint-Jacques*. Scoicile fuseseră gratinate şi plasate apoi în cochilia lor iniţială împreună cu un sos cu… smântână, ardei, lămâie?… şi bucăţele mici de legume. N-am mâncat niciodată ceva mai bun. A urmat apoi platoul cu brânzeturi: *camembert*, *rocquefort*, *emmental*,

babibel... Desertul – îngheţată – l-am mâncat în faţa televizorului.

Se transmitea un film pe care Monique ţinea neapărat să-l vadă şi să-l înregistreze pe casetă video: *Zeii au înnebunit*.

Un trib de boşimani trăiesc izolaţi şi fericiţi în deşertul Kalahari. Până într-o zi, când un elicopter le survolează teritoriul şi pilotul aruncă pe geam o sticlă goală de Coca-Cola. Obiectul se credea iniţial că a fost trimis de zei, dar, la scurt timp, iscă gâlceavă în cadrul tribului, căci toţi vor să pună stăpânire pe el. Un boşiman ia atunci obiectul şi pleacă la drum să-l caute pe Zeul care li-l trimisese pentru a i-l înapoia. Ajunge în câteva zile în zonele civilizate ale Africii de Sud şi de aici îşi începe aventura cunoaşterii, o incursiune tragică în secolul XX.

Şi eu mă simţeam într-un fel ca micul boşiman. Atunci, în ’90, eram atât de boşimană! Stătusem atâţia ani cu o pungă trasă pe cap şi de-abia acum redescopeream civilizaţia. Le era atât de uşor pe atunci occidentalilor să ne trateze de sus. Vorbesc de autorităţile lor, de oamenii cu putere, nicidecum de cei simpli, precum Monique, Étienne, Annie…

Monique mi-a făcut patul în sufragerie. Pe la 11, ea s-a retras în dormitor, iar eu am putut să mă uit pe toate programele de televiziune până târziu după miezul nopţii.

Ne-am trezit devreme a doua zi. După un *juice* din portocale stoarse ad-hoc, un *croissant* şi un bol de cacao, am luat-o spre piaţă. Era la vreo doi kilometri de blocul lui Monique. Am trecut pe străduţe străjuite de case cu grădini superbe şi coroanele copacilor ieşind pe deasupra gardurilor şi creând o boltă umbroasă şi plăcut mirositoare deasupra drumului. Am intrat în Andrésy-ul vechi – un burg cu străzi de caldarâm şi case mari de piatră. În mijloc, piaţa.

Tarabe elegante, cu copertine deasupra, şi produse de toate felurile. Ţăranii, vânzătorii de peşte, băcanii strigau din toate părţile, invitându-te la cumpărături. Ne-am oprit mai întâi la taraba unui băcan, de unde am

cumpărat vreo cinci feluri de mezeluri. Apoi am făcut turul tarabelor cu zarzavaturi. Au urmat cele cu produse pescăreşti. Acestea m-au încântat cel mai mult. Fructele de mare şi peştii erau aşezaţi elegant, în ordine, în mare parte dezosaţi, şi culorile lor erau atât de frumoase. Monique a cumpărat stridii şi somon.

Am ieşit din piaţă şi am luat-o spre patiserie. Două baghete şi o tartă cu căpşuni ne-au fost achiziţiile de aici.

Am stat până târziu să mâncăm pe îndelete bunătăţile pe care le pregătise Monique.

Duminică am mers la Barbizon. Monique mă întrebase ce loc din toată Franţa voiam să revăd mai întâi, iar eu îi spusesem de Barbizon. În pădurea aceasta plină cu stânci mă zbenguisem în multe duminici ale copilăriei. Dincolo de ea se află un câmp cu flori, şi cred că vecinătatea lui i-a făcut pe „pictorii de la Barbizon” să se retragă aici. La întoarcere, am oprit în Maison Laffitte, suburbia bogătaşilor, să luăm masa.

Weekendurile cu Monique erau parcă rupte din paradis. Luni dimineaţa însă mă întorceam în maşina ei spre Paris şi aterizam la căminul din Chitillon-Montrouge. Trecuseră deja cinci luni de când locuiam aici. I-am văzut pe toţi colocatarii mei nespălaţi găsindu-şi, rând pe rând, de lucru, permanent sau măcar cu ora. Eu, neavând permis de lucru, eram nevoită în continuare să primesc de pomană de la Monique, Étienne şi Ginette. Ei erau foarte drăguţi, dar, în rest, aproape totul mi se părea oribil. Autorităţile mă chemau în repetate rânduri pentru acte şi nu mai ştiau cum să-mi pună beţe în roate. După o zi întreagă petrecută în sălile de aşteptare de la birourile Emigraţiei mă întorceam la cămin. De cum ieşeam din staţia de metrou, mă întâmpinau afişele puse la fiecare colţ de clădire, inclusiv cea a căminului: Jean-Marie le Pen, politicianul naţionalist francez, acoperit la ochi cu o cârpă roşie. Lozinca spunea: „Ei (străinii) vor să acopere ochii Franţei”. Cum ajungeam la cămin, mă duceam în sala unde se afla televizorul, tocmai la timp pentru actualităţi. În fiecare zi erau prinşi câţiva străini prezenţi ilegal în Franţa

sau care voiau să obţină azil politic fără motive întemeiate şi erau expulzaţi. Până acum fuseseră foarte mulţi africani, dar, de curând, românii ocupau un loc însemnat în cadrul actualităţilor. Mă simţeam oribil. În timpul coşmarului trăit în România în timpul comunismului, ţara în care mă aflam acum, Franţa, fusese în mintea mea Pământul Făgăduinţei, locul unde, dacă aş fi ajuns din nou, aş fi trăit fericită. Realitatea era izbitor de diferită.

18

Far West

Nu avusesem niciodată rău de avion, dar, cu cât ne apropiam de Bucureşti, aveam senzaţia că toate organele vitale îmi cad în jos, stând parcă să-mi iasă din corp. Nu mă expulzaseră, dar, după atâtea luni de tăiat frunze la câini, simţisem că tot spaţiul se închide în jurul meu ca o cutie îngustă. Simţeam că Franţa mă detestă. Din păcate, nu aveam niciun pic din sângele acela pe care îl admir atât de mult: cel al nomazilor evrei, ţigani sau asiatici, care, dacă îi dai afară pe uşă, îţi intră pe fereastră. Aveam în schimb handicapul că sufeream atunci când mă simţeam nedorită. Nu mai suportam Franţa şi, dacă nu aş fi părăsit-o cât de curând, simţeam că aveam să explodez.

Nici în România nu îmi surâdea să mă întorc. Dar, neavând bani sau vize, nu-mi rămânea altă alegere.

Avionul a aterizat. Un autobuz vechi şi jegos a venit să ne recupereze de la scara acestuia şi să ne ducă până la clădirea ponosită pe care scria „Aeroportul Internaţional Bucureşti-Otopeni”. Am trecut repede de controlul paşapoartelor şi am ajuns în sala unde trebuia să ne aşteptăm bagajele. Era mizerie pe jos. Totul părea atât de… ţară subdezvoltată. Numai într-un colţ era o reclamă luminoasă care anunţa deschiderea hotelului Sofitel. Am aşteptat vreo jumătate de oră ca banda rulantă pentru bagaje să înceapă să huruie. Se mişca atât de anevoios şi, prin hruba neagră, scuipa parcă în chinuri câte o valiză. Mă uitam la ea cum se învârte şi îmi venea să plâng. Aterizasem parcă în ţara nimănui. În junglă. În Vestul Sălbatic. Da, de ce nu? De fapt, asta nu era rău. Visasem

întotdeauna să emigrez în America, dar în America de acum câteva secole, în Vestul Sălbatic însuşi. Şi iată: mă născusem chiar în ţara nimănui, patria schimbărilor, a înşelăciunilor, a crimei ridicate la rang de onoare, în Jungla care aştepta să fie dezvirginată, în plus, aici nimeni nu îmi va arunca vreodată praf în ochi spunându-mi că sunt româncă, că n-am dreptul la viză, că nu sunt la înălţimea… a ce?… a lui Jean-Marie le Pen bandajat la ochi şi pus pe afişe pe zidurile unui cămin de nefamilişti din Chitillon-Montrouge?

Mi-am recuperat valiza şi m-am îndreptat către ieşire. În definitiv, mă simţeam liberă în ţara nimănui. Toate drumurile care porneau de aici erau neasfaltate, mizere, pline cu oameni de tot felul. De-a lungul nici unuia dintre ele însă nu se afla vreo barieră, lege sau aşezare. Puteam să fac ce voiam şi nu aveam de dat socoteală nimănui.

Cuprins

PARTEA I
1. Bangui 9
2. Bombo 25
3. Porno 35
4. *Le serpent 42*
5. Şoimii patriei 49
6. Mercedes 53
7. Romulus 59
8. Chinină 67
9. Gabriela 81
10. Junglă, sex şi soare 92
11. *Au revoir, voyageur 97*
PARTEA A II-a
1. Paris 103
2. Rue Camou 110
3. Marş 113
4. Nancy 117
5. Clarviziuni 124
6. Inocentul 131
7. Fantômas 138

8. Secrete 143
9. *Blow Up* 147
10. Balta-Albă 156
11. Extrem-exotic 161
12. *Konnichi wa*! *168*
13. Revoluţie 174
14. Occident Express 184
15. Belleville 198
16. *Le petit vietnamien 203*
17. Chitillon-Montrouge 208
17. *Carte orange, carte rose 216*
18. *Far West* 226

au apărut:

Claudia Golea – Planeta Tokyo Kiki Vasilescu – Romanul românesc pervers Claudia Golea – Tokyo by Night. Planeta Tokyo 2 Cip Ieşan – întoarcerea punguţei cu doi bani Leonard Muha – Un rol pentru Andra Alex Tocilescu – Eu et al.

Dan Giosu – Patru plus patru şi ceilalţi patru Claudia Golea – French Coca-Cola

Redactor: Alina Radu Coperta: Tudor Răileanu Tehnoredactor: Luminiţa Modoranu

Bun de tipar: ianuarie 2006. Apărut: 2006 Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 RO. Box 266 700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11; (0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: officepolirom.ro Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, el. 7, ap. 33.

O.P. 37 P.O. Box 1 – 728, 030174 Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office. bucureştipolirom.ro

Tipografia S.C. PRINŢ MULTICOLOR S.R.L. Iaşi str. Bucium nr. 34, Iaşi, 700265 tel.: 0232 – 211225, 236388, fax.: 0232 – 211252

Valoarea timbrului literar este de 2% din preţul de vânzare şi se adaugă acestuia. Sumele se virează la Uniunea Scriitorilor din România, cont nr. 2511.1 – 171.1/ROL